

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

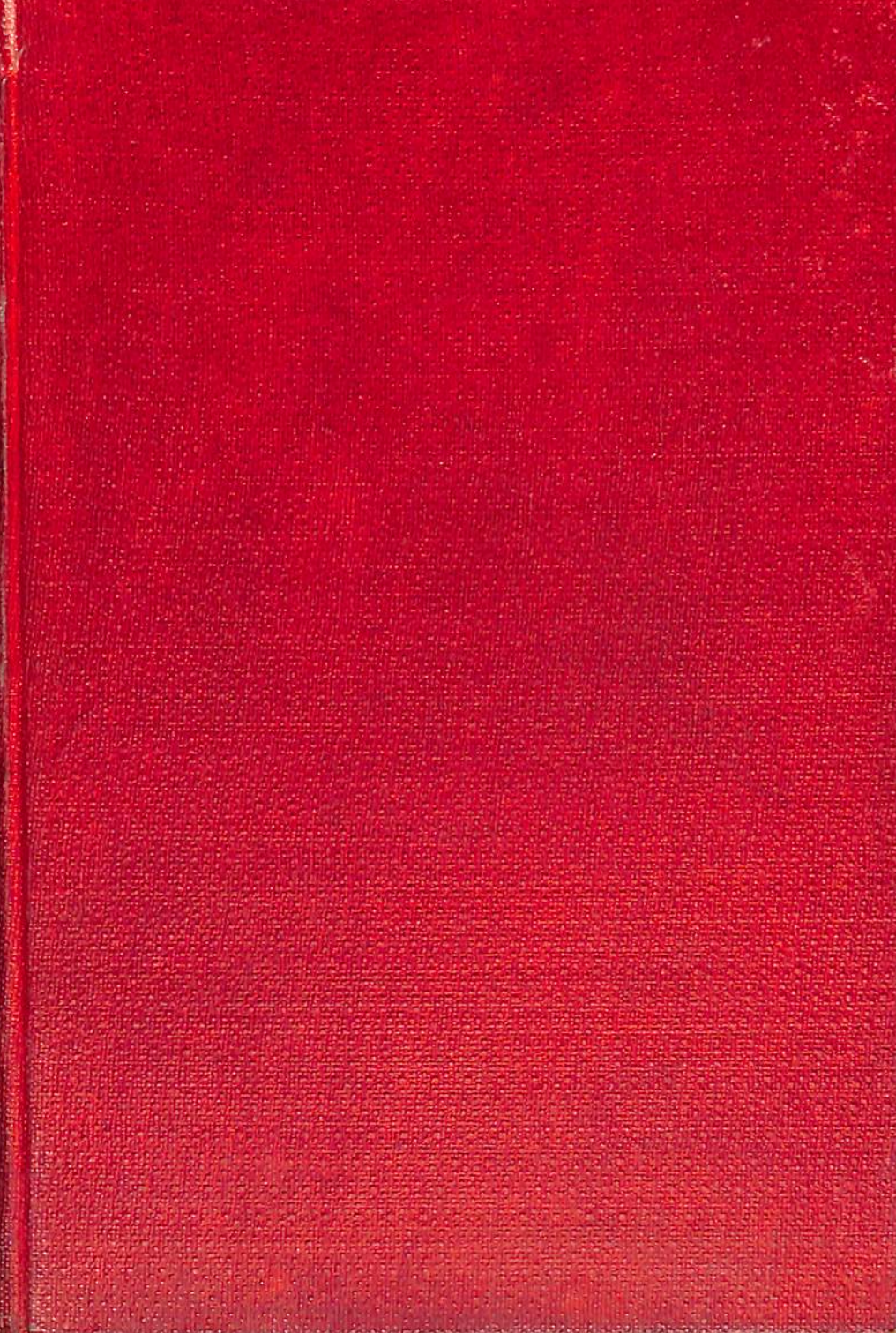
Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2010

BB 2001

ււյլ

Խ Ի Ի Լ Ա Ս Ա Ի
Գ Ա Վ Ա Ն Ի Ն Ի Օ Ս Մ Ա Ն Ի Է

Կ Ա Մ

Ք Ա Ղ Ո Ի Ա Ծ Ք

Օ Ս Մ Ա Ն Ե Ա Ն Օ Ր Ի Ն Ա Ց

Կ Ը Պ Ա Ր Ո Ւ Ն Ա Կ Է

Առօրեայ պատահական կենսական խնդրոց նկատմամբ
ամենակարեւոր գիտելիքներ

Գ Ր Ե Ց

Մ Ի Հ Ր Ա Ն Ա Ք Ի Կ Ե Ա Ն

Թ Ա Ր Գ Մ Ա Ն Կ Ր Ա Ն Ս Պ Ա Ր Ա Պ Ե Տ Ի

معارف نظارت جلیله سنک ۱۵۹ نومرولی وفي ۱۹ نیسان سنه
۳۱۵ نارنجواو رخصتنامه سیله طبع ونشر ایدلمشدر .

Կ. ՊՈԼԻՍ

Տպագր. Թաղ. (1900)

Ի Ի Լ Ք Ե Ա.

Սիււալ. — Պիր հիւքիւմտարըն հիւքմ իթտիկի մահալէ նէ՞ տինուր.

Ճէվազ. — Իււքիւ տինուր, պու թադտիրճէ սէրիրարայի Սալթանաթը սէնիյէէի Օսմանիյէէ օլան Շէվքէթմէազ էֆէնտիմիզին գալէմիէվի հիւքիւմէթի օլան մէմալիքի վէսիայէ Օսմանլու իււքետար՝ վէ կախօտ թապիրի էսահլէ մէմալիքի մահրուսէի շահանէ ըթլադ օլընուր:

Ս. — Օսմանլը իււքետար նէյէ՞ միւնգասիմ տըր:

Ճ. — Վիլայէթլէրէ, վիլայէթլէր լիվա վէ կա սանճագլարա, սանճագլար՝ գազալարա, գազալար՝ նահլիյէլէրէ, նահլիյէլէր տախի գարիէլէրէ միւնգասիմ տըր:

ՃԵՐԱՒՄ ՎԷ ՄԻԻՃԱԶԱԹ

Ս. — Գանուսէն միւնճագաթ օլընան ճէրաիմ գա՞ջ նէվ տիր:

Ճ. — Իւչ նէվ տիր, պիրինճիսի՝ ճինայէթ, լքինճիսի՝ ճիւնհա, իւչիւնճիւսի գապահաթ տըր:

6504-57

ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ, ԵՐԿԻՐ

Հ. — Վեհապետի մը իշխած տեղւոյն ինչ կ'ըսուի:

Պ. — Պետութիւն կամ երկիր կ'ըսուի: Այս նըկատողութեամբ օսմանեան մեծ կոյսրութեան փառքը եղազ մեր Օգոստօսիաու Վեհապետին իշխած լայնածաւալ երկիրներուն օսմանեան երկիր և կամ աւելի ճիշդը ըսելով կոյսերական պահպանեալ երկիրներ կը կոչուի:

Հ. — Օսմանեան երկիրները ի՞նչի կը բաժնուին:

Պ. — Գաւառներու, գաւառներն՝ գաւառակներու, գաւառակներն՝ վիճակներու, վիճակներն՝ կիսավիճակներու, կիսավիճակներն ալ գիւղերու կը բաժնուին:

ՅԱՆՅԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏԻԺ

Հ. — Ըստ կանոնի պատժոյ ենթակայ յանցանքներն քանի՞ տեսակ են:

Պ. — Երեք տեսակ. Ա. Ոճիր. Բ. Յանցանք. Գ. Օրինազանցութիւն:

Ճ Ի Ն Ա Յ Է Թ

Ա. — Ճայէթին ճէզալարը նէ՞ ար :

Ճ. — Իտամ վէ քիւրէք՝ վէ գալապէնալիք վէ նէֆիի էպէտ վէ բիւթպէ վէ մէմուրիյէթակն՝ միւէպպէտէն մահրուսիյէթ՝ վէ հուգուգը մէտէնիյէտէն իսգաթ մատտէլբի ալը քի պուճարա միւճապթի թէրհիպիյէտէ անուր :

Ա. — Քիւրէք ճէզասը նէ՞ ար :

Ճ. — Ճանինին սյազլարընտա թիմուր օլուզու հալտէ խըտէմաթը շագգատէ իսթիխամ օլուճասը ալը :

Ա. — Գալապէնալիք ճէզասը նէ՞ ար :

Ճ. — Տէվլէթճէ թաեին օլուճան գալալարըն պիրինտէ միւ ճիլին մահպուսէն թէվզի Փ օլուճասը ալը :

Ա. — Հուգուգը մէտէնիյէտէն իսգաթ ճէզասը նէ՞ ար :

Ճ. — Բիւթպէ վէ մէմուրիյէթակն՝ հուգուգը պէլէպիյէտէն եանի մէվլէքիթճէ վէ միլլէթճէ վէ էսնաֆճա պիր մէմուրիյէթի բէմիյէտէ պուլուճագտան՝ մէքթէպ իսճէլիինտէն՝ պիր տափասա իճրայի վէքեակթակն՝ վէսաեթակն՝ սիլահ թալըմագտան ճանիյի մահրում իթմէք վէ շէհատէթինի մագպուլ վէ մէտարի հիւքի թութմասագ արը :

Ո Ճ Ի Բ Ն Ե Բ

Հ. — Ոճիրին պատիժները որո՞նք են :

Պ. — Մահ, դիտապարտութիւն, բերդարգելութիւն, մշանջենաւոր աքսոր, աստիճանէ և պաշտօնէ՝ զրկում, և քաղաքային իրաւունքներէ կապում. ահա ասոնց կ'ըսուի ահաբեկուցիչ պատիժ :

Հ. — Ինչ է դիտապարտութեան պատիժը :

Պ. — Ոճրագործին՝ ոտքը շղթայակալ ըլլալով, տաժանակիր աշխատութեանց մէջ ծառայելն է :

Հ. — Բերդարգելութեան պատիժը ի՞նչ է :

Պ. — Տէրութեան որոշած բերդերէն միտյն մէջ յանցապարտին բանտարկեալ մնալն է :

Հ. — Քաղաքային իրաւունքներէ զրկելու պատիժը ինչ է :

Պ. — Ոճրագործը՝ աստիճանէ և պաշտօնէ՝ քաղաքային իրաւունքներէ՝ ինչպէս են քաղաքին, ազգին և արհեստական դատուն վերարբրեալ ու և է պաշտօնական դիրքի մը մէջ գանուելէ, դպրացի ուսուցչութիւն դատի մը մէջ փոխանորդութիւն ընելէ՝ ինամակալ ըլլալէ՝ ղէնք կրելէ զրկել և վրայութիւնը անընդունելի նկատել է :

Ճ Ի Ի Ն Հ Ա

Ս. — Ճիւնհանըն ճէզասը նէ՞ տիր :

Ճ. — Պիր հաֆթատան զիեստտէ հասլս վէ մու-
վագգաթէն նէֆի՛ վէ մէմուրլյէթտէն թարտ իթմէք,
վէ ճէզայի նագտի ալմագ տըր քի, պուելարա միւճա-
զաթի թէտիլլյէթ ըթրագ օլունուր :

Գ Ա Պ Ա Հ Ա Խ

Ս. — Գասլահաթըն ճէզասը նէ՞ տիր :

Ճ. — Եիկիրսի տէօրթ սաաթտան սլիր հաֆթայէ
գատար հասլս՝ վէ նիհայէթ եիւզ զրուչա գատար ճէ-
զայի նագտի ալմագ տըր քի պուելարա միւճազաթի
թէքտիրլյէթ տինուր :

Ճ Է Ր Ա Ի Մ

ՅԵՔԲԻ ՄԷՕՀՐ

Ս. — Մէօհիւր ֆէքք իտէն նէ՞ ճէզա կէօրիւր :

Ճ. — Մէսայիհէ սաիր օլարագ պիր մահայլ վէ
էշեա վէ էվրագ իւզէրինտէ պուլընան մէօհրի պօզուս
աչան սլիր հաֆթատան սլթը սյա գատար հասլս օլը-
նուր :

Յ Ա Ն Յ Ա Ն Ք

Հ. — Յանցանքին պատիժը ի՞նչ է :

Պ. — Մէկ շարաթէ աւելի բանտարկութիւն, առ-
ժամանակեայ աքսոր, պաշտօնէ արտաքսում, և դրա-
մական տուգանք : Ահա՛ ստոնց կ'ըստի կրթող պատիժ :

ՕՐԻՆԱԶԱՆՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. — Օրինազանցութեան պատիժը ի՞նչ է :

Պ. — 24 ժամէն մինչ շարաթ մը բանտարկութիւն
և առ առաւելն 100 զրուչ տուգանք : Ահա՛ ստոնց կ'ըս-
ուի վշտացուցիչ պատիժ :

Յ Ա Ն Յ Ա Ն Ք Ն Ե Ր

ԿՆԻՔԸ ԽՁԵՆ

Հ. — Կնիքը խզողին ինչ պատիժ կը տրուի :

Պ. — Գործի համար տեղւոյ՝ նիւթեղինաց՝ և գը-
րութեանց վրայ դրուած կնիքը խզելով բացողը մէկ
շարաթէն մինչ 6 ամիս կը բանտարկուի :

Ի Խ Ա Յ Է

Ս. — Գաթիլ գաստ իլէ օլմայարագ միւճէրրէտ ի-
խաֆէ իչուն պիրինէ սիլահ շէքէն քիմէսնէ նէ ճէզա
կէօրիւր :

Ճ. — Պիր հաֆթատան ալթը այա գաստար հապս
օլընուր :

Ի Խ Ա Ա Ը Ն Ա Մ Ո Ւ Ս Վ Է Շ Է Թ Մ

Ս. — Մուխիլի նամուս պիր սէօզ սէօյլէյէն վէ
եախօտ շէթմ էյլէյէն նէ՞ ճէզա կէօրիւր :

Ճ. — Եիկիրմի տէօրթ սասթտան պիր այա գա-
տար հապս օլընուր, եախօտ պունա պէտէյ եարըմ մէ-
ճիւալյեէ ալթուընտան իւշ մէճիւալյեէ ալթուընա
գատար ճէզայի նագալի ալընուր :

Հ Ա Ր Ի Գ

Ս. — Բիմէսնէնին խանէօլնտէն էզ գապա հարիգ
գուհուր խաէր իսէ ճէզա կէօրիւր մի՞ :

Ճ. — Էկէր օճագտան վէ սաիր աթէշ իլէ իչէնի-
լէն մահալլէրաէն նէչէթ իթմիշ իսէ, պունլարըն թաթ-
հիր ու թամիրինտէ գուսուր իթմիշ օլաճաղընտան, իւշ

Ս Պ Ա Ռ Ն Ա Լ

Հ. — Սուանց երբէք սպաննելու դիտում ունենա-
լու, միսիայն վախցնելու համար, մէկուն ղէնք քաշօլ
մարդը ի՞նչ պատիժ կը կրէ :

Պ. — Մէկ շարաթէն մինչ 6 ամիս կը բանտար-
կուի :

Պ Ա Տ Ի Ի Ա Ր Ս Ս Ա Ի Ո Ր Ե Լ Ե Ի Թ Շ Ն Ա Մ Ա Ն Ե Լ

Հ. — Պատիւ արտատուրիչ խօսք մը զրուցողը և
կամ թշնամանողը ի՞նչ պատիժ կը կրէ :

Պ. — 24 ժամէն մինչ ամիս մը կը բանտարկուի
կամ ասոր փոխարէն կէս օսմ. սսկիէն մինչ 3 օսմ. սսկի
տուգանք կ'աւանուի :

Հ Ր Դ Ե Հ

Հ. — Երբ մէկուն տունէն հրդեհ ծագի, պատիժ
կը կրէ՞ :

Պ. — Եթէ ծխնելոյգէ և այլ կրակով բանուած
տեղերէ ծագած է, բնակողը զայնս մաքրելու և նորո-
գելու մասին թերացած ըլլալու է, ուստի 3 օրէն մինչ

կիւնտէն պիր հաֆթայա գագար հապս օլունուր վէ պիր մէճխոխեէ ալթունընտան 25 մէճխոխեէ ալթունըննա գատար ճէգայի նագալի ալընուր :

Ի Խ Յ Ա Յ Ի Ֆ Ի Ր Ա Ր Ի

Ս. — Ֆիրարիյի քէթմու իխֆա խտէն նէ՞ ճէգա կէօրիւր :

Ճ. — Էկէր ֆիրարի մահպէստէն ֆիրար իթմիչ եախօտ պիր ճինայէթլէ միւթթէհիմ օլմուչ խտէ անը պլիէրէք քէթմու իխֆա խտէն ալթը ալտան իքի սէնէյէ գատար հապս օլունուր :

Անճագ քէթմու իխֆա խտէն ֆիրարինին ուսուլ ու ֆիրուինտէն օլան ագրըպս վէ էգվաճ վէ պիրատէր վէ հէմչիրէսի խտէ իչպու միւճագաթտան մուաֆ թութուլուր :

Մ Ա Լ Ի Մ Է Ս Ր Ո Ի Գ

Ս. — Մայի մէսրուգի ալան նէ՞ ճէգա կէօրիւր :

Ճ. — Էկէր դաֆլէթլէ ալմը խտէ, ճէգա կէօրմէչ, անճագ պէտէլինէ պիր շէյ վէրիմէքսիզին օլ մալ եէտինտէն ալընուպ սահիպինէ վիրիուր վէ պէօյէճէ ալան միւթէգարրիւր օլուր :

շարաթ մը կը բանտարիուի և մէկէն մինչ 25 օսմ. սակտու գանք կ'առնուի :

Փ Ա Խ Ս Ա Կ Ա Ն Պ Ա Հ Ե Լ

Հ. — Փախտտականը պահողը ի՞նչ պատիժ կը կրէ :

Պ. — Եթէ փախտտականը՝ բանտէն փախած և կամ մէկ սճիրով մը ամբաստանեալ է, զայն գիտնալով պահողը Յ ամիտէն մինչ 2 տարի կը բանտարիուի :

Միայն թէ երբ պահողը փախտտականին խիստ մօտ ազգականներէն է այսինքն ծնողքը կամ զաւակը կամ թուը կամ ամուսինը կամ եղբայրը և կամ քոյրն է, սոյն պատիժէն ազատ կը մնայ :

Գ Ո Ղ Օ Ն

Հ. — Գողօնը առնողը ի՞նչ պատիժ կը կրէ :

Պ. — Եթէ անգիտութեամբ առած է, պատիժ չի կրէր. միայն թէ սոյն ինչքը՝ առանց փոխարէն բան մը տրուելու, իւր ձեռքէն կ'առնուի ու տէրօջը կը տրուի որով գողօնը առնողը այսպէս կը վնասուի :

Ֆէկմնա՝ ան իրմին արմըջ օլուր իսէ 24 ստաթ ան
պիր սէնէյէ դատար հապս ճէզասը իլէ միւճազաթ օ-
լունտուգտան մաստա քէզալիք օլ մալ մէվճուտ իսէ
պրլա պէտէլ էլինտէն ալընուպ սահրպինէ բէտա իտի-
լուր , մէվճուտ տէյիլ իսէ թազմին իթ տիրլուր :

Իսկ եթէ գիտութեամբ առած է , 24 ժամէն մինչ 1
տարի բանտարկութեան պատժոյն կ'ենթարկի և ասկից
չատ եթէ այն ինչքը իւր քովը է առանց փոխարինու-
թեան իւր ձեռքէն կառնուի ու իւր տիրոջը կը արուի .
և եթէ իւր քով չէ , փոխարժէքը տուծելու կ'ենթարկի :

ԳԱԼՊ ՎԷ ԶԻԻԵՈՒԻՖ ՄԷՍՔԻԻՔԵԱԹ

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄՆԵՐ

Ս . — Գալպ վէ գիւեուֆ մէսքիւքեաթը սիւրմէբլէ
մէշղուլ օլանա նէ՞ ճէզա թէրթիւլ օլունուր :

Ճ . — Օն սէնէտէն նօգսան օլմամագ իւզէրէ մու-
վազգաթէն քիւրէք .

Ս . — Պրմէյէրէք ալուպ վիրէնլէր տախի ճէզա
կէօրիւրլէր մի՞ :

Ճ . — Էկէր սահին զաննըլա ալուպ վիրմիլլէր իսէ
ճէզա կէօրմէյլէր իսէ տէ , մէսքիւքեաթը Փասիտէ էլ-
լէրինէ կէչտիքտէն սօնրա , գալպ վէ գիւեուֆ օլալըլը-
նա վազըֆ օլտուգլարը հալտէ սիւրէրլէր իսէ էն ազը
պիր մէճիտլեէ ալթուըն ճէզայի նազալյէ տիւչար
օլուրլար :

Հ . — Կեղծ դրամներ քչելով զբաղողին ի՞նչ պա-
տիժ կը տնօրինուի :

Պ . — 10 տարիէ պակաս չըլլալու պայմանաւ առ-
ժամեայ դիտապարտութիւն :

Հ . — Առանց գիտութեան առնող տուողներն ալ
պատիժ կը կրե՞ն :

Պ . — Եթէ անկեղծ կործելով առած տուած են ,
պատիժ չեն կրեր . բայց եթէ կեղծ ըլլալը գիտնալով
հանդերձ քչելու ձեռնարկեն առնուաղն մէկ օսմ . սակե
տուգանքի ենթակայ կ'ըլլան :

Տ Օ Լ Ա Ն Տ Ը Ր Ճ Ը Լ Ը Գ

Խ Ա Բ Ե Բ Ա Յ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ս . — Տօլանալըճըլըգ նէ՞ տիր :

Ճ . — Պիր առամըն ագչէսինի վէ եա էմլաքինի վէ

Հ . — Ինչ է խաբերայութիւնը :

եա թահվիրաթ վէ սալր էշեասընը իմալի հիեէլ ու տէսախս վէ պասթի թէգվիրաթլէ պիր թաքրիպ արմագ արըր :

Ս. — Տօլանաըրըճը նէ՞ ճէզա կէօրիւր :

Ճ. — Պիր ալթուենտան էլլի ալթուենա գատար ճէզայի նագատի ալընուր վէ իւչ սյտան իւչ սէնէյէ գատար հապս վէ տօլանաըրաըղը շէյ տախի իաթիրատտ օլընուր :

Մ Ի Ի Ֆ Լ Ի Ս

Ս. — Միւֆլիս քիմէ՞ տէրլէր :

Ճ. — Ախը ու իթասը սըֆէթի թիճարէթէ միւվաֆըգ օլան թիւճճարտան օլ սըֆէթտէ պուլուենան վիրէճէկինի վիրէմէզ օլանա տէրլէր :

Ս. — Միւֆլիս օլան ճէզա կէօրիւր մի՞ :

Ճ. — Էկէր հիլէլու իսէ քիւրէք ճէզասըլա , վէ Էկէր թէսէյեիւպ իլէ իֆրասա չըգմըչ իսէ , պիր սյտան իքի սէնէյէ գատար հապս ճէզասըլա միւճաղաթ օլընուր :

Պ. — Մարդու մը դրամը և կամ ստացուածքը և կամ պարտատոմսերը և կամ ուրիշ ինչքերը՝ նենգութիւն և խարդաւանանք ի գործ դնելով և սուտ խօսքերով կերպիւ իւիք տունել է :

Հ. — Խարերան ի՞նչ պատիժ կը կրէ :

Պ. — Մէկ ոսկիէն մինչ 50 ոսկի տուգանքի և 3 ամիսէն մինչ 3 տարի բանտարկութեան կը դատապարտուի և խարէութեամբ առած բանն ալ ետ կ'առնուի :

Ս Ն Ա Ն Կ

Հ. — Սնանկ սրու կ'ըսեն :

Պ. — Սնոր կ'ըսեն՝ սր իր առեւտուրը վաճառականական դրութեամբ ըլլալով սոյն հանգամանքը կրող իւր պարտքը հատուցանելու անկարող կը գտնուի :

Հ. — Սնանկը պատիժ կը կրէ՞ :

Պ. — Եթէ նենգութեամբ սնանկացած է տաժանակիր աշխատութեան , իսկ եթէ անհոգութեամբ է , մէկ ամիսէն մինչ երկու տարի բանտարկութեան կը դատապարտուի :

Ր Ը Շ Վ Է Թ

Ս. — Բըշվէթ նէ՞ տիր :

Ճ. — Թէր վրիճի մէրամ իչուն գանդը պիր նամէէ պիրգաթ վէ եա պիւ վասըթա ալընուպ վիրիւէն շէյթէր տըր :

Ս. — Բըշվէթ մատտէսինտէն գա՞նդը թարափա ճէգա թէրէթ թիւպ խտեր :

Ճ. — Կէրէք միւրթէշի՛ եանի բըշվէթ ալան, կէրէք բաշի եանի վիրէն, վէ պունլարտան մատտա բաիշ եանի վասըթա վէ միւտանճը վար խէ, հէր իւչիւտէ ալէսսէ-վիյէէ ինտէլ գանուէն միւսթէհադգը ճէգա թութուլուպ, իւք տէֆա իչուն գալապէնտ վէ ալթը սէնէ միւտտէթլէ թարա օլունուրլար :

Ս. — Բաշի նէ՞ վադըթ միւճաղաթ տէն մուաֆ թութուլուր :

Ճ. — Ճան ու մայ ու ըրգընը վէ մէնֆաթը մէշ-րուսընը միւտաֆաա իչուն պիրինէ բըշվէթ վիրմէյէ հադըգաթէն մէճպուր վէ մուգթարր օլուպտա պատէ-հու քէյֆիյէթէ հէնուգ տուլուլմամը իքէն ճանիպի հիւքիւմէթէ խապէր վիրիր խէ օլ վադըթ միւճա-ղաթտէն մուաֆ թութուլուր :

Ճ Է Ր Հ Ո Ի Տ Ա Ր Պ

Ս. — Ճէրհ ու տարպըն ճէգասը նէ՞ տիր :

Ճ. — Գաթլ օլմագսըզըն իգա խտիւէն տարպտէն

Կ Ա Շ Ա Ռ Ք

Հ. — Ինչ է կաշառքը :

Պ. — Նպատակ մը յառաջ տանելու համար ու է անուամբ անձամբ և կամ մէկու մը միջոցաւ առնուած և տրուած բաներ են :

Նմանապէս չափազանց տարբերութեամբ վար կամ վեր գնով առնուած և ծախուած ինչքի մը ճմարիտ արժէքին մէջ եղած պակաս կամ աւելի տարբերութիւնն ալ կաշառք կը նկատուի :

Հ. — Կաշառքի ինչոքոյն մէջ ո՞ր կողմին պատիժ կը տնօրինուի :

Պ. — Թէ կաշառք առնողը՝ թէ կաշառք տուողը և ասոնցմէ ի զտտ եթէ միջնորդ ալ կայ, այս երեքը առ հատարակ օրինաց առջեւ պատժապարտ կը նկատուին : որով եթէ առաջին անգամն է ընտղը՝ բերդարգելութեան և կամ 6 տարի աքսորման կը դատապարտուի :

Հ. — Կաշառք տուողը ե՞րբ պատիժէ զերծ կը մնայ :

Պ. — Երբ մէկը իւր անձը՝ ինչքը՝ պատիւը՝ ու օրինաւոր շահը պահպանելու համար, իրօք պարտաւորի ուրիշի մը կաշառք տալ, ու յետոյ խնդիրը դեռ չիմացուած կառավարութեան լուր տայ, պատիժէ ազատ կը կը մնայ :

Վ Ի Ր Ա Ւ Ո Ր Ե Լ Ե Ի Զ Ա Ր Ն Ե Լ

Հ. — Վիրուորելու և զարնելու պատիժը ի՞նչ է :

Պ. — Առանց սպաննելու զխտաւորութեան՝ միմիայն

6509-57

մատրուս միւթէէսսիրէն վէֆաթ խոէր իսէ ֆախինէ
թէրթիւս օլընաճագ ճէզա 5 սէնէտէն էգալլ օլմամագ
լուզէրէ մուվագգաթէն քիւրէք տիր :

Ս. — Շայէտ մատրուս վուգուի ճէրհ ու տարստէն
եխիլիւմի կիւնտէն գիեատէ իշինտէն գալուր , վէ եախօտ
խասթայանուր իսէ տարիս 5^օ ճէզա կէօրիւր :

Ճ. — Իքի այտան իքի սէնէյէ գատար հասս օլը-
նուր վէ մատրուս վէ մէճրուհըն մէսարիֆի ճէրահլիեէ-
սիլլէ հալի սըհհաթընտա քէսս իտէճէյի թիճարէթ վէ
լուճրէթինին միսլի քէնտիւսինտէն ալընուս մէճրուհ վէ
մատրուս վէ վիրիւր :

Ս. — Ճէրհ ու տարս պալատէքի տէրէճէլէրտէն
խաֆիֆ օլուր իսէ , ճարիհ վէ տարիս 5^օ ճէզա վի-
րիւր :

Ճ. — Պիր հաֆթատան պիր սէնէյէ գատար հասս
օլընուր . եախօտ պուենա պէտէլ 1 տէն5 մէճիտլիեէ ալ-
թաւնընա գատար ալընուս մէճրուհ վէ մատրուս վէ վիրի-
ւր . վէ եախօտ պու սուրէթլէրին իքիսի պիրտէն
խճրա օլընուր :

Թ Ա Խ Լ Ի Ե Է Ի Ս Է Պ Ի Լ

Ս. — Մաղնունուն ալէյհ մէվգուֆ պուլունտուգ-
տա , թախլիլի սէպիլինի տավա իտէպիլուր մի^օ :

Ճ. — Էլէր ճիւրմին միւսթէլլիմ օլաճաղը միւճա-

զարնելով երբ զարնուողը ի վերջոյ մեռնի , ընողին նը-
կատմամբ անօրինուելիք պատիժը՝ առնուաղն 5 տարի
առժամեայ շղթայակապ աշխատութիւն է :

Հ. — Եթէ զարնուողը իւր սուած վէրքին պատ-
ճառաւ 20 օրէ աւելի գործէ մնայ , և կամ հիւանդա-
նայ , զարնողը ինչ պատիժ կը կրէ :

Պ. — Երկու ամիսէն մինչ 2 տարի կը բանտարկուի ,
և զարնուողին վիրաբուժական ծախսերը՝ և առողջ ե-
ղած ատենը ընելիք վաստակը և կամ առնելիք վարձը
ինչ որ է , իրմէ կ'առնուի և զարնուողին կը տրուի :

Հ. — Երբ մէկը՝ վերը բացատրուած աստիճաննե-
րէն թեթեւ կերպով վիրաւորէ կամ զարնէ , վիրաւորո-
ղը կամ զարնողը ինչ պատիժ կը կրէ :

Պ. — Մէկ շաբաթէն մինչ մէկ տարի կը բան-
տարկուի . կամ ասոր փոխարէն մէկ ոսկիէն մինչ 5 ոսկի
իրմէ առնուելով վիրաւորեալին կամ զարնուողին կը
տրուի . և կամ այս կերպ պատիժներէն երկուքը ի միա-
սին կը գործադրուի :

ԲԱՆՏԻՆ ԱՐՁԱԿԵԼ

Հ. — Կասկածելին երբ բանտարկեալ ըլլայ , իւր
արձակումը կրնայ պահանջել :

Պ. — Եթէ գործած յանցանքին պատիժը՝ առա-

զաթքն նիհայէթ տէրէճէսի իքի սկնէտէն նօգսան հապօ
 ճէգտաք խէ, իգամէթ կեա՛ սահիպի պօւլաւնուղը
 թագաիրաէ թախիլյէի սէպիլինի պիհադգիւն տափա
 խաէպիլուր: Օլ հալաէ հիւքիւմէթ ճէ իսթէնիլալյի անաէ
 կէլմէք իւղէրէ եկաինաէն պիր գըթօ թէտհհիւանամէ
 ալընաղգտան սանրա իսթինիթագընտան Ծ կիւն սօնրա
 մուլագգաթէն սէպիլի թախիլյէ օլուուր:

ՄԻԻՃԱԶԱԹՏԷՆ ՄՈՒԱՅԻՅԵԷԹ

Ս. — Միւ ճաղաթաէն քիմէր մուաֆ թութուր:
 Ճ. — Ճիւրմի հինի իրթ իքեաղընտա, ճիննէթ հա-
 լինաէ պօլոււնուղը, վէ եա միւտաֆաա վէ մուհա-
 ֆաղաի նէֆա վէ ըրդ իչան պիւ գարուր իչէմիչ օլ-
 տուղա, վէ եախօա հատաի պիւլուղէ վաթը վէ գուվ-
 վի միւմէյեիղէ տահաղընտան օլմաարըլ սապիթ օլան
 միւճրիմին միւճագաթի գանուսիյեէտէն մուաֆ թու-
 թուր:

Թ Ա Խ Յ Ի Յ Ի Ճ Է Չ Ա

Ս. — Գաթիյեէն մահքիւմ օլան պիր ճանինին
 թախիլիլի ճէգտաք նէյէ մէնութ տըր:
 Ճ. — Իրատէի սկնիյեիյէ. մէսէլա խաամ ճէգտ-

աաւելն երիւ տարիէ նուաղ բանտարիւթիւն է, և թէ
 ինքն ալ բնակարանի տէր է, ազաա արձակուիլը իրա-
 ւամբ կրնայ պահանջել. որով հարցաքննութենէն Ծ օր
 վերջը աւժամեայ կերպիւ ազատ կարձակուի: Միայն թէ
 նախապէս իրմէ խոստմնագիր մը կ'առնուի ծանուցա-
 նալ թէ կառավարութեան կողմանէ ազուած տտեն
 պիտի ներկայանայ:

ՊԱՏԻԺԷ ԶԵՐԾ ՄՆԱԼ

Հ. — Որո՞նք պատիժէ գերծ կը մնան:
 Պ. — Այն ամէն յանցաւորք որք կը հատաաուի
 թէ՛ ոճիրը գործելու ատեն խելագարած են, և կամ
 իրենց անձը և կամ պատիւը պաշտպանելու համար ա-
 կամայ մեղանչած են, և կամ չափահաս ու բարին ու
 չարը զանազանելու կարող վիճակի մէջ չեն. ահա՛ ա-
 սնք կանոնական պատիժէն ազատ կը մնան:

ՊԱՏԺՈՅ ԹԵԹԵՒԱՑՈՒՄ

Հ. — Վերջնականապէս դատապարտեալ ոճրա-
 գործի մը պատժոյ թեթեւացումը ի՞նչէ կախում ունի:
 Պ. — Կայսերական հրամանէն զորօրինակ մահ-

սընըն քիւրէյէ, քիւրէք ճէզասընըն միւէպոլէտէն գա-
լապէնալիեէ, միւէպոլէտէն գալապէնալիյին նէֆեի
էպէտէ, վէ մուվագգաթ գալապէնալիք իլէ հապսըն
նէֆեի մուվագգաթէ թէպտիլի մութլագա իրատէի
մախսուսէի հազրէթի Բատիշահլիյէ մէնութ տըր :

Մ Է Հ Ա Ք Ի Մ

Ս. — Մէհաքիմի նիպամիյեէ գա՞ջ նէվ տիր :

Ճ. — Իքի նէվ, պիլի Հու գուգ վէ տիկէրի ճէզա
մահքէմէլէրի տիր :

Ս. — Հու գուգ մահքէմէլէրի նէ՞ մագուլէ տաա-
վիլի բոյէթ իտէր :

Ճ. — Ս. լոյու իթայէ, վէ էվաք ու ագար վէ մու-
գավէլաթէ մութէալիլիգ տավալարը :

Ս. — Ճէզա մահքէմէլէրի նէ՞ մագուլէ տաավիլի
բոյէթ իտէր :

Ճ. — Տարպ ու ճէրհ, վէ գաթլ ու իտամ, վէ
զասպու սիրգաթ վէ ըզրարի մալու մէնաֆի, վէ իւ-
լալի նամուս, վէ իլգալի Փէսատ վէ սաթթէքեարլըք

ուան պատժոյն՝ տաժանակիր աշխատութեան, տաժա-
նակիր աշխատութեան՝ ցիկանս բերդարգելութեան՝
ցիկանս բերդարգելութեան՝ ցիկանս աքսորի, և ժա-
մանակաւոր բերդարգելութեան՝ առժամեայ աքսորի
փոփոխումը անպատճառ վէհ. կայսեր հրամանէն կա-
խեալ է :

Դ Ա Տ Ա Ր Ա Ն Ք

Հ. — Քաղաքային դատարանները քանի՞ տեսակ
են :

Պ. — Երկու տեսակ. մին առեւտրական կամ քա-
ղաքային, իսկ միւսը պատժական :

Հ. — Առեւտրական դատարանները ի՞նչ տեսակ
դատեր կը տեսնեն :

Պ. — Առեւտուրի, կալուածի և պայմանադրու-
թեանց վերաբերեալ դատեր :

Հ. — Պատժական դատարանները ի՞նչ տեսակ
դատեր կը տեսնեն :

Պ. — Ծեծել, վիրաւորել, սպաննել, կոշտպահել,
գողնալ, ընչից և շահուց վնաս հասցնել, պատիւ արա-

Վէ ստիր պուճարս միսայի միւսթէլզիմի ճէզա օլան տա-
վարը :

Ս. — Մէհաքիսի նիգամլյէէ գաճ տէրէճէ տիր :

Ճ. — Իքի տէրէճէ տիր, պիրիսի Պրտայէթ, վէ
տիկէրի Իսթինաֆ մահքէմէլէրի, պուճարըն Փէվզինտէ
պիրտէ մահքէմէլ Թէմելիզ վար արը :

Ս. — Պու մահքէմէլէրտէն հէր պիրի գաչ տալի-
րէյէ միւնգասիմ արը :

Ճ. — Իքիչէր տալրէյէ : Պիրի Հուգուգ վէ տի-
կէրի ճէզա, շէյլէ քի

Պրտայէթ մահքէմէսի Հուգուգ տալրէսի

»	»	ճէզա	»
Իսթինաֆ	»	Հուգուգ	»
»	»	ճէզա	»
Թէմելիզ	»	Հուգուգ	»
»	»	ճէզա	»

Պ Ի Տ Ա Յ Է Թ

Ս. — Պրտայէթէն բույէթի տալա նէ՞ տիմէք տիր :

Ճ. — Տալայը պիրինճի տէֆա բույէթ ու Փասը
Էթմէք տիմէք տիր :

տաւորել, Լուսթուլիւն յարուցանել, նենգութիւն գոր-
ծել և այլ անոնց նման պատժոյ արժանի դատեր.

Հ. — Քաղաքային ատեանները քանի աստիճան
են :

Պ. — Երկու աստիճան : Մին Նախադատ, իսկ միւ-
սը Վերաքննիչ : Ասոնցմէ վեր կայ մէկ մ'ալ Վճարեկ
ատեան :

Հ. — Այս ատեաններէն ամէն մէկը քանի ճիւղի
կը բաժնուի :

Պ. — Երկերկու ճիւղի. մին Առեւտրական կամ
Քաղաքային իսկ միւսը Պատժական, սապէս :

Նախադատ	ատենի	Առեւտրական	ճիւղ
»	»	Պատժական	»
Վերաքննիչ	»	Առեւտրական	»
»	»	Պատժական	»
Վճարեկ	»	Առեւտրական	»
»	»	Պատժական	»

Ն Ա Խ Ա Դ Ա Տ

Հ. — Նախադատ վճիւ ի՞նչ կը նշանակէ :

Պ. — Դատը առաջին անգամ տեսնել ու վճուել
կը նշանակէ :

Ի Ս Թ Ի Ն Ա Ֆ

Ս. — Իսթինաֆէն բույժի տալա նէ՞ արմէք տիր :

Ճ. — Մահքէմէի պիտայէթտէ հիւքմ խիլէն տա-
վայը թէքրար բույժ ու ֆաու իթմէք արմէք տիր :

Թ Է Մ Ե Ի Ձ

Ս. — Թէմեիդէն բուհէթի տալա նէ՞ տէմէք տիր :

Ճ. — Մէհաքիսի իսթիտայեէ վէ եա իսթինաֆիյ-
եէտէն վիրիլէն՝ վէ հալ պու քի հիւքմի վագիլէրինէ ա-
հատի թարաֆէյնտէն գանաթ կէթիւրիւմէյէն իլամ-
լարը թէտգիգ պիրլէ ահքեամը միւնտէրիճէ միւվաֆըգի-
գանուն իսէ թասաթգ տէյլսէ նագղ իլէ տավայը մէր-
ճիինէ իտտէ իթմէք տիր :

ՀԻԻՔՄԻ ՎԻՃԱՀԻ, ՀԻԻՔՄԻ ՂԸՅԱՊԻ

Ս. — Հիւքմի վիճահիտէն մագսատ նէ՞ տիր :

Ճ. — Թարաֆէյնի իսաըմէյն հաղըր օլտու գլարը-

Վ Ե Ր Ա Ք Ն Ն Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Հ. — Վերաքննական վճիռ ի՞նչ կը նշանակէ :

Պ. — Նախադատ ատենի մէջ վճուուած դատը
վերստին տեսնել ու վճուել կը նշանակէ :

ՎՃՈՍՔԵԿ ԱՏԵՆԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆ

Հ. — Վճուարեկ ատենի դատաստան ըսելով ի՞նչ
կ'իմացուի :

Պ. — Նախադատ և կամ վերաքննիչ ատեաններէ
տրուած, այլ սակայն պարունակեալ վճիռը երկու կող-
մէն մին չի գոհացնող դատավճիռները քննել, երբ սոյն
վճիռ օրինաց համաձայն է վաւերացնել, և եթէ չէ
բեկանելով դատը անկ եղած դատարանը յղել ըսել է :

Ի ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԵԱՆ ԿԱՄ Ի ԲԱՅԱԿԱՅՈՒԹԵԱՆ

ՏՐՈՒԱՄ ՎՃԻՌ

Հ. — Ի ներկայութեան տրուած վճիռ ի՞նչ ըսել է :

Պ. — Երկու հակառակորդ կողմերուն դատարանի

հալտէ մահքէմէճէ պիլ մուհաքէմէ վիրիլէն հիւքմու գարար տըր :

Ս . — Հիւքմի ղըյապիտէն մագսատ նէ տիր :

Ճ . — Թարաֆէյնի խասըմէյնտէն պիրինին եէվմի մուայեէնտէ մահքէմէյէ կէլուպ , տիկէրին պիլա էօզրի շէրի կէլմէմէսի վէ վէքիլ տաիսի կէօնտէրմէմէսի իլէ ա- նըն ղըյապընտան վէքիլի մուսախիտար թաեինիլէ վու- գուպուլան մուհաքէմէտէ մահքէմէճէ վիրիլէն հիւքմու գարար տըր :

ԻԹԻՐԱԶ ԱԼԷԼ ՀԻԻՔՄ

Ս . — Իթիրազ ալէլ հիւքմտէն մագսատ նէ՞ տիր :

Ճ . — Ղըյապէն իթա օլընան հիւքմ ու իլամըն իճրասընա մաւխալէֆէթլէ միւտտալինին տավասընը տէֆ իթմէք , վէ իչպու հիւքմիւ գանղը մահքէմէ վիրմիլ

մէջ դէմ առ դէմ ներկայ եղած ատեն դատուելով տըր- ուած վճիռը և կամ որոշումն է :

Հ . — Ի բացակայութեան տրուած վճիռը ի՞նչ է :

Պ . — Երկու հակառակորդներէն մին՝ սրոչեալ օրը դատարան գալով խօսի միւսը առանց բանաւոր պատճառի- չի գալով և փոխանորդ ևս չի ղրկելով ի բացակայու- թեան իւր դատարանի կողմանէ պաշտօնապէս փոխա- նորդ մը կարգուելով յետ դատաստանի տրուած վճիռը կամ որոշումն է :

ԸՆԴԴԷՄ ՎՃՈՒԻ ԲՈՂՈՒՔ

Հ . — Ընդդէմ վճուի բողոքը ի՞նչ է :

Պ . — Ի բացակայութեան տրուած վճույն գործա- դրութեանը հակառակելով դատախազին պահանջումը- մերժել , և սոյն վճիռը սր դատարանը որ տուած է նէ , տնկից սոյն վճույն ջնջումը պահանջել է :

խէ, անտէն ըլւճու էյլէմէսինի թալէսկ իթմէքտէն
խարէթ տիր:

Ս. — Իթիրազ պէլ հիւքմին նէ՞ գատար մէօհլէթի
վար:

Ճ. — Ղըյապէն օլընան լըամըն թարիսը թէսլի-
ղինտէն իթխարէն Յ1 կիւն տըր:

ԻԹԻՐԱԶ ԻԻՂ ՂԱՅՐ

Ս. — Իթիրազ իւլ ղայրտան մագսատ նէ՞ տիր:

Ճ. — Պիր տավատէ թարաֆէյնտէն օլմայան եանի
կէրէք վէքեալէթէն մահքէմէյէ ճէլլու իհզար օլունմա-
մըլ օլան պիր շախսի սալխին Ղըյապընտան հուգուգը-
նա սոգուհուր պիր հիւքմ վագը օլտըղընտան սահսլա,
հիւքմի մէգսուր ալէյհինէ իթիրազ էյլէմէսի տիր:

ՄԻԻՏՏԷԹԻ ԻՍԹԻՆԱՖ ՎԷ ԹԷՄԵԻԶ

Ս. — Միւտտէթի իսթինաֆ նէ՞ գատար տըր:

Ճ. — Իլամըն թէսլիլի թարիխինտէն իթխարէն

Հ. — Ընդդէմ վճուի բողոքելու համար ո՞րքան
սլայմանաթամ սրոշուած է:

Պ. — Ի բացակայութեան տրուած վճույն գիրը
հաղորդուած թուականէն սկսեալ մինչ Յ1 օր:

ԵՐՐՈՐԴԻ ԿՈՂՄԱՆԷ ԲՈՂՈՔ

Հ. — Երրորդի կողմանէ բողոք ըսելով ի՞նչ կ'ը-
մացուի:

Պ. — Երբ դատի մը մէջ անձ մը՝ որ երկու հա-
կառակ կողմերէն մին չէ, այսինքն երրորդ մը՝ որ ան-
ձամբ և կամ փոխանորդաբար դատարան կոչուած չէ,
կրնայ առարկել թէ ի բացակայութեան իւր՝ վճիռ մը
տրուած է որ իւր իրաւունքներն կը կասկէ որով կը
հակառակի ընդդէմ սոյն վճույն. ահա ասոր կ'ըսեն
երրորդի կողմանէ բողոք:

ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎՃՈՒԱԲԵԿՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄ

Հ. — Վերաքննութեան սլայմանաթամը ո՞րքան է:

Պ. — Վճռադրոյն հաղորդուած թուականէն հաշ-

հիսապ օլունմագ իւզերէ տաավիի ճէզակյեէտէ 10 կիւն
տիր, հուգուգիյեէտէ իսէ իլամ զըյապի օլմատըղը
թագտիրտէ 61 վէ իլա 91 կիւն տիր:

Ս. — Միւտտէթի թէմեիզ նէ գատար արը:

Ճ. — Տաավիի ճէզակյեէտէ հիւքմիւն թէֆհիմի
թարիխինտէն իթիպարէն 8 կիւն տիր. հուգուգիյեէտէ
իսէ իլամ վիճահի օլտուգտա թէպիլիլի թարիխինտէն
իթիպարէն 90 կիւն, վէ զըյապի օլտուգտա 121 կիւն
տիր:

ԳՍՊԻԼԻ ԻՍԹԻՆԱՖ ՕԼՄՍՅԱՆ ՏԱՎԱ

Ս. — Մէհաքիմի իպթիտակյեէճէ վիրիլէն հիւքմի-
լէրտէն գանզըլարը գապիլի իսթինաֆ տէյիլ:

Ճ. — Թահթը հիքմէ պընան տավա էվվէլա,
5000 զրուշտան տուն պիր մէպլազ իւզերինէ, եախօտ
գըյմէթի 5000 զրուշտան վէ եա իրատը սէնէվի 500
զրուշտան տուն օլան էմիլի զայրի մէնգուլէ հագգըն-
տա իսէ:

Սանիեէն, 24 տաթտան պիր հաֆթայա գատար
հապս վէ նիհայէթ 100 զրուշա գատար միւճազաթի
նագտիյեէյի միւթէգամիին իսէ:

Սալիսէն, միւտտէթի իսթինաֆիյեէսի միւրուր իթ-
միլ օլուր իսէ:

Էկէրչի պու միսիլու տավալար իսթինաֆ օլընամազ
իսէ տէ, թէմեիզ օլընապիլուր:

ուելով սրտօական դատերու մէջ 10 օր է, իսկ առե-
տրական դատերու մէջ՝ եթէ դատավճիռը ի բացակա-
յութեան չէ, 61 օր է և եթէ ի բացակայութեան է
92 օր է:

Հ. — Վճուարեկութեան պայմանաժամը, սրբան է:

Պ. — Պատժական դատերու մէջ՝ վճուոյն հազոր-
քուած թուականէն սկսեալ 8 օր է. իսկ առեւտրական
դատերու մէջ՝ երբ դատավճիռը ի ներկայութեան արը-
ուած է, հազորքուած թուականէն սկսեալ 60 օր, և
եթէ ի բացակայութեան տրուած է 91 օր է:

ԱՆՎԵՐԱՔՆՆԵԼԻ ԴԱՏԵՐ

Հ. — Նախագատ ատեաններէն տրուած վճիռնե-
րէն օրոնք վերաքննելի չեն:

Պ. — Երբ վճուուած դատը՝

1. 5000 զրուչէ նուազ գումարի մը և կամ 5000
զրուչէ նուազ արժէք ունեցող և կամ տարեկան 500
զրուչէ նուազ հասոյթ ունեցող անշարժ ստացուած քնե-
րու կը վերաբերի:

2. Երբ 24 ժամէն մինչ չարաթ մը բանտարկութիւն
և առ առաւելն 100 զրուչի չափ տուգանքի համար է:

3. Երբ վերաքննութեան պայմանաժամը անցած է
նէ:

Թէպէտև այսպիսի դատեր՝ վերաքննելի չեն, բայց
վճուարեկ ատենի բովէն կրնան անցնիլ:

Հ Ա Ք Ի Մ

Ս. — Հաքիմ նէ՞ քվաֆտէ օլմալը սըր :

Ճ. — Հաքիմ՝ ֆէհիմ՝ միւսթաքիմ, վէ էմին՝ մէքին մէթին՝ օլմալը սըր :

Պունլարտան մատաա մէսաիլի ֆըզըհլեյեյէ վէ ուսուլի մուհաքէմէյէ վազըֆ վէ տասալիի վազըայը անլէրէ թաթ պիգան ֆասլ ու հասմէ վէ թէմեիզի թամմէ մուգթէտիր օլմալը սըր :

Ս. — Հաքիմ թարաֆէյնի միւթէխասըմէյնտէն պիրինին զիեաֆէթինէ կիտէպիլուսը մի՞ :

Ճ. — Նայր կիտէմէզ :

Ս. — Թարաֆէյնի խասըմէյն պիր մահալտէ միւթէմէքքին օլմալըզարը հալտէ միւստաինին գանդը մահալլ մահքէմէսինէ միւրաճաթ իթմէսի լազըմ կէլուսը :

Ճ. — Պիզգաթ վէ եա պիլ վասըթա միւստէան ալէյհին միւթէմէքքին օլմալը մահալլ մահքէմէսինէ միւրաճաթ իթմէսի լազըմ կէլուսը :

Ս. — Մէմալիքի Օսմանիյեյտէ թարաֆէյնտէն պիրի թէպասի էճնէպիյեյտէն պուլունտուգտա . պունլարըն մուհաքէմէսինի գանդը թարաֆ մահքէմէսի բույէթ իտէր :

Ճ. — Մէհաքիմի Տէվլէթի ալլեյեյ . շէօյէ քի էկէր միւստէա պիհ էմլաքէ միւթէտաիր իթէ, մէհա-

Դ Ա Տ Ա Ի Ո Ր

Հ. — Դատաւոր մը ի՞նչ հանգամանքներ ունենալու է :

Պ. — Իմաստուն, մաացի, ուղղամիտ, վստահելի, ծանրազլուսի և հաստատամիտ ըլլալու է :

Աստնյմէ ի զատ իրաւագիտական խնդրոց և դատավարական օրինաց տեղեակ՝ և դատերն ըստ այնմ լուծելու և կատարեալ դատողութեան ձեռնհաս ըլլալու է :

Հ. — Դատաւորը երկու հակառակորդներէն միոյն հացկերոյթին կրնա՞յ երթալ :

Պ. — Ո՛չ չի կրնար :

Հ. — Նրբ երկու հակառակորդք՝ միւսոյն տեղը չի բնակին, դատախազը ս՞ր տեղի դատարանին պիտի դիմէ :

Պ. — Անճամբ և կամ իոխանորդ մը կարգելով դատախազեալին բնակած տեղոյն դատարանին պիտի դիմէ :

Հ. — Օսմանեան երկիրներու մէջ երբ երկու հակառակորդներէն մին՝ օտար հպատակ ըլլայ, ասոնց դատը ս՞ր կողմի դատարանը կը տեսնէ :

Պ. — Օսմանեան դատարանները, սապէս որ եթէ դատին նիւթը կալուած է, քաղաքային դատարանները

քիմի հոսքուգլխեճէ, տէյլի խտէ, պիրինճի մէ ճլխի թի-
ճարկթճէ բույէթ օլընուր վէ պու մէճլխին թահթը
հիւքմէ ալտըղը տավարար գապլլի խթինաֆ վէ թէմեիզ
օլմայուսլ անճագ խտէի մուհաքէմէ օլընապլլուր :

Մ Ի Ի Թ Է Ֆ Է Բ Բ Ի Գ Ա

ԹէՎէՄէՅՆԷ ՆԱՅԱԳԱ

Ս. — ԹէՎէՄ Եանի էքիզ տօղան չօճուգլարա տէվ-
լէթճէ պիր շէյ վիրլուր մը :

Ճ. — Փէտէր վէ վալիտէլէրի էրօգապի իհթիեաճ-
ան օլտուգլարը հարտէ պուլուետուգլարը մահալէր
տէվալրի պէլէտիյեէսի վարիտաթընտան գիւքիւրտէն
օլանլարա շէհրի 30 վէ ինաստէն օլանլարա 20 զրուշ վի-
րիլուր :

Ս. — Պու նաֆագա նի՞շէյէ տէյին իթա օլընուր :

Ճ. — Զիւքիւրտէն օլանլարըն 20 եաշընա տու-
խուլէրի վէ ինաստէն օլանլարըն խտէ թէզվիճ օլուն-
տուգլարը թարիիէ գատար :

կը տեսնեն, և եթէ կալուած չէ առաջին վաճառակա-
նական ատենին մէջ կը տեսնուին. բայց այս ատենին
վճռած դատերը վերաքննիչ և վճռարեկ ատենից բովէն
չեն կրնար անցնիլ, այլ սոցա հաւար վերադատում
կրնայ ըլլալ :

Ա Յ Լ Ե Ի Ա Յ Լ Ք

ԵՐԿԻՈՐԵՍԱԿՆԵՐՈՒ ԱՊՐՈՒՍՏ

Հ. — Երկւորեակ ծնող մանկանց Տէրութեան կող-
մանէ բան մը կը արուլի :

Պ. — Երբ ծնողքնին աղքատիկ ըլլայ, իրենց բը-
նակած թաղին թաղապետական սնուակէն արուներուն
ամսական 30 իսկ էգերուն 20 զրուշ կը արուլի :

Հ. — Այս տպրուտար մինչ ե՞րբ կը արուլի :

Պ. — Արուներուն մինչ 20 տարեկան հասնիլը,
իսկ էգերուն մինչ ամուսնանալը :

Կ Ի Ի Զ Է Շ Թ Է

Ս. — Կիւղէշթէնին նիզամէն միւճաղ օլան մըգ-
տարը նէ՞ տիր :

Ճ. — Սէնէվի նիհայէթ եիւզտէ Թ տըր : Պու հատ-
տի թէճաղիւզ իթտիկինտէ մէտեունըն ֆազլասընը իթա
իթմէմէյէ վէ ետիստ իթա իթմիշ իտէ հիստայ գտիան-
մատան մահսուս իթտիրմէյէ հագգը օլապիլիր :

Ս. — Տէյն թահվիլինտէ կիւղէշթէյէ տաիր պիր
գայա պուլունմազտա միւրուր իտէն էյեամ իչուն կիւ-
ղէշթէ իտտաա օլընապիլուր մը՞ :

Ճ. — Խայր, անճագ տէյնին ատէմի թէտիյէսին-
տէն տօլայը մա Փաիզ թահթի հիւքմէ ալընմասը իա-
թիտա օլունտուգտա, պուլուրըլտըսը թարիխինտէն ի-
թիպարէն կիւղէշթէի նիզամիսի իշէր :

Ր Է Հ Ն

Ս. — Րէհն նէ՞ վագթ թէմամ օլուր :

Ճ. — Միւրթէհին գապզ իտէր իտէ. եօգսա բահին
էվտէքի սաաթըմ սանա բէհն իթտիմ տէմէսիլէ օլ սաաթ
բէհն օլմազ :

Տ Ո Կ Ո Ս

Հ. — Տօկոսին սրքանը օրինապէս ներելի է :

Պ. — Տարեկան տու առաւելն հարկւրին Թ :

Երբ այս սահմանը անցնի, պարտականը աւելին չի
տալու և կամ եթէ տուած է, հաշիւը չի փակուած հաշ-
ուել տալու կարող է :

Հ. — Պարտամուրհակին մէջ երբ տօկոսի նկատ-
մամբ յիշատակութիւն մը չգանուի, անցեալ օրերու հա-
մար տակսս կրնայ պահանջուիլ :

Պ. — Ո՛չ, միայն թէ երբ պարտքին՝ չի վճարուե-
լուն պատճառաւ, տօկոսիւք հանդերձ վճարմանը վճիռ
մը տրուելու համար խնդրագիր մատուցուի. խնդրա-
դրոյն վրայ հրամանի քաշուած թուականէն սկսեալ օ-
րինական տօկոսը կը բանի :

Գ Ր Ա Ի

Հ. — Գրաւ մը երբ կատարեալ կը լինի :

Պ. — Նրբ գրաւառուն ստանայ նէ. սպա թէ սչ
գրաւատուն տունը գտնուած ժամացոյցս քեզի գրաւ
դրի ըսելով այն ժամացոյցը գրաւ եղած չը լինիր :

Ս. — Բահին բէհն նամիլէ պիր շէյին թէսլիմինի միւթէահնիա օլտուգտան սօնրա ըլեհու խէպլուր մը՝

Ճ. — Էվէթ խէպլուր :

Ս. — Միւրթէհին բէհնի խօսպէխօտ Ֆիւրուխթ խէպլուր մը՝

Ճ. — Խայր բահինին ըրգասընը թահսիլ իթմէլի վէ եախօտ հաքիմէ միւրաճաթ էյլէմէլի տիր :

է Մ Ա Ն է թ

Ս. — Պիր քիմէսնէնին Նէգալինտէ պուլընան էմանէթ զանի օլտուգտա զաման լազըմ կէլուր մը :

Ճ. — Էմինին սուս ու թագսիրի օլմագսըզըն թէլէֆ եա զանի օլտուզը թագսիրտէ զաման լազըմ կէլմէզ :

Ս. — Էմանէթէ իշլանէթ խէնէ նէ ճէզա թէրթիպ օլընուր :

Ճ. — Պէտէլինին թագմինիլէ պէրապէր իքի սյտան իքի սէնէյէ գատար հապս վէ պէտէլի թագմինին ըուզը գատար ճէզայի նագաի թէրթիպ օլընուր :

Հ. — Գրաւատուն գրաւ անուան ներքե բան մը յանձնել խօստանալէ յետոյ կրնայ հրաժարիլ իւր խօստումէն :

Պ. — Այո՛, կրնայ հրաժարիլ :

Հ. — Գրաւատուն գրաւը ինքնիրեն կրնայ ծախել :

Պ. — Ո՛չ, պարտի գրաւատունին հաճութիւնը ըստանալ և կամ դատաւորին դիմել :

Ա Ի Ա Ն Դ

Հ. — Երբ մէկու մը քով գտնուած աւանդը կորսուի, պարտաւոր է տուժել :

Պ. — Երբ աւանդաւորին դիտմամբ և կամ, զանցաւթեամբ չէ կորսուած, յայնժամ պարտաւոր չէ տուգանք տալ :

Հ. — Երբ մէկը աւանդի մը փնտս հասցնէ, ինչ պատիժ կը կրէ :

Պ. — Արժէքը տուժելով հանդերձ երկու ամսէն մինչ երկու տարի կը բանտարկուի, և աւանդի արժէքին մինչ մէկ քաւորքը իրր տուգանք իրմէ կ'առնուի :

ՍԵՆՎԻ ԹԵԼԵԿՐԱՖ

Ս. — Մտխարայեցի թելեգրաֆից ետե թելեգրաֆը չեքէն վէ ետ ալան մէմուրըն սէհվիլէ թելեգրաֆ սահիպինէ պիր գիւն վուգուսուլստ տէվիլթ թագմին իտէր մի՞:

Ճ. — Խայր, ու պտպտէ պիր կէօնա մէսուլյեէթ գտպուլ իթմէտիկինտէն պիր շէյ թագմին իթմէգ:

Մէսէլա թելեգրաֆ միւսէվիլտէսինտէ Տավուտէ 60 լիրա էտա իտինիգ տէյու ետպըլըշ օլուպ տէ սէհվէն 600 լիրա չեքլտէ վէ թելեգրաֆ սահիպտէ օլ մըգտար էօտէսէ վարարը վագիտէն տէվիլթ մէսուլ տէյիլ տըր:

Ս Ի Ն Ն Ի Պ Ի Ի Լ Ո Ի Ղ

Ս. — Սիննի պիւլուզըն մէպտէ ու միւնթէհասը գա՞ջ ետ աըր:

Ճ. — Մէպտէի էրքէքտէ թամմ 12 գըզտա թամմ 9 վէ իքլտինտէ տաթի միւնթէհասը թամմ 15 ետ աըր:

ՀԵՌՍԳՐԻ ՍԽՍԼ

Հ. — Հեռագրական թղթակցութեանց մէջ հեռագիր քաշող և կամ սանոզ պաշտօնէին սխարմամը հեռագրին տէրը ո և է վլաս մը կրէ, արդեօք կառավարութիւնը կը տուժէ՞:

Պ. — Ո՛չ, այն մասին ո և է պտտասխանտուութիւն չըստանձներ որով բան մ'ալ չի տուժեր:

Զոր օրինակ հեռագրին ձեռագրին մէջ երբ «Տավուտին 60 սահի վճարեցէք» գրուած ըլլայ ու սխարմամը 600 սահի հեռագրուի և հեռագրին տէրն ալ այնքան վճարէ, եղած վլասէն կառավարութիւնը պտտասխանտու չէ:

ԱՐՐՈՒՆՔԻ ՏԱՐԻՔ

Հ. — Արբունքի տարիքին սիկորը և կատարը քանի՞ է:

Պ. — Արանց համար սիկորը ամրող 12, աղջկան համար ամրող 9 և երկուքին ալ կատարը ճիշդ 15 է:

Հ Ա Վ Ա Ն Է

Ս. — Հավալէնին հիւքմի նէ՞ տիր :

Ճ. — Հիւքմի շու տըր քի մուհիլ՝ պօրճընտան խէլաս օլուր :

Ս. — Մուհիլ նէ՞ վաղըթ պօրճընտան խէլաս օլամաղ :

Ճ. — Շարթ թահթընտա հավալէ իթմիշ օլուր խէ մէսէլա, մուհիլ սանա օլան տէյնիմի Բէճէպին իւզէրինէ հավալէ իթաիմ. շայէտ վիրմէզ խէ եինէ պէն վիրիմ տիսէ վէ Բէճէպ տաիսի վիրմէյէճէք օլուր խէ եինէ քէնտուսի վիրմէյէ մէճպուր օլուր :

Վ Ա Ս Ը Յ Ե Թ

Ս. — Վասըյեթ մէրի վէ միւթէպէր օլմադ իւզէրէ նէ՞ շէրաիթ մէվճուա տըր :

Ճ. — Էվվէլա վասըյեթ իտէնին ագլը քէմալտէ օլմալը, սանիեէն հուզուրի հաքիմտէ վէ եա շուհուաի մութէպէրէ միւվաճէ հէ սինտէ թագրիր խտիլիշ օլմալը տըր :

Ս. — Քիմէսնէ սիւլուս մալինտէն զիեատէսինի վասըեթ իթսէ նաֆիզ օլապիլուր մը :

Ճ. — Նաֆիզ օլապիլմէք իւզէրէ վէրէսէսինին իճագէթ վիրմէսի լազըմ հէլուր :

Փ Ո Խ Ա Ն Յ Ո Ի Մ

Հ. — Փոխանցումի զօրութիւնը լինչ է :

Պ. — Փոխանցողը իւր պարտքէն կ'ազատի :

Հ. — Փոխանցողը երբ իւր պարտքէն չազատիր :

Պ. — Երբ պայմանի ներքե վոխանցած ըլայ նէ. զոր օրինակ վոխանցողը քեզի ունեցած պարտքըս Բէճէպի վրայ վոխանցեցի, եթէ չի տայ դարձեալ ես կուտամ ըսէ և Բէճէպն ալ չի տայ նէ դարձեալ ինք տալու պարտաւոր է :

Կ Տ Ա Կ

Հ. — Կտակ մը յարդի և վաւերական ըլլալու համար լինչ պայմաններ կան :

Պ. — Նախ կտակարարին խելքը միտքը պէտք է որ կատարեալ ըլլայ :

Երկրորդ դատաւորի ներկայութեանը և կամ ընդունելի վկայից առաջ յայտարարելու է :

Հ. — Երբ մէկը՝ իւր սեղհականութեան մէկ երրորդէն աւելին կտակէ, կրնայ վաւերական ըլլալ :

Պ. — Այո՛ երբ ժառանգորդք արժան դատեն :

Ղ Ա Պ Ն Ո Ի Թ Ա Ղ Ր Ի Ր

Ա. — Ախգ ու իթատէ նէ՞ գատար պատանըլուրսս զապնի Փահիշ սայլուր :

Ճ. — Ուրուզտա եանի թուլու տրզի օլան գու- մաշ վէ Էմալի շէյլէրտէ եիւզաէ պէշ, հայվանաթաէ եիւզաէ օն, ագարաէ եիւզաէ եիկիրմի վէ եա տահա զիեաաէ տլաանըլուր խտ գապնի Փահիշ սայլուրսս, պաեի վէ եա միւշթէրիտէն հէր քիմ տիլեր խտ պէյի Փէսիս խտ պիլուր :

Կ Ա Չ Է Թ Ա Յ Ա Պ Է Ն Տ

Ա. — Քիմէսնէնին ալէյնիտէ կազէթատա պիր պէնա տէրճ խիլտիքաէ կազէթաճը անըն ճէվապընը տէրճէ մէճպուր մը՞ տըր :

Ճ. — Էվէթ, շէօյէ քի կազէթատա պիր զաթըն խամի թատրիհ իլէ վէ եա խմա թարիգիլէ պիր Փըգըա պէրճ օլընուպտա. օլ զաթ թարաֆընտան կազէթա- ճըյա ճէվապ կէօնտիլիտիքաէ, կազէթաճը պու ճէ- վապը իլք վէ եա իքինճի նէշր օլընաճաք նուսիտէյէ պիլա իւճրէթ տէրճ իթմէյէ մէճպուր տըր. անճաք վի- րիլէն ճէվապ տիտ օլտըլը պէնտին իքի միպինտէն զի- եատէ օլմայաճաք տըր :

Խ Ա Բ Ե Լ

Հ. — Առեւտուրի մէջ մարդ սրքան խարուի նէ, չախազանց խարէութիւն կը համարուի :

Պ. — Տարածութիւն այսինքն երկայնութիւն և լայնութիւն ունեցող կերպաս և այլ նման բաներու մէջ հարիւրին 5, անասնոց մասին հարիւրին 10, կալուածոց մասին հարիւրին 20, և կամ ալ աւելի եթէ մարդ խար- ուի, չախազանց խարէութիւն կը համարուի, որով ծա- խողը և կամ գնողը եթէ կամի կրնայ սոյն առուծախը ջնջել :

ԼՐԱԳՐԻ ԹՕԴՈՒԱԾ

Հ. — Երբ մէկու մը դէմ լրագրի մէջ յօդուած մը գրուի, լրագրապետը անոր պատասխանը պարտաւոր է հրատարակել :

Պ. — Այո՛, երբ լրագրի մէջ անձի մը անունը բացէ ի բաց ծանուցանելով և կամ ակնարկելով յօդուած մը տրուի, և սոյն անձին կողմանէ ալ լրագրին պատաս- խան մը ղրկուի, լրագրապետը սոյն պատասխանը առաջին և կամ երկրորդ թերթին մէջ առանց վճարման պարտաւոր է հրատարակել. միայն թէ տրուած պատասխանը՝ սոյն յօդուածին կրկին մեծու- թեանէն աւելի ըլլալու չէ :

Վ Է Ր Ա Ս Է Թ

Ս. — Պիր քիմէսնէնին ֆէվթի իւէ Էվատի զիւ-
քիւր վէ ինասը թէրք իթտիքտէ Էմիսլի մէնգուլէ վէ
ղայրի մէնգուլէսի վերէսէսինէ նէ նիսպէթ իւզէրէ ին-
թիգալ խտէր :

Ճ. — Թէրէքէ Էմիսլի մէնգուլէ՝ վէ Էմիաքի միւլք
խտէ, զիւքիւրտէն օլանա ինաստան օլանըն իքի միսլի
խասպէթ խտէր :

Մէսէլա միւթէվէֆֆանըն թէրէքէսինտէն 600 լի-
րա հասըլ օլտուգտա պուենըն 400 լիրասը էրքէք վէ 200
լիրասը գըզ Էվատընա վիրիլուր :

Ֆէէմնա միւթէվէֆֆանըն մէթրուքեաթը՝ արազիի
միրլյեէ վէ միւսագգաֆաթ ու միւսթաղլլաթը մէվգու-
ֆէ միսլլու Էմիսլը զայրի մէնգուլէ խտէ, միւթէսապի-
եէն ինթիգալ խտէր :

Մէսէլա միւթէվէֆֆանըն իճարէթէյնու վագֆ պիր
մէնգիլի պուլունտուգտա, պուենըն նըսֆը էրքէք վէ
նըսֆը տիկէրի խտէ գըզ Էվատընա ինթիգալ խտէր :

Ֆ Է Ս Խ Ի Պ Է Յ

Ս. — Պիր քիմէսնէ պիր մալի կէօրմէտէն իթիրա
իթսէ, պէյի ֆէսի խտէպիլուր մի՞ :

Ժ Ա Ռ Ա Ն Գ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Հ. — Երբ մարդ մը վախճանի, և արու և էգ
զաւակներ թողու, շարժուն և անշարժ ստաուածները
իւր ժառանգորդաց ինչ համեմատութեամբ կը փո-
խանցի :

Պ. — Ննջեցելոյն թողած ինչքը՝ եթէ շարժուն ստաց-
ուածք է և կալուածները միւլք է, արուներուն կ'իյնայ
էգերուն վիճակած բաժնոյն կրկինը :

Զոր օրինակ երբ ննջեցելոյն թողած ինչքէն 600 ոսկի
գոյանայ, ստոր 400 ոսկին արու և 200 ոսկին ալ էգ
զաւակացը կը արուի :

Իսկ եթէ ննջեցելոյն թողած ստացուածքը՝ պետա-
կան գետիներ՝ վագֆ կալուածներ և այլ ստոնց նման
անշարժ ստացուածքներ լինին, հաւասարապէս կը բաժ-
նուի :

Ինչպէս երբ ննջեցեալը երկու իճարէով վագֆ տուն
մը ունենայ, կէսը արու և միւս կէսը էգ զաւակացը կը
փոխանցի :

ՎԱՃԱՌՈՒՄԸ ԲԵԿԱՆԵԼ

Հ. — Երբ մէկը առանց տեսնելու ապրանք մը գնէ,
վաճառումը կրնայ բեկանել :

Ճ. — Կէօրիւնճէյէ տէք մուխայեէր տըր. տիլէրսէ
գապուլ խտէր. անճագ նիւմունէսինի կէօրմիւշ խտէ
Փէսիս խտէմէզ :

Ս. — Պէյի մութլագ իլէ եանի պիր մալըն այպը
վար վէ եա եօգ տիմէքսիզին սաթրլան մալըն այպի
գաաթմի գուհուր իթտիքտէ միւշթէրի պէյի Փէսիս
խտէպիլուր մը :

Ճ. — Էվէթ խտէպիլուր :

Ս. — Միւթէպաեխանտէն եանի ագըտէյնտէն պի-
րի դապնի Փանիլիէ մաղպուն օլտուգտա պէյի Փէսիս
խտէպիլուր մը :

Ճ. — Էվվէթ խտէպիլուր :

Պ Է Թ Պ Ի Լ Վ Է Յ Ա

Ս. — Պէյ պիլ վէՓատէն միւրատ նէ՞ տիր :

Ճ. — Պիր քիսնէ պիր մալի ախէրէ ոէմէնի ըէտտ
խթտիքտէ կիւրույէ վիրմէք իւզէրէ սաթմագ տըր :

Ս. — Պէյ պիլ վէՓատէ նէ՞ խարճ ալընուր :

Ճ. — Մուսաղգաթաթ ու միւսթաղիլլաթի մէվ-
գուՓէտէն խտէ պինտէ օն պէշ, էկէր միւլք խտէ պին-
տէ պէշ ալընուր :

Ա. — Ֆէքքու թախիլիսինտէ նէ խարճ ալընուր :

Ճ. — Այնի խարճ ալընուր :

Պ. — Մինչիւ որ տեսնէ, կամքը իրն է կուգէ նէ
վընդունի. բայց եթէ մէկ նմոյշը տեսած է չի
կրնար բեկանել :

Հ. — Անպայման վաճառմամբ այսինքն առանց
ըսելու թէ ապրանքը թերութիւն ունի կամ չունի երբ
ծախուած ապրանքին մէջ հին թերութիւնը երեւան
ելնէ, գնողը կրնայ վաճառումը բեկանել :

Պ. — Այո՛, կրնայ բեկանել :

Հ. — Ծախող և կամ գնող երբ չափէն աւելի
խաբուած ըլլայ, վաճառումը կրնայ բեկանել :

Պ. — Այո՛, կրնայ բեկանել :

Ի Բ Բ Գ Բ Յ Ի Վ Ա Ճ Ա Ռ Ե Լ (Ի ա թ ի լ լ ա լ)

Հ. — Իբր գրաւ վաճառելէն ի՞նչ կ'իմացուի :

Պ. — Գինը վճարած ատեն ետ տալու սրայմանաւ,
ապրանք մը ուրիշի ծախել կ'իմացուի :

Հ. — Իբր գրաւ վաճառումէն ի՞նչ տուրք կ'առ-
նուի :

Պ. — Եթէ «վաղըՓ» կալուած մ'է, հազա-
րին 15 կ'առնուի, իսկ եթէ միւլք է հազա-
րին 5 :

Հ. — Եթէ գրաւէ հանուի, ի՞նչ տուրք կ'առնուի :

Պ. — Դարձեալ միեւնոյն տուրքը կ'առնուի :

ՄԷՏԵՈՒՆԸՆ ՀԱՊՍԸ

Ս. — Զահիրաէ պիր շէյի պուլունմայան մէտեու-
նի մահքիւմ հասս օլընապիրուր մը՞ :

Ճ. — Էլէր տէյն մէհրու նաֆազատէն տօլայը
տէյի խէ, հասս օլընամաղ, շու գատար վար քի շայէտ
իֆայի տէյնէ գուտրէթի օլտուղը տաին էվրագ վէ եա
էլսպարաթի մութէպէրէ իլէ իսպաթ խտէր իւէ հասս
ճախ օլսալիուր :

Ս. — Մէտեուն հասս օլընտուգտա տաինէ նի-
զամէն պիր շէյ թէրէթիւս խտէր մի՞ :

Ճ. — Մէտեունըն մահսուս պուլունտուղը միւտ-
տէթ ճէ տաին անը ինֆագէ մէճպուր օլմաղին, պէտէլի
նաֆազա օլմագ իւզէրէ եէվի պէշ զրուշ հասս իսանէյէ
վէրմէսի լաղըմ կէլուր, շայէտ վէրմէզսէ մահսուս սա-
լըվէրիւր :

Թ Ա Պ Ի Ը Յ Ե Է Թ

Ս. — Թէպատի օսմանյեկտէն օլան պիր գըզըն
թէպատի էճնէպիյեկտէն պիրի իլէ իզալվաճ իթ մէսին-
տէ նէ՞ մահզուր վար :

Ճ. — Գըզ էվիլէլա թապիրյեթի օսմանյեկտէն
չըգուս գէվճինին մէնտուս օլտուղը տէվլէթ թէպատ-
սընտան ատա օլընուր :

Սանիէն թէպալիլի թապիրյեթի հագգը վէրատէթ-
տէն իսգաթէ պատի օլտուղընտան, թէպատի տէվլէթի

ՊԱՐՏԱԿԱՆԻ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Հ. — Ըստ երեւութի ընչատէր չեղող դատա-
պարտեալ պարտական մը կրնայ բանտարկուիլ :

Պ. — Եթէ պարտքը՝ արձակեալ կնոջ վճարելի գը-
րամօթիտի և կամ օրտպահիկի կազմանէ չէ, չի բանտար-
կուիր՝ միայն թէ երբ պարտատէրը՝ վաւերական գը-
րերով և վկայութիւններով աղայուցանէ թէ իւր պարտ-
քը հատուցանելու կարող է, կրնայ բանտարկուիլ :

Հ. — Երբ պարտականը՝ բանտարկուի, պահանջա-
տէրը՝ պարտաւոր է բան մը տալ :

Հ. — Պարտականը սրբան ժամանակ սր բանտարկ-
եալ մնայ, պարտաւոր է զայն սնուցանել, ուստի փո-
խան սնունդի՝ բանտին օրական հինգ զրուշ պիտի տայ,
եթէ չի տայ բանտարկեալը կ'արձակուի :

Հ Պ Ա Տ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Հ. — Օսմանեան հպատակ ազջկան մը օտար հը-
պատակի մը հետ ամուսնանալու մասին նկատողութեան
արժանի ի՞նչ կէտեր կան :

Պ. — Ազջիկը նախ օսմ. հպատակութենէն ելնե-
լով իւր ամուսնոյն պատկանած տէրութեան հպատակ-
ներէն կը նկատուի :

Երկրորդ՝ հպատակութեան փոխութեամբ՝ ժառան-
գութենէ զրկման պատճառ կ'ըլլայ, որոյ վասն օսմ.

ալիյեէտէն օլան էպէվէյն ու ագրըպասընըն էմվալ ու էմլաք ու արազլտինտէ հագգի վերասէթ ու ինթիգալտէն մահրում օլուր :

Ս. — Հագգը վերասէթտէն քիմլէր խգաթ խտլուր :

Ճ. — Էվվէլա մուրխալէրինի իթլաֆ խտէնլէր, սանիեէն վարիս իլէ մուրխտէն պիրի միւսլիմ վէ տիկէրի գայրի միւսլիմ օլան, սալխէն մուրխալէրի թէպասի օտմանիյեէտէն օլուպ, քէնտուլէրի թէպասի էճնէպիյեէտէն օլանլար :

Ն Ո Ի Ֆ Ո Ի Ս Թ Է Ձ Ք Է Բ Է Ս Ի

Ս. — Նուֆուս թէպէրէտինի ալմայանլար ճէզա կէօրիւրլէր մի՞ :

Ճ. — Էկէր պիր սէպէպ վէ էօլրի մէշրուս միւսլաթէնի տէյիլիէ նուֆուսի մէքթուսէտէն ստտ օլընարադ պիր մէճիտիյեէտէն պիր ալթուսա գատար ճէզայի նագտի ալընուր վէ 24 սասթտան պիր այա գատար հապս օլընուրլար :

Ս. — Էպէվէյն թէվէլլիւս իտէն չոճու գլարընը սիճիլլի նուֆուսս գայս իթտիրմէյէ մէճպուր մը աըրլար :

Ճ. — Էվէթ մէճպուր տըրլար. օլ պապտէ սիճիլլի նուֆուսս մալլումթ իթա իթմէտիլլէրի հալտէ պիր մէճիտիյեէտէն 5 մէճիտիյեէյէ գատար ճէզաի նագտիյէ տի չար օլուրլար :

տէրութեան հօրատակ եղող ծնողացը և ալգականացը ընչից ու ստացուածոցը վրայ ու է ժառանգական և փոխանցման իրաւունք մը ունենալէ կը զրկուի :

Հ. — Ժառանգական իրաւունքէ որմէք կը զըրկուին :

Պ. — Նախ՝ այն որ իւր ժառանգաթողը սպաննած է. երկրորդ երբ ժառանգորդ և ժառանգաթողէն մին մահմետական և միւսը ոչ մահմետական է, երրորդ երբ ժառանգաթողը օտմոնցի և ինք օտարահպատակ է :

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՎԿԱՅԱԿԱՆ

Հ. — Մարգահամարի վկայական չատացողները պատիժ կը կրեն :

Պ. — Եթէ չառնեղին օրինական պատճառաւ մը չէ նէ՝ գաղտնի պահուած անձինք համարուելով մէկ մէճիտէն մինչ մէկ սակի տուգանքի և 24 ժամէն մինչ մէկ ամիս բանտարկութեան կը դատապարտուին :

Հ. — Ծնողքները պարտաւոր են իրենց նորածինները մարգահամարի տուժարը արձանագրել տալու :

Պ. — Այո՝ պարտաւոր են. եթէ այդ մասին սոյն տուժարի պաշտօնէութեան տեղեկութիւն չի տան մէկէն մինչ 5 մէճիտ տուգանքի կը դատապարտուին :

Պ Է Տ Է Լ Ի Ա Ս Ք Է Ր Ի

Ս. — Միլիլի զայրի միւսլիմէ նուֆուսի զիւքիւրի նէ՞ միջտար պէտէլի սուքէրի իլէ միւքէլէֆ տիր :

Ճ. — Նուֆուս սաշընա 37 զրուշ պիր պուշուգ փարա իլէ :

Ս. — Պու վիրկիւտէն քիսիէ՞ր միւսթէսնա տըր :

Ճ. — Էվվէրա Տէրիսաստէթ իլէ պիլատի սէլասէ Էհալիսի :

Սանիյէն՝ փափասան վէ բուհարանտէն օլանլար :

Սալիսէն՝ Փուգարա վէ ամէլմանտէ օլանլար :

Բապիան՝ ծնպէշ եաշընտան տուն վէ եէթմիշ պէշ եաշընտան Էֆզուն օլանլար :

Ս. — Տէրիսաստէթէ նազլի մէքեան խէնլէր պու վիրկիւտէն մուսֆ օլապիլուրլէր մի՞ :

Ճ. — Խայր մուսֆ օլամաղլար, քէլէվվէլ մէսգըթի րէսլէրինտէ իֆա իթմէլէրի լազըմ կէլուր. մազալիք Ասիթանէտէ թէվէլիւտ իթմիշ Էվլատլարը վար խէ. անլէր եալընըզ մուսֆ թութուլուր :

Ք Է Յ Ա Լ Է Թ

Ս. — Քէֆալէթ գա՞շ նէվ տիր :

Ճ. — Պաշուճա իքի նէվ տիր, պիրի քէֆալէթ պիլ մալ քի պիր մալըն էտասընա քէֆիլ օլմագ տըր. տիկէրի քէֆալէթ պին նէֆս քի պիր ատէմին շախտընա քէֆիլ օլմագ տըր :

Ջ Ի Ն Ո Ւ Ո Ր Ս Կ Ս Ն Տ Ո Ւ Ր Ք

Հ. — Ոչ մահմետական ազգաց արուներն ի՞նչ քանակութեամբ զինուորական տուրք վճարելու սլարտաւոր են :

Պ. — Մարդ գլուխ 37 զրուշ մէկ ու կէս փարա :

Հ. — Այս տուրքէն որո՞նք բացառութիւն կը կազմեն :

Պ. — Նախ Պօլսոյ և իւր արուարձանաց բնակիչներ :

Երկրորդ՝ կղերականք

Երրորդ՝ ազքատ և անկեալ մարդիկ :

Չորրորդ՝ 15 տարեկանէ վար և 75 տարեկանէ աւելի եղողներ :

Հ. — Պօլիս փոխադրուողները այս տուրքէն ազատ կրնան ըլլալ :

Պ. — Ո՛չ չեն կրնար ըլլալ. ըստ առաջնոյն իրենց ծննդավայրին մէջ պարտաւոր են հատուցանել. այսուհանդերձ եթէ Պօլիս ծնած զաւակներ ունին, նոքա միայն ազատ կը լինին :

Ե Ր Ա Շ Խ Ա Ի Ո Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Հ. — Երաշխաւորութիւնը քանի՞ տեսակ է :

Պ. — Գլխաւորաբար երկու տեսակ է. մին նիւթական երաշխաւորութիւն՝ որ է նիւթին վճարմանը երաշխաւոր ըլլալ, իսկ միւսը անձնական երաշխաւորութիւն՝ որ է մարդու մը անձին երաշխաւոր ըլլալ :

Ս. — ՔէՖալէթ պին նէՖաին հիւքմի նէ՞ տիր :

Ճ. — ՔէՖիլ մէքֆուլուն պիհի եանի քէՖիլ օլտուզը ատէմի շարթ իթմիշ օլտուզը վագըթտա իհգար ու թէպիմ իթմէք տիր : շայէտ իթմէզ իսէ ճէպր օլունուր :

Ս. — Տարին պաճաղընը եալընը քէՖիլտէն միւթալէպէ իտէպիլո՞ւր մը :

Ճ. — Էվէթ իսթէր իսէ քէՖիլտէն , իսթէր իսէ հէմ քէՖիլ վէ հէմ մէտեունտէն միւթալէպէ իտէպիլուր . վէ պիրինտէն միւթալէպէսի տիկէրինտէն միւթալէպէ հագգընը իագաթ իթմէզ .

Ս. — Շարթ իտահթընտա քէՖալէթ գապուլ օլընո՞ւր մը :

Ճ. — Օլընուր , մէսէլա քէՖիլ Ֆիլան կիւնէ գատար քէՖիլիմ տիսէ , անճագ օլ կիւնէ գատար միւթալէպ օլուպ , անտէն սօնրա քէՖալէթտէն պէրի օլուր :

Ս. — Միւէճճէլէն մէտեուն օլան քիմսէ՞ գապլէ հուլուլիլ էճէլ տիեարի տիսէրէ կիտէճէք օլտուգտա տարին միւմոնաաթ իտէպիլո՞ւր մը :

Ճ. — Խայր , անճագ հաքիմէ միւրոճաաթլէ քէՖիլէ բապթ իթտիրէպիլուր :

ՀԱՃԶ ՈՒ ՖԻԻՐՈՒԽԹ

Ս. — Մէտեունի մահքիւմուն թէքմիլ մաաշը հաճգ օլընապիլո՞ւր մը .

Ճ. — Խայր , անճագ պիր լուպը օլընապիլուր :

Հ. — Անճնական երաշխաւորութեան գօրութիւնը ի՞նչ է :

Պ. — Երաշխաւորը՝ իւր երաշխաւորեալը այսինքն երաշխաւոր եղած մարդը պայման դրած ժամանակի մէջ բերել ու յանձնել է , եթէ չընէ կը բռնադատուի :

Հ. — Պահանջատէրը իւր պահանջը՝ միայն երաշխաւորէն կրնա՞յ պահանջել .

Պ. — Այո՛ ուզէ նէ թէ երաշխաւորէն և թէ պարտականէն կրնայ պահանջել և մէկէն պահանջելը միւսէն պահանջելու իրաւունքը չի կապտեր :

Հ. — Պայմանի տակ երաշխաւորութիւն կընդունու՞մի :

Պ. — Կընդունուի . գոր օրինակ երաշխաւորը երբ մինչ այն ինչ օրը երաշխաւոր եմ ըսէ , միմիայն մինչ այն օրը կրնայ իրմէ պահանջուիլ , և այնուհետև երաշխաւորութենէ ազատ կը լինի :

Հ. — Պայմանաժամով պարտական եղող մարդ մը՝ երբ պայմանաժամը հատնելէն առաջ ուրիշ երկիւր երթալու ըլլայ , պարտատէրը կրնա՞յ արգիլել :

Պ. — Ոչ , միայն թէ դատաւորին գիմելով երաշխաւորութեան տակ կրնայ ստնել :

ԱՐԳԵԼԱՆՔ ԵՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Հ. — Դատապարտեալ պարտականին ամբողջ թողակը արգելքի տակ կրնա՞յ առնուիլ :

Պ. — Ոչ , միմիայն մէկ չորրորդը կրնայ առնուիլ :

Ս. — Տախնէր միւթէատտիւօ օլաուգտա, Փազլա
պիր շէյ թէվգըֆ օլընամա՞ց մը :

Ճ. — Խայր, եալընըզ օլ լուպ թէվգըֆ օլընուպ
տախնան պէյնինտէ թագսիմ օլընուր :

Ս. — Մէտեուենըն մաաշընտան դա՞նդը ահվալտէ
նէսնէ գաթ խալիէմէզ :

Ճ. — Իւմէրա վէ գապըթանի աաքէրլտէն օլուպ,
հարպ մէվգըրնտէ վէ մէմուրլյեթի մուհիմիէ իւզէրին-
տէ պուլուենուր խէ :

Ս. — Մէտեուենըն խանէսի տէյն իշուեն Փիւրուլթ
օլընապիլուր մը՞ :

Ճ. — Էլէր հալինէ միւնասիպ խէ Փիւրուլթ օլը-
նամազ. շայէտ նա միւնասիպ խէ Փիւրուլթ խալուպ
պէտէլինտէն միւնասիպիւլ հալ պիր խանէ օլընապիլէ-
ճէք մըգտարի պա՛տէլ իֆրազ պագըյեէսի տախնինէ
վիրիլուր :

Ս. — Մէտեուեն վիւրրատէն պուլուենտուգտա, ա-
րագիտի տէյն իշուեն Փիւրուլթ օլընապիլուր մը՞ :

Ճ. — Իտարէսինէ քեաֆի մըգտար արաղի քէն-
տուսինէ թէրքլէ պագիտի Փիւրուլթ օլընապիլուր :

Ս. — Թէրքի լազըմ կէլէն խանէ վէ արաղի թէր-
հին վէ եա վէֆաէն Փէրազ խալիմիշ օլսա, եինէ Փիւ-
րուլթ օլընամազ մը՞ :

Ճ. — Օլհալտէ Փիւրուլթ օլընապիլուր չիւնքի
տէյն անլէրտէն միւնապիս տըր :

Ս. — Զիւրրարն չիֆթ վէ չուպուղը հրպապի սէ-
նաթըն ալաթ ու հտէվաթը՝ քիլինին էվլատ ու քեալը-
նըն թէայեիւլ վէ թէլէպպիսինէ քեաֆի էշեատը տէյն
իշուեն Փիւրուլթ վէ եա հաճղ օլընապիլուր մը՞ :

Հ. — Երբ պահանջատէրները բազմաթիւ ըլլան,
կարելի չէ՞ անկէց աւելի բան արգելքի տակ առնել :

Պ. — Ո՛չ, միայն այն մէկ քառորդը արգելքի
ներքե կ'առնուի եւ պահանջատէրերու միջեւ կը բաժ-
նուի :

Հ. — Պարտականին տմասկանէն ո՞ր պարագայից
մէջ բան մը չի կարուիր :

Պ. — Երբ պարտականը՝ զինուորական մեծ հրա-
մանատար եւ կամ սպայ լինի ու պատերազմի վայրը եւ
կամ կարեւոր պաշտօնի մէջ գտնուի :

Հ. — Պարտականին տուելը պարտքի համար կրնա՞յ
ծախուլլ :

Պ. — Եթէ իւր վիճակին համապատասխան է նէ
չի ծախուիր, խոկ եթէ անհամապատասխան է, կը
ծախուի ու անոր արժէքէն իւր վիճակին յարմար տուն
մը առնելու չափ բան զատելէ յետոյ մնացորդը իւր
պարտատէրն կը տրուի :

Հ. — Պարտականը՝ երբ հողագործ լինի, իւր հո-
ղերը պարտքի համար կը ծախուի՞ :

Պ. — Իւր մատակարարութեան բաւելու չափ իրեն
թողով մնացորդը կը ծախուի :

Հ. — Երբ իրեն թողուելիք տունը կամ գետինը
գրաւ լինի եւ կամ իրր գրաւ վաճառուած ըլլայ դարձ-
եալ չէ՞ կարելի ծախել :

Պ. — Այն պարագային կարելի է ծախել որով-
հետեւ պարտքը անտնոյմ յառաջ եկած է :

Հ. — Հողագործին լուծը արօրը, արհեստաւորին
գործիքները, մէկու մը գոււակոսը եւ ընտանեացը սալ-

Ճ. — Տէյն պուեկարտան տօլայը տէյլլէտ օլընաւմազ :

Ե Է Մ Ի Ն

Ս. — Տաավիի ճէզալյեէտէ թարաֆէյնէ եէմին վերելճուր մը :

Ճ. — Խայր , անճագ շահիտլէրինէ վիրիլուր :

Ս. — Եալան եէրէ եէմին իանն նէ՞ ճէզա կէօրլուր :

Ճ. — Սլթը այտան էգալլ օլմամագ իւզէրէ հապս ճէզասը իլէ միւճագաթ օլընուր :

Ս. — Տիլսիլլէրին եէմին իթմէտի գապիլ մի տիր :

Ճ. — Էվէթ իշարէթի մահուտէ իլէ իթմէլէրի գապիլ տըր . վէ պուեկարըն եէմինի վէ եէմինտէն նիւքիուլի ինտէն նիգամ մութէպէր տիր :

Ս. — Տաավիի հուգուգիլյեէտէ եէմին գանդը թարաֆա թէվէճճիւհ իտէր :

Ճ. — Եէմին միւնքիր իւզէրինէ օլուպ սուլը իպգա իտէր , պէյեինէ իսէ միւտտաի իշուն օլուպ խիլաֆի վահիրէ իտարթ իտէր :

Մ Է Ս Է Լ Ա

Միւտտաի ճիհէթի գարգտան սէնտէ շու գատար զուրուչ ալաճաղըմ վար անը իսթէրիմ , տէյսուլ տավա

լուստին և հագուստին ըստ բաւականին ծառայող նիւթերը պարտքի փոխարէն կրնայ ծախուիլ և կամ արգելի ներքեւ առնուի :

Պ. — Եթէ պարտքը ասոնցմէ գոյացած չէ չի կըրնար ծախուիլ :

Ե Ր Գ Ո Ի Մ

Հ. — Պատժական դատերու մէջ երկու կողմին երդում կը տրուի՞ ,

Պ. — Ոչ , մի միայն վկաներուն կը տրուի .

Հ. — Սուտ տեղը երդում ընողը ի՞նչ պատիժ կը կրէ :

Պ. — Վեց ամիսին նուազ չըլլալու պայմանաւ , բանտարկութեան պատժով կը պատժուի :

Հ. — Համրներուն երդնուլը կարելի՞ է ,

Պ. — Այո՛ ծանօթ ձեւով մը ընելին կարելի է . և թէ ասոնց երդումը և երդումէն հրաժարիլը առաջի օրինաց ընդունելի է :

Հ. — Առեւտրական դատերու մէջ երդումը ո՞ր կողմին կիյնայ :

Պ. — Երդումը ուրացողին վրայ է որով արտաքին վիճակը կը պահէ . իսկ ապացոյցը դատախազի համար է որով արտաքին երեւոյթին հակառակը կապացուցանէ :

Օ Ր Ի Ն Ա Կ

Երբ դատախազը՝ փոխատուութեան կողմանէ քեզ-

իթտիքտէ, էկէր միւտաալէյն պօրճոււմ եօգ աուր տէյու հասըլի տովայը ինքեար իտէր իսէ հաքիւմ անա (վալլաճի պէնիւմ անա օ գատար զուրուշ պօրճոււմ եօգ աուր) տէյու հասըլը եէմին իթտիրիր:

Տ Ի Կ Է Ր Մ Է Ս Է Լ Է

Միւտաաան ալէյնին եէտինտէ որան մալիւմէլ հուտուտ պիր ագար հագգընտու պէնիւմ միւլըլում տըր. սէն անա պիղայրի հագգ վազի եէտ իտիյօրըն անտէն քէֆֆի եէտ իթ տէյու տովա վէ լէտէլ իսթիճվապ միւտաաան ալէյն ինքեար իտուպտէ, միւտաաի իսպաթտէ ըզհարի աճզ իլէ անա եէմին իթտիրմէք իսթէտիքտէ հաքիւմ անա «վալլաճի օյ ագար սու ատամըն միւլըլու տէյիլ տիր» տէյու եէմին իթտիրիր վէ սու տախի հասըլէ թահլիֆ գապիլինտէն օլուր:

Ս. — Եէմինտէն նիւքիւլ իտէն թարաֆա նէ՞ թէրէթիւպ իտէր:

Ճ. — Հէր քիւմ սարահաթէն վէ եա տէլալէթէն եէմինտէն նիւքիւլ իտէր իսէ, հաքիւմ նիւքիւլ իլէ հիւքմ իտէր վէ պատէլ հիւքմ եէմինէ թալիպ օլսա տախի իլթիֆաթ օլունմալ:

Ս. — Մու իսթէլիֆ տավալար միւճթէմի օլտուգտա պիր քիւմէնէյէ պաղգա պաղգա եէմին վէրիլուր մը,

Ճ. — Խայր ճիւմէսի իջուն պիր եէմին քիֆայէթ իտէր:

մէ սաչալի դահեկան պահանջ ունիւմ զայն կուզեմ» ըսելով երբ դատ բանայ, ու հակառակորդն ալ պարտք չունիւմ ըսելով երբ դատին էութիւնը ուրանայ, դատաւորը իրեն վիճակին նկատմամբ երդում կուտայ այսպէս «Կերդնում Աստուծոյ սր անոր այնքան պարտք չունիւմ»

Ո Ի Ր Ի Շ Խ Ն Դ Ի Ր

Ամբաստանելոյն ձեռքը գտնուած ծանօթ սահմաններով կալուածի մը նկատմամբ ամբաստանողն «Ասի իմ ստացուածքս է անիրաւի անոր վրայ ձեռք դրած ես ուրեմն քաշուէ՛» ըսելով դատ բանայ, և հարցաքննըւած տունն ամբաստանեալը զայն ժխտէ, և ամբաստանողն ալ ապացուցանելու կարող չըլլայ և թէ կամենայ երդում տալ, յայնժամ գատաւորը ամբաստանելոյն այսպէս երդում կուտայ: «Կերդնում Աստուծոյ սր այն կալուածը այս մարդուն սեպհականութիւնը չէ» և ահա ասոր կըսեն իրաց վիճակին վրայ երդմնցներ:

Հ. — Երդում ընել չուզողին ի՞նչ անօրինութիւն կըլլայ:

Պ. — Ով որ բացօրոշ կերպիւ և կամ ներքնապէս երդումէ հրաժարի, դատաւորը անոր հրաժարմանը մասին վճիռ կարձակէ և եթէ յետ արձակման վճռի երդում ընել ուզէ իսկ ի նկատի չառնուիր:

Հ. — Երբ գտնազան դատեր միանան, յայնժամ մի անձի զատ զատ երդում կը տրուի՞:

Պ. — Ո՛չ, ամէնուն համար մի երդում կը բաւէ:

Վ Է Ք Ե Ա Լ Է Թ

Ս. — Ուզուալաթտէ նիեապէթ ճարի օլմէր մը :

Ճ. — Օլմազ :

Ս. — Վէքիլին իւճրէթ տաՎասը նէ՞ վազըթ մէս-
մու օլապիլուր :

Ճ. — Էկէր իւճրէթ շարթ խոխիլիզ վէ եախօտ-
քէնտուսի իւճրէթ իլէ իըրամէթ իտէր մագուլէտէն իտէ ,
աքսի հալինտէ միւթէպէրրի օլուպ իւճրէթ խթէյէմէզ :

Ս. — Խուսոււմէթ է վէքեպէթ գապզէ վէ եա-
սուլնէ վէքեպէթ ի միւսթէլզիմ օլմէր մը :

Ճ. — Օլմազ , պինտէն ալէյն տաՎա վէքիլի գապզէ
վէ սուլնա տաթի վէքիլ տէյիլսէ մահքիւմուսն պին օլան-
մալըն պիլ վէքեպէ գապզընա վէ տաՎատան սուլն օլ-
մաորընա սալահիէթի օլմազ :

Ս. — Պիր քիմսէ ախէրի խուսոււմէթ է վէքիլ ի-
տուպ տէ քէնտի ալէյնիսէ իգրարի խթիսնա էյլէսէ-
ճաիզ օլմէր մը :

Ճ. — Օլուր , պու սուրէթտէ միւվէքքիլին ալէյնի-
նէ վէքիլին իգրարը սահին օլմազ :

Ս. — Մէտեուսն պօրճուսու տաինէ կէօնտէրուպ-
տէ , գապլէլ վիւսուլ րէսուլ եէաինտէ թէլէֆ օլսա ,
քիմլին մալինտէն թէլէֆ օլուր :

Ճ. — Էկէր մէտեուսըն րէսուլի իտէ մէտեուսըն-
մալինտէն , վէ էկէր տաինին րէսուլի իտէ տաինին մա-
լինտէն թէլէֆ օլուպ մէտեուսն պօրճուսուսն պէրի օ-
լուր :

Փ Ո Ւ Ա Ն Ո Ր Դ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Հ. — Պատօոյ մասին փոխանորդութիւն կընդունուի՞ :

Պ. — Ոչ .

Հ. — Փոխանորդ մը վարձ պահանջելու ըլլայ նէ ,
իւր պահանջը լսելի կըլլայ :

Պ. — Սթէ վարձու մասին պայմանադրութիւն ե-
ղած է և կամ ինքը վարձով ծառայող անձերէն է նէ ,
Հակառակ պարագային փոխանորդը իւր ծառայութիւնը
ճրիտարար կատարած կըլլայ որով չի կրնար վարձ պահանջել :

Հ. — Երբ մէկը դատաւարութեան համար փոխանորդ
կարգեմք , պահանջը-գանձելու և կամ հաշտութեամբ
կարգադրելու մասին ալ չընայ իրաւասութիւն ունենալ :

Պ. — Ո՛չ , ուստի երբ դատաւան փոխանորդը
գանձելու և հաշտութիւն գոյացնելու մասին ևս փո-
խանորդութիւն մը չունի նէ , վճուած ինչքը փո-
խանորդաբար ստանալու և դատը հաշտութեամբ կար-
գադրելու ձեռնհասութիւն չունենար :

Հ. — Երբ մէկը դատաւարելու համար ուրիշ մը
իրեն փոխանորդ կարգէ , այլ սակայն իրեն դէմ խոստո-
վանութիւնը ի բաց թողու , ընդունելի կըլլայ :

Պ. — Կըլլայ . այս պարագայիս մէջ փոխանորդը
երբ զինքը փոխանորդ կարգուին դէմ խոստովանու-
թիւն մը ընէ վաւերական չըլինիր :

Հ. — Երբ պարտականը իւր պարտքը պահանջա-
տէրին զրկէ , և հասնելն առաջ տանողին ձեռքը կոր-
սուի , փաստը ո՞վ կը կրէ :

Պ. — Եթէ տանողը պարտականին մարդն է , փա-
ստը պարտականին կը պատկանի , իսկ եթէ պահանջա-
տէրին մարդն է , փաստը պահանջատէրին կը պատկանի
որով պարտականը իւր պարտքէն ազատած կը լինի :

Հ Ի Պ Է

Ս. — Հիպէ նէ՞ վագթ թէմամ օլուր :

Ճ. — Մէվհուպուռնիէն մէվհուպի գասպղ իլէ . շա-
յէտ վահիպ գասպլէլ գասպղ խօտ պէ խօտ ըլուռու խտէր
խէ հիպէ պաթըլ օլուր :

Ս. — Թէրէքէսի միւսթաղրագի տիւհուռն օլան քի-
մէսնէ մարագի մէվթինատէ էմվալինի վարիսինէ վէ ես-
խօտ պաշգասընա հիպէ վէ թէսլիմ իթտիքատէն սօնրա
Ֆէվթ օլսա , հիպէ նաֆիպ օլուր մը .

Ճ. — Խայր , տաինդէր հիպէլի թութմայուպ օլ էմ-
վալի գըսմէթի զուրէմայէ խոխալ խտէպլուրլէր :

Ս. — Մարագի մէվթ նէ՞ տիր :

Ճ. — Օլ խասթէլիք տիր քի էքսէրլյեա անտէ
էօլիւմ գօրգուռը օլուռըլը հալտէ , խասթէ զիւքիւրատէն
խտէ խանէսի խարիճինատէ՝ վէ ինաստէն խտէ , խանէսի
տախիլինատէ օլան մէսալիհինի կէօրմէքտէն աճիպ օլուպ ,
պու հալ իւգէրէ պիր սէնէ միւրուր իթմէտէն վէֆաթ
էլէլէ , կէրէք սահիպի ֆիրաշ օլուռն վէ կէրէք օլմա-
սուռն էկէր մէրիզըն մարագը միւսթէտտ օլուպատէ տախմա
պիր հալ իւգէրէ պիր սէնէ կէչէր իսէ օլ մէրիզըն մարագը
միւսթէտտ վէ հալի միւսթէլայիլր օլմատըգճա , սահիհ
հիւքմինատէ օլուպ թէսարլուֆաթը սահիհին թէսարլու-
ֆաթը կիպի տիր :

Ս. — Պիր քիմսէ մարագի մէվթինատէ պիրինէ հի-
պէ խտուպ Ֆէվթ օլսա , հիպէսի սահիհ օլուր մը .

Ն Ո Ի Ի Ր Ա Տ Ո Ի Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Հ. — Նուիրատուութիւնը երբ կատարեալ կը լինի :

Պ. — Նուիրատուն՝ նուէրը ստանալով . եթէ նը-
ւիրատուն՝ յանձնելէ առաջ ինքնաբերաբար իւր խօս-
տումէն հրաժարի , նուիրումը չի գեալ կը համարուի :

Հ. — Երբ պարտուց մէջ ընկղմեալ անձ մը՝ իւր
մահառիթ հիւանդութեան միջոցին իւր ունեցած ինչքը
ժառանգորդին և կամ ուրիշի մը նուիրէ ու յանձնէ
և ապա մեռնի , իւր նուիրումը վաւերական կը
լինի :

Պ. — Ոչ , պարտապահանջները այդ նուիրումը առ-
ոչինչ գրեթով կրնան սոյն ինչքերը իրենց մէջ բաժնել :

Հ. — Մահառիթ հիւանդութիւնը ի՞նչ է :

Պ. — Այն հիւանդութիւնն է ուր ընդհանրապէս
մահուան երկիւզ կայ . որով հիւանդը երբ արու է իւր
տունէն դուրս իսկ եթէ էգ է , իւր տան մէջ ունեցած
գործերը վարելու անկարող կըլլայ և այս վիճակի մէջ
տարի մը չանցած կը վախճանի . հոգ չէ թէ անկողնոյ
ծառայած ըլլայ կամ ոչ :

Եթէ հիւանդին հիւանդութիւնը երկարի ու միշտ
միեւնոյն վիճակի մէջ տարի մը անցնելու որ ըլլայ , որ-
քան ժամամակ որ հիւանդութիւնը չի սաստկանայ և
վիճակը չի փոխուի , ինքը առողջ կը համարուի որով իւր
գործառնութիւններն ալ առողջ մարդու մը գործառ-
նութեանցը պէս կը նկատուի :

Հ. — Երբ մէկը իւր մահառիթ հիւանդութեան
ատեն մէկուն նուիրատուութիւն մը ընէ ու մեռնի , իւր
այս նուիրումը վաւերական կը լինի :

Ճ. Էկէր հիպէտի վերէսէսինտէն պիրինէ խէ . տի-
կէր վերէսէսինին անը մուճիզ օլմասը կէրէք : Վէ էկէր
վերէսէսինտէն պաշգասընա խէ , սիւլիւս մալինէ գա-
տար սահիհ օլուր չէօյէ քի :

Ձէյա մարտղի մէվթինտէ Ամրէ 400 լիրա հիպէ իթ-
սէ . վէ վէֆաթընտա 900 լիրայիգ թէրէքէսի գուհուր
իթտիքտէ , էկէր վերէսէ օլընան հիպէյի մուճիզ տէյիլ-
սէ մէպլաղը մէգքիւրըն սիւլսի օլան 300 լիրայա գա-
տար հիպէ սահիհ օլուպ պագըսընը Ամր րէտտէ մէճ-
պուր տըր :

ՉԱՄԱՆԱԹ ՎԷ ԱՏԷՄԻ ՄԷՍՈՒԼԻՅԵՆԹ

Ա. — Պիրինին այաղը գայուպտա , տիւչրէք ա-
խէրին մալինի իթլաֆ իթսէ , զամին օլուր մը :

Ճ. — Օլուր :

Ա. — Պիր քիմսէ տիկէրին էթէյի իւզէրինէ օթու-
րուպտա սահիպի պիլմէյէրէք գըյամ իթմէքլէ էլսիսէսի
եըրթըսա զամին օլուր մը :

Ճ. — Էվէթ , նըսըֆ գըյմէթինի զամին օլուր :

Ա. — Պիր քիմսէ թարիգի ամմտէ պիր խէնտէգ
գագուպ տէ օրայա տիկէրին հայվանը տիւչրէք թէլէֆ
օլսա զամին օլուր մը :

Պ. — Եթէ նուիրատուութիւնը ժառանգորդներէն
մէկուն է , պէտք է որ միւս ժառանգորդներն ալ հա-
ւանութիւն տան . Եւ եթէ ժառանգորդներէն զուրս
մէկու մը համար է , մինչ իւր սեպհականութեան մէկ
երրորդը ներելի է :

Չոր օրինակ . երբ Ձէյաը իւր մահտիթ հիւան-
դութեան տտեն 400 ոսկի նուիրէ , և յետ մահու 900
ոսկեայ ժառանգութիւն մը թողու , երբ ժառանգորդք
եղած կտակին հաւանութիւն չի տան , յիշեալ գումարին
մէկ երրորդը որ է 300 միայն այսքանին վրայ նուի-
րատուութիւն ներելի է որով Ամր Մնացեալը ետ տալու
պարտաւոր է :

ՏՈՒԳԱՆՔ ԵՒ ԱՆՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Հ. — Երբ մէկու մը ոտքը սահի , ու իյնալովը ու-
րիչին ապրանքը փճացնէ պարտաւոր է տուժել .

Պ. — Այո :

Հ. — Երբ մէկը միւսին քղանցքին վրայ նստի ու
տէրը անգիտութեամբ ոտքի ելնէ ու իր զգեստը պատ-
ռի , պարտաւոր է այն նստողը տուգանք տալ .

Պ. — Այո , զգեստին կէս արժէքը :

Հ. — Երբ մէկը հասարակաց ճամբուն վրայ փոս
մը փորէ , ու հոն ուրիչի մը կենդանին իյնայ մեռնի ,
պարտաւոր է տուժել .

Ճ. — Եկէր պիլա իգնի վելլիելու էմր իսէ, զամին օլուր:

Ս. — Աթ կէմ ալմայուպտա բաքիպի պաշընը զապթ խտէմէյէրէք պիր զարար իթսէ թսպմին լազըմ կէլուր մը:

Ճ. — Կէլմէզ:

Ս. — Պրր քիմսէ հայվանընը թարիգի ամնտէ տուրաըրուպ վէ եա պաղլայուպ տէ հայվանտան պիր զիեան վազը օլտա, զաման լազըմ կէլուր մը:

Ճ. — Աթ բազարը վէ կէրէք պարկիրլէրին տուր-տուղը մահալլէր կիպի հայվան տուրմաղա խատ ու թատին օլունմուշ օլան եէրլէրտէ տէյիլ սէ զամին օլուր:

Ս. — Պիր քիմսէ թարիգի ամնտէ հայվանընա բաքիպ օլուպ կիտէրքէն հայվանը իրասի մագարրաթ իթսէ զամին օլուր մը:

Ճ. — Եկէր զարար վէ զիեան միւմքինիւթթէհար-րիւզ օլմեան զապիլտէն իսէ, զամին օլմազ:

Մէսէլա հայվանըն տեաղընտան չամուր սըչրայուպ տէ, տիկէրին էլպիսէսինի լէքէտար էյլէսէ, եախօտ արգա տեաղըլա տէփուպ վէ եա գայրուզըլա չար-փուպտա պիր զարար իթսէ զաման լազըմ կէլմէզ:

Հայ պու քի միւստտէմէսինտէն եա էօն տեաղըլա եախօտ պաշըլա չարփիմասընտան վուգուա կէլէն զարարը զամին օլուր:

Ս. — Պիրինին տիվարը եըգըլուպ տէ իրասի գա-րար իթսէ զաման լազըմ կէլուր մը:

Պ. — Եթէ առանց իշխանութեան հրամանի փորած է նէ, պարտի տուժել:

Հ. — Երբ ձին սանձի չի հնազանդի և իւր վրայ հեծնողն ալ չի կրնալով գլուխը բռնել, փաս մը պա-տահի, հեծնողը պարտի տուժել:

Պ. — Ո՛չ:

Հ. — Երբ մէկը իւր կենդանին հասարակաց ճամ-բուն վրայ կեցնելով և կամ կապելովը կենդանին փաս մը գործէ. պարտաւոր է տուգանք տալ:

Պ. — Եթէ կենդանին՝ ձիերու շուկային և կամ ձիերուն կեցած տեղերուն պէս կենդանի կենալու համար պատրաստուած և սրոշուած տեղերու մէջ կե-ցուցած չէ նէ կը տուժէ:

Հ. — Երբ մէկը հասարակաց ճամբուն վրայ իւր կենդանւոյն վրայ հեծնելով գացած ատեն կենդանին փաս մը գործէ պարտաւոր է տուժել:

Պ. — Եթէ եզած փասը անխուսափելի համար-ուած տեսակէ է պարտաւոր չէ տուժել:

Ջոր օրինակ. երբ կենդանին ոտքէն ցելս ցատքէ, և ուրիշին զգետող աղտոտէ կամ ետեւի ոտքովը կից տալով և կամ սրջին զարնելովը փաս մը գործէ, տու-գանքի տեղի չի մնար:

Բայց եթէ եզած փասը ձիուն բաղխումէն և առ-ջեւի ոտքովը կամ գլխովը զարնելէն յառաջ ելած է նէ հարկ է տուժել:

Հ. — Երբ մէկուն պարխապը փրկելով փաս մը յա-ռաջ գոյ, պէտք է տուժել:

Ճ. — Էկէր վելլեիւ էմր վէ եա միւթէզարրիթ
թարաֆընտան թէնպիհ խալմէմիշ խտ գաման լազըմ
կէլմէզ :

Ս. — Պիր մահալտէ հարիգ վուգու պուրմագլա,
պիր քիմնէ պիր խանէյի հէտմ իթսէ, վէ օրատա հա-
րիգ միւնգաթը օլսա, գաման լազըմ կէլուր մը :

Ճ. Էկէր սահիպլինին իզնի վէ եա էմրի վելլեիւ
էմր իլէ հէտմ իթմիշ խտ գաման լազըմ կէլմէզ. վէ
էկէր խօտ պէ խօտ իթմիշ խտ գամին օլուր :

Ս. — Պիր քիմէսնէնին նէզտինտէ տիկէրին մալի
թէլէֆ եա գաեի օլտըգտա գաման լազըմ կէլուր մը :

Ճ. — Ախիպլին թագսիրի օլմատըզը վէ սահիպլի-
նին իզնի օլտըզը հայտէ պիր շէյ լազըմ կէլմէզ :

Մէսէլա միւշթէրի ֆաղֆուրի պիր քեասէյի տիւք-
քեանճընըն իզնի իլէ ալուպ պագար իքէն, գազարա
եէտինտէն տիւշիւպ շիքէսթ օլսա գաման լազըմ կէլմէզ,
հալ պու քի քէնտու առէմի թէգայեիւտինտէն տիւշ-
միւշ խտ, թէքմիլ գըյմէթինի թագմին խտէր :

Փ Ո Ի Լ

Ս. — Փուլար նէրէյէ՞ եաիըշտըըմալը :

Ճ. — Սէնէտաթըն մէօհր վէ եա խմզա վազ խալի-
լէճէյի մահալլինէ վէ մէօհր վէ եա խմզա վէ թարիխին
պիր գըսմը իւզէրլէրինտէ եիւրիւալիմէլի, շայէտ փուլ-
լար՝ պու վէճհլէ խաթալ խալիմէզ խտ, սէնէտ նիգամէն
թամիլատըզ իթիպար օլընուր :

Պ. — Եթէ իշխանութեան և կամ վնասուողին կողմ-
մանէ ազգարարուած չէ նէ տուգանքի տեղի չը կայ :

Հ. — Երբ տեղ մը հրդեհ պատահի, ու մարդ մ'ալ
տուն մը փլցնելով հոն հրդեհը վերջ գանէ, այդ մար-
դը պարտաւոր է տուժել :

Պ. — Երբ տէրջը արտօնութեամբը և կամ իշ-
խանութեան հրամանովը փլցուցած է, չի տուժեր. իսկ
եթէ ինքնաբերաբար ըրած է, կը տուժէ :

Հ. — Երբ մէկո՞ւ մը քով ուրիշին ստացուածքը
փճանայ և կամ կորսուի, պարալի՞ տուժել :

Պ. — Եթէ առնուլը թերութիւն մը գործած չէ, և
թէ տէրն ալ եթէ արտօնած է բնաւ չի տուժեր :

Չոր օրինակ. երբ յաճախորդ մը՝ խանութպանին
արտօնութեամբը չինական պնակ մը առնէ ու նայած
ատեն դիպուածով ձեռքէն լյնայ ու կոտորի, պարտա-
ւոր չէ տուժել. իսկ եթէ իւր անհողութեամբը ինկած է
ամբողջ արժէքը կը տուժէ :

Դ Ր Ո Շ Մ Ա Թ Ո Ի Ղ Թ

Հ. — Դրօշմաթուղթերը ո՞ւր փակցնել պէտք է :

Պ. — Մուրհակներուն վրայ կնիք և կամ ստորա-
գրութիւն դրուելիք տեղը փակցնելու է. և թէ կնիքին
և կամ ստորագրութեան և թուականին մէկ մասը ա-
նոնց վրայէն քաղցնելու է: Եթէ դրօշմաթուղթերը այս
կերպով չի ջնջուին, մուրհակը ըստ օրինի անդրու՞մ կը
նկատուի :

Ս. — Մէնէտաթէ փուլ ետփըշտըըմամըշ օլուր իսէ անքեամընա իսպէլ կէլուր մը՞ .

Ճ. — Խայր, կէլմէզ. անճագ լէտէլ հաճէ մէհա- քլոմ վէ մէվագըր ըհամյեէյէ իրաէ իսիլուր իսէ, էվ- վէլի էմրտէ լագըմ կէլէն ճէզայի նագտի իլէ փուլ ըհո- մի իսթիֆա օլընուզ պատէհու թէրվիճի անքեամընա պագըլուր :

Ս. — Պու պրապտէ ալընան ճէզայի նագտինին մըգտարի նէ՞ տիր .

Ճ. — Էկէր սէնէտ ըհոմի մագթուէ թապի նէվտէն իսէ, ետրմ օսմանը ալթուըննոսան իւզ օսմանու ալ- թուըննա գատար . վէ շայէտ տէյիլ իսէ ըհսիւլ մազ օ- սարագ հավի օլտուղու մէսլաղըն եիւզտէ իւշիւ գատար տըր :

Մէսէլա գօնթրաթօ ըհամի մագթուէ թապի տըր . հէր պիր նուսիսէսինէ օն զրուչըգ պիր փուլ ետփըշ- լտըրմագ նիզամը իգթիզաըննասան տըր . շայէտ ետփըշ- տըրըմամըշ օլուր իսէ, փուլ պէտէլի օլան օն զրուշ իլէ իշին ճէսամէթինէ կէօրէ ետրմ լիրատան իւզ լիրայի օսմանիյէ գատար ճէզայի նագտի ալընուր :

Տէյն սէնէտի տախի ըհոմի նիսպլիէ թապի տըր . շայէտ օն պին զրուշ ըհսիւլ մալի հավի օլան պիր սէնէ- տէ 5 զրուչըգ պիր փուլ ետփըշտըըմամըշ օլուր իսէ փուլ պէտէլի օլան 5 զրուշտան մատտա եիւզտէ 3 հի- սապը իլէ իւզ եիւզ զրուշ տախի ճէզայի նագտի ալը- նուր :

Ս. — Փուլ ըհամի վէ ճէզայի նագտի լպթիտա- քիմտէն ալընուր :

Ճ. — Նըտֆը մէտեուէտ սիտ օլմագ իւզէրէ լպ-

Հ. — Եթէ մուրհակներու վրայ թղթադրօյմ չի գանուի, իրենց տրամադրութեանցը վնաս մը կուգա՞յ .

Պ. — Ոչ, չի գար . միայն թէ ի սահանջը հարկին երբ դատարաններու և պաշտօնական տեղերու եթէ ցուցուի, նախ և առաջ պէտք եղած տուգանքը և թղթադրօյմի տուրքը կ'առնուի . ու յետոյ տրամադրու- թիւնքը ի գործ կը դրուի :

Հ. — Այս մասին առնուած տուգանքին քանա- կութիւնը ի՞նչ է .

Պ. — Եթէ մուրհակը սահմանեալ տուրքի մը են- թակայ եղող մուրհակներէն է, կէս օսմ . սակիէն մինչ 3 օսմ . սակի է . իսկ եթէ այն տեսակ մուրհակ մը չէ իրր դրամադրուի պարունակած գումարին վրայ հարկու- րին 3 տուգանք կ'առնուի :

Զոր օրինակ . պայմանագիրը որոշ տուրք մը ունի որով իւրաքանչիւր օրինակին 10 զրուշնոց թղթադրօյմ մը փակցնել կը տրամադրէ օրէնքը . եթէ փակցուած չըլլայ, թղթադրօյմին փոխարէնը որ է 10 զրուշ թէ այս և թէ գործին մեծութեանը համեմատ կէս սակիէն մինչ 3 սակի տուգանք կ'առնուի :

Պարտքի մուրհակն ալ, համեմատական տուրքի են- թակայ է . եթէ 10 հազար զրուշի մայր գումարն պա- րունակող մուրհակի մը 5 զրուշնոց թղթադրօյմ փակ- ցուած չէ, թղթադրօյմի փոխարժէքը եղող 5 զրուշէն ի գատ հարկերին 3ի հաշւով 300 զրուշ տուգանք կ'առ- նուի :

Հ. — Թղթադրօյմի տուրքը և տուգանքը նախ օրմէ կ'առնուի .

Պ. Կէսը պարտականին վերաբերեալ ըլլալու սրայ-

Թիտա սէնէստի համիլ օլան շախո Թարաֆընասան պէր-
վէճհի բէշին ախո օլընուր :

Շ Է Հ Ա Տ Է Թ

Ս. — Հուգուզը խաւտտէ շէհատէթին նըսաղը-
նէ՞ ախր :

Ճ. — Իքի էր, եախօտ պիր էր իլէ իքի խաթուն-
տըր : Ճագաթ էրքէքիէրին ըթթըլաի միւմքին օլմայան
եէրլէրտէ եալընըզ խաթունըսըն մալ հագգընտա շէ-
հատէթլէրի գապուլ օլընուր :

Ս. — Տիլսիզ վէ ամանըն շէհատէթլէրի մագպուու
մը՞ տըր :

Ճ. — Խոյր, մագպուու տէյիլ ախր :

Ս. — Շահխալէրին շէհատէթ խտէճէքիէրի շէյի նէ՞
կէօնա պիլմէլէրի լաղըմ կէլուր :

Ճ. — Մէշհուտուն պիհի՞ եանի շէհատէթ խտէ-
ճէքիէրի շէյի պիզղաթ մուսեէնէ իթմիշ օլմալը տըրլար .
եօգսա սէմ իլէ եանի նոտտան իշիթտիմ տէյէրէք շէ-
հատէթ էյլէմէլէրի ճաիզ տէյիլ ախր :

Մաղալիք Ֆիլանըն վէֆաթ իթտիկինի վէ Ֆիլան
Ֆիլանըն հաֆիտի օլտուղընը սիգատէն իշիթտիմ տէյո՞
շէհատէթ իթսէ, մագպուու օլուր :

Ս. — Նէֆիի սըրֆա շէհատէթ գապուու օլու-
նուր մը՞ :

Ճ. — Օլընմազ, մէսէլա Րէճէպ Հասանա ուրմա-

մանաւ, նախ մուրհակը ի ձեռին ունեցող անձին կող-
մանէ կանխիկ կ'առնուի :

Վ Կ Ա Յ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Հ. — Քաղաքային դատերուն մէջ վկայք առնուազն-
մըքան ըլլալու են :

Պ. — Երկու էրիկ մարդ և կամ մէկ էրիկ ու եր-
կու կնիկ մարդ է միայնթէ այն պարագայներու մէջ ուր
սրանց վերահասու ըլլալը կարելի չէ . միմիայն կանանց
ինչքի մասին վկայութիւնը կ'ընդունուի :

Հ. — Համբին և կոյրին վկայութիւնը միթէ՞ կ'ըն-
դունուի՞ :

Պ. — Ոչ, ընդունելի չէ :

Հ. — Վկայք ինչպէս պէպք է որ դիտնան այն-
բանը որոյ վրայ վկայութիւն պիտի տան :

Պ. — Վկայեալը՝ այսինքն այն բանը զոր պիտի
վկայեն անձամբ տեսած ըլլալու են . ապա թէ ոչ լսելով այ-
սինքն մարդոցմէ լսեցի ըսելով վկայութիւն տալ ներելի
չէ :

Այսու հոնդերձ այն ինչ անձին մեռնիլը և այն-
ինչը այս ինչին թողը ըլլալը ստոյգ աղբւրէ խնայայ
ըսելով երբ վկայութիւն տայ, ընդունելի կ'ըլլայ :

Հ. — Զուտ բացասականի վկայութիւն կ'ընդուն-
ուի՞ :

Պ. — Զընդունուիր . զոր օրինակ Րէճէպ Հասանին-

տը . պու աթ Բաշխտին տէյիւ . Էմինին Էօմէրէ պօրճը
եօգ տըր կիպի նէֆեի սըրֆա շէհատէթ օլմազ :

Ս . — Շահխալէր մէշհուտուն պիհատ իիթիլաֆ
իթսէլէր շէհատէթիլէրի գապուլ օլունուր մը՝ :

Ճ . — Խայր , մէսէլա , շահխալէրին պիլի պին զու-
րուչըգ ալթուն վէ տիկէրի պին զրուչըգ մէճխալէ տէ-
յու շէհատէթ իթսէ , շէհատէթիլէրի գապուլ օլըն-
մազ :

Ս . — Միւտատի շահխալի եօգ տըր սէաիք-
տէն սօնրա շահխա կէթիւրէճէք օլսա գապուլ օլը-
նուր մը՝ :

Ա . — Օլընմազ :

Ս . — Շահխալէր պատէլ հիւքմ շէհատէթ տէն ըլու-
ճու իթսէլէր , հաքլարընտա նէ՞ մուամէլէ իտիլուր :

Ճ . — Հաքլիմին հիւքմի նադղ օլունմայուլ , մահ-
քիւմուն պիհ շահխալէրէ թաղմին իթտիրիլուր :

Ս . — Քիւմէրին շէհատէթի մագպուլ թութուլ-
մազ :

Ճ . — Ս. օլըն ֆէրէ վէ ֆէրըն ապէ ետնի տպա վէ
էճատա վէ իւմմէհաթ ու ճէտտաթըն՝ էվլատ ու ահ-
ֆատը լէհուլէրինէ , վէ էվլատ ու ահֆատըն ապա ու
էճատա վէ իւմմէհաթ ու ճէտտաթը լէհուլէրինէ , վէ
հաքէգա ահատի զէվճէյնին տիկէրի լէհուսինէ , վէ պիլը
քիւմսէնին ինֆաղըլա թէյայիւշ իտէն ատամընըն վէ է-
ճիրի խտտընըն քէնտու լէհուսինէ , վէ շէրիքլէրին մա-
լի շիրքէթտէ եէքաիկէրի լէհուսինէ , վէ քէֆիլուն պիլ
մալ օլան քիւմսէնինն սաիլ թարաֆընտան մէքֆուլուն
պիհի էսա օլունտուղընա , վէ վասինին՝ եէթիւմ վէ

շի գարիաւ : Այս ձին Բաշխտինը շէ : Էմինը Էօմէրին
պարտք չունի : Եւ տոտնց նման սոսկ բացասական վկա-
յութիւն չընդունուիր :

Հ . — Երբ վկայներու վկայութեանց մէջ հակասու-
թիւն ըլլայ , վկայութիւննին կ'ընդունուի՞ :

Պ . — Ո՛չ , զօր օրինակ երբ վկայներէն մին՝ 1000
զրուչի սսկի և միւսը 1000 զրուչի արծաթ ըսելով վկայէ
սոցա վկայութիւնը չընդունուիր :

Հ . — Դատարանը՝ երբ անգամ մը վկայ չունիմ
ըսէ ու յետոյ բերել ուզէ կ'ընդունուի՞ :

Պ . — Չընդունուիր :

Հ . — Երբ վկայները՝ վճիւրը արձակուելէ յետոյ ,
վկայութիւնէ յետո կոչում ընեն , տոտնց նկատմամբ
ի՞նչ կը անօրինուի .

Պ . — Դատաւորին վճիւրը չի ջնջուիր և թէ վկայ-
ներն կը դատապարտուին վճուած բանը առժեղու :

Հ . — Որո՞նց վկայութիւնը ընդունելի չէ :

Պ . Արմատին՝ իւր ճիւղին , և ճիւղին՝ իւր արմա-
տին այսինքն հօր և մեծ հօր , ու մօր և մեծ մօր , ի-
րենց գաւախոց ու թոռանց ի նպատա , և գաւախոց ու
թոռանց իրենց հօր ու մեծ հօր և մօր ու մեծ մօր ի
նպատա , և նմանապէս երկու ամուսիններէն միոյն միւսին
ի նպատա , և մէկու մը մատակարարութեամբը ապրող
անձի մը և վարձկանի մը իրեն ի նպատա , և բաժնե-
տեարց ընկերութեան սեպհականութեանցը մասին ի-
րարու ի նպատա , նաև վճարման մասին երաշխաւոր ե-
ղող անձին՝ բուն պարտականին կողմանէ երաշխաւոր-
եալ գումարը վճարուած ըլլալուն նկատմամբ , նաև իւր-
նամակալի մը իւր խնամած սրբին և փոխանորդի մը՝

վէքիլին միւսէքքէյուն լէհուսինէ շէհատէթլէրի մագ-
պուլ թութուլմագ :

Քէգալիք մէշհուտուն ալէյհէ ատավէթի տիւնեէ-
վիյեկտի օւանրն վէ քիզոյ իլէ մարուք օլան քէսանըն վէ
բագգատ վէ մասիարա կիպի նամուս ու միւրիւվվէթի
մուսիլլ հալ ու հարէ քէթլէրի իթիեատ իտէն էշխասըն
շէհատէթլէրի գապուլ օլունմագ :

Ս. — Չօճուգլարըն շէհատէթի մագպուլ թու-
թուլուր մը :

Ճ. — Օն պէշ եաշընտան աշալը օլան գըզ վէ հա-
էրքէք շօճուգլարըն իթատէլէրի տէյիլ շէհատէթ իլա-
մալիւմաթ գապիլիւնտէն օլմագ ի զէրէ պիւա թահլիթ
իսթիմա օլունուր :

Ս. — Շահիպէր էտայի շէհատէթ իշուն իճպար
օլընապիլուր մը :

Ճ. — Տէտվիի հուգուգլիյեկտէ իճպար օլընամագ-
լար : Ֆէէմա տասավիի ճէգալիյեկտէ հէր քիթ իսթիշ-
հաա իշուն ճէլլ օլունուր իտէ կէլուս ճէվապ վիլիէյէ
մէճպուր աըր :

Մալէրէթի շէրիյեկէլի օլմագըզըն կէլիէքտէն
իսթիւնքեթի իտէնէր նիհայէթ 4 օսմանլը ալթունընա
գատար ճէգալի նագտի իթատընա մահքիւմ իսիլուս
ճէպիլն իհգար օլունուրլար :

Ս. — Շահիտի գուր նէ՞ ճէգա կէօրիւր :

Ճ. — Շէհատէթի քեագլիպէսի տասավիի հուգու-
գլիյեկտէ իտէ ալթը մահտան պիր սէնէյէ գատար
հապս օլունուր վէ տասավիի ճէգալիյեկտէ իտէ , նիհա-
յէթ քիւրէկ ճէգատընա գատար ճէգալանարըլըր :

Ս. — Մուհաքէմաթի ճէգալիյեկտէ իհգար գըլը-
նան շահիպէրէ պիր շէյ վիլիլուր մը :

գլինքը փոխանորդողին ի նպաստ վիպութիւնը ընդունելի
շէ :

Նմանապէս վիպութիւննին չընդունուիր երբ վիան
իւր վիպած մարդուն դէմ թշնամութիւն մը ունենայ ,
կամ իրր ստախօս ճանչցուած ըլլայ , կամ պարերգակ և
ծաղրածուի պէս սրժանապատուութեան արատ բերող
վարմանց մէջ սովորապէս գտնուած ըլլայ :

Հ. — Տղայոց վիպութիւնը ընդունելի՞ է :

. — Դեռ 15 տարեկան չեղող ազջիկ և մանչ աը-
ղայոց խոստովանութիւնը ոչ թէ վիպութիւն այլ
պարզ տեղեկութիւն կը համարուի որով առանց երդ-
ման կ'ունկնդրուի :

Հ. — Վիպք կրնա՞ն բռնադատուիլ վիպութիւն
աալու համար .

Պ. — Առեւտրական դատերու մէջ չեն կրնար
բռնադատուիլ : Այլ սակայն պատժական դատերու մէջ
ով որ վիպութիւն տալու համար կանչուի , պարտաւոր
է գալ և պատասխան տալ :

Ամէն անոնք որ առանց բանաւոր պատճառի չեն
ուզեր գալ , առ առաւելն 4 օսմանեան ոսկի տուգանքի
դատապարտուելով հանդերձ բռնի կը բերուին :

Հ. — Սուտ վիան ի՞նչ պատիժ կը կրէ .

Պ. — Երբ նորա սուտ վիպութիւնը առեւտրական
դատի մը վերաբերմամբ է , Յ ամիսէն մինչ մէկ տարի կը
բանտարկուի . իսկ եթէ պատժական դատի մը վերա-
բերմամբ է , առառաւելն տաժանակիր աշխատութեան
կը դատապարտուի :

Հ. — Պատժական դատերու մէջ դատարան բեր-
ուած վիպից բան մը կը տրուի՞ .

Ճ. — Անճաղ մէտորիֆի զարուրիյեէ վէ սէֆէ-
րիյեէլէրի վիրիւուր :

Ս. — Քէսրէթի շուհուտէ իթիպար օլընուր մը՞ ,
եանի թարաֆէյնտէն պիրինին թարաֆի ախէրէ նիս-
պէթլէ շահիտլէրի գիւտտէ օլտուգտա թէրճիճ օլուն-
մասը լաղըմ կէլուր մը :

Ճ. — Խայր , մէկէր քի շահիտլէրինն քէսրէթի
տէրէճէի թէվաթուրէ պալիլ օլա :

Ս. — Թէվաթուր նէ՞ տիր :

Ճ. — Քիզպ իւզէրէ իթթիֆաղլորը ագլէն ճախ
օլմայան պիր ճէմի զաֆիր վէ եա ճէմաթըն խապէրի
տիր :

Բ Օ Լ Ի Ջ Ա

Ս. — Բօլիչա նէ՞ տիր :

Ճ. — Պիր մահալտէն տիկէր մահալլէ չէքիլէն էմր
սէնէտի տիր :

Ս. — Բօլիջա քեաղըտընտա նէլէր ետղըմաղ շարթ
տըր :

Ճ. — Էվվէլա՞ թարիս , սանիյէն՞ թէտլյէ օլու-
նաճաղ մէպլաղըն մըգտարը , սալիսէն՞ աղչէյի վիրէ-
ճէք շախտըն խամի , բապիան նէ վազթ վէ նէ մահալտէ
թէտլյէ օլունաճաղը , խամիսէն՞ գարշուրըր նուգուտ
վէ էմթիս մը՞ եօգտա հիսապէ մահսուպ վէ եա պազգա
ճիհէթուէն մը՞ . ստտիսէն՞ շախտի զախլին էմրինէ եօգ-

Պ. — Միմիայն ճանապարհի և այլ ստիպողական
ծախսերն կը տրուի :

Հ. — Վկայից շատութեան կարեւորութիւն կը
տրուի՞ . այսինքն երբ երկու հակառակորդներէն մին՞
բաղդատումմբ միւսին աւելի վկայ ունենայ , կրնա՞յ նա-
խապատուութիւն ստանալ .

Պ. — Ո՛չ . միայն թէ երբ վկայից թիւը այնքան
շատ ըլլայ որ ալ ևս իրողութիւնը հանրածանօթ կարե-
նայ ըստիլ յայնժամ նախապատուութիւն կը տրուի :

Հ. — Հանրածանօթ կամամբտիսի վկայութիւնը ի՞նչ է .

Պ. — Այն վկայութիւնն է որ ամբտիսի կողմանէ
կը տրուի և որոյ անհատից համար չենթադրուիր թէ
միաբանած են սուտ գրուցելու :

Փ Ո Խ Ա Ն Ա Կ Ա Գ Ի Բ

Հ. — Ի՞նչ է փոխանակագիրը .

Պ. — Մէկ տեղէն միւսը քաշուած հրամանի մուր-
հակ մ'է :

Հ. — Փոխանակագրին միջ ի՞նչ բաներ գրուիլ
պէտք է .

Պ. — Նախ՞ թուականը , Բ . Վճարելի գումարին
քանակութիւնը , Գ . Դրամը վճարելիք մարդուն անունը ,
Դ . Երբ և որ տեղ վճարուելիքը , Ե . Փոխարէնը դրամ
և կամ ապրանք է՞ չէ թէ ընթացիկ հաշույ անցանելի է
և կամ ուրիշ կողմանէ է , Զ . Երրորդի մը հրամանին

սա չէքէն ատէմին թէսարրուֆընտա մը՝ ստպիան՝
գաշնուսիէ տիր վէ գաշընճը տրր :

Ս. — Բօլիչանըն գապուլը նէ՞ իլէ պիլինուր :

Ճ. — Բօլիչայը գապուլ իտէն՝ մագպուլըմ տըր
տէյու իւզէրինտէ ետգարագ զիրինի իմզա իթմէքլէ :

Ս. — Բօլիչա նէ՞ գաստար վագթ զարֆընտա գա-
պուլ վէ եա բէտա օլունմայը :

Ճ. — Իպրագընտան նիհայէթ 24 ստաթ գարֆըն-
տա գապուլ վէ եա բէտա օլունմայը , շայէտ օլունմագ-
տա թէվգըրֆ իտէնին իւզէրինտէ գալուր :

Ս. — Բօլիչանըն ատէմի գապուլի նէ՞ իլէ իտպաթ
օլունուր :

Ճ. — Բրօթէսթօ տէնիլէն պիր սէնէա իլէ :

Ս. — Բրլիչանըն վատէսի եօրթույա թէսատիւֆ
իտէր իտէ , նէ՞ վագըթ թէտիլէ օլունմատը կէրէք տիր :

Ճ. — Էլէր եօրթու հասպէլ գանուն մուայէէն
օլան կիւնլէրտէն իտէ անտէն պիր կիւն էվվէլ թէտիլէ
օլունմայը տըր :

Ս. — Բօլիչանըն վատէսի հուլուլ իթտիլի կիւն
համիլ նէ՞ իթմէլի տիր :

Ճ. — Բօլիչա ագչէսինին թէտիլէսինի թալէպ իթ-
մէլի տիր , շայէտ թէտիլէսինտէ իմթինա օլունուր իտէ ,
վատէնին Փէրատտը կիւնիւ ատէմի թէտիլէսի հագգըն-
տա փրօթսէթօ իտէպիլիլիլէր տիր :

Ս. — Բօլիչանըն իսթ իսհապ ու թէմէլլիւքի նաօը
ախէրէ ինթիգալ իտէպիլլուր մը :

Ճ. — Էվէթ , տէվրու հավալէ թարիգիլէ :

Ս. — Տէվրու հավալէնին չէրաթիթի նէ՞ տիր :

է՞ չէ թէ քաշօղ մարդուն տրամագրութեանը ներքեւ է
է . Բանի օրինակ է և քանկերօրդն է :

Հ. — Փոխանակագրին ընդունուիլը ինչով կը
գիտցուի :

Պ. — Փոխանակագրը ընդունողը՝ վրան ընդու-
նած եւ գրելով և տակն ալ ստորագրելով :

Հ. — Փոխանակագիր մը մինչ որքան ատենի
միջ պէտք է ընդունուիլ և կամ մերժուիլ :

Պ. Յոյց տրուելէն առաւուելն 24 ժամը չանցած
կամ ընդունուելու է և կամ թէ մերժուելու է . հա-
կառակ պարագային զայն ի ձեռին ունեցողին վրայ կը
մնայ :

Հ. — Փոխանակագրին չընդունուիլը ինչով կ'ա-
պացուցուի .

Պ. — Բողոքագիր կոչուած մուրհակով մը :

Պ. — Երբ բողոքագրին պայմանաժամը տօն օրի
մը հանդիպի , ե՞րբ վճարել պէտք է :

Պ. — Եթէ այդ տօնը՝ ըստ օրինի որոշուած օրե-
րէն է , անկից օր մը առաջ վճարուիլ պէտք է :

Հ. — Փոխանակագրին պայմանաժամը հասած օրը՝
զայն կրողը ինչ ընելու է .

Պ. — Փոխանակագրին պարունակած գումարին
վճարումը պահանջելու է . եթէ վճարել չուզէ , պայմա-
նաժամին հետեւեալ օրը , չի վճարուելուն համար պէտք
է բողոքագիր մատուցանել :

Հ. — Փոխանակագրին ստացման իրաւունքը ու-
րիշի անուան կրնա՞յ անցնիլ .

Պ. — Այո՛ , փոխանցմամբ :

Հ. — Փոխանցման պայմաններն ո՞րոնք են .

Ճ. — Բօլիչա թահվիլի իւզէրինտէ տէվր ու հավալէ-
նին թարիխի օլմագ, վէ բօլիչա մէսլաղընըն ախգ
օլունտուղընը պէյան իթմէք, վէ հէր քիմին էօհտէսինէ
կէչվիշ իտէ անըն խախի գիքը իթմէք խուսուսարը
աըր :

Ս. — Բօլիչայը խնգա վէ գապուլ իտէն վէ կէրէք
տէվրու հավալէսինի գապուլ էյլէյէն համիլի ինտինտէ
նէ՞ սայլուր :

Ճ. — Պիրպիրինէ միւթ էքէֆֆիլ սայլուր :

Ս. — Բօլիչանըն պէտէլի թէտիյէ օլունմատըը
հալտէ համիլի քիմլէրաէն թալէս իտէսիլուր :

Ճ. — Ձէքէնտէն, վէ կէրէք հավալէսինի իճրա
խտէնկրտէն, նիթէքիմ սուկար ինտէլ գանուն պիր-
պիրինէ միւթ էքէֆֆիլ տիրէր :

Ս. — Բօլիչա նէ վագթ քէֆայէթի միւթ էսէլիլիէ
մէգլիյէթիինի քէսոյ իտէմէզ :

Ճ. — Թանդալանմամըը վէ ես վուլարը ետիրշ-
աըրըլմամըը օլուր իտէ շէօյէ քի, անա ճիրօ իտէնկէր
քէֆայէթաէն գուրթուլուպ օլ բօլիչա միւրտէլուն իլէյհ
թարաֆընտան գապուլ օլունմատըը հայտէ համիլի
անըն պէտէլինի ետընըզ քէչիտէ իտէնտէ թալէս իտէ-
սիլուր, վէ շայէա գապուլ օլունմոզ իտէ պէտէլինի
ետընըզ քէչիտէ իտէնտէն թալէս իտէսիլուր :

Ս. — Շայէա քէչիտէ իտէն պէտէլինի կէօնտէր-
միշ օլտուղընը իտպաթ իտէր իտէ, համիլի երնէ անտէն-
տափա իտէսիլուր մը :

Ճ. — Սայր օլ թագաիրտէ ետընըզ գապուլ ի-
տէնտէն տափա իտէսիլուր :

Պ. — Փոխանակագրին վրայ փոխանցման թուա-
կանը գտնուիլը, և փոխանակագրի գումարին առնուած
ըլլալը ծանուցանել, և որուն անուտը որ անցած է
նէ անոր անունը յիշատակել :

Հ. — Փոխանակագիրը ստորագրողը և ընդունողը
և թէ փոխանցումը ընդունողը՝ փոխգիրը կրողին քով
լ՞նչ կը համարուին :

Պ. — Իրարու երաշխաւոր կը համարուին :

Հ. — Երբ փոխգիրին պարունակած գումարը չի-
վճարուի, զայն կրողը սրտնցմէ՞ կրնայ պահանջել :

Պ. — Ձայն քաշողէն և թէ փոխանցումը կատա-
րուներէն, քանի որ ասոնք առաջի օրինաց իրարու ե-
րաշխաւոր են :

Հ. — Փոխանակագիրը՝ ե՞րբ շղթայօրէն երաշխաւո-
րութեան հանգամանքը կը ստանայ :

Պ. — Երբ դրօշմեալ և կամ թղթադրօշմները փակ-
ցուած չլլայ նէ. սա պէս որ—նորա փոխանցումը կա-
տարողները՝ երաշխաւորութենէ կ'ազատին և երբ այն
փոխգիրը վրան քաշուած անձին կողմանէ չընդունուի,
զայն կրողը միայն քաշողէն կրնայ վճարումը պահանջել-
իսկ եթէ ընդունուած է, որու վրայ որ քաշուած է նէ
միայն տնկէ կրնայ պահանջել :

Հ. — Եթէ փոխգիրը քաշողը՝ փոխարէնը զըր-
կած ըլլալը հաստատէ նէ, զայն կրողը դարձեալ ան-
կէ կրնա՞յ պահանջել :

Պ. — Ոչ, այն պարագային մէջ միայն ընդունողէն
կրնայ պահանջել :

ՍՈՒԼ Հ ՈՒ ԻՊՐԱ

Ս. — Սուլճ վագի օլտուգտան ոսնրա անտէն թիւ-
ճու գապիլ մի տիր :

Ճ. — Թարաֆէյնին թիւոսը օլմատըգճա վէլէվ մի-
եանէտէ շարթ տաիի օլտա , եինէ գապիլ աէյիլ տիր :
Չիւնքի սագըթ օլան շէյ ալտէթ իթ մէգ վէ տաին օլա-
ճաղընը մէտեունէ հիպէ իթ տիքտէն սօնրա արթըգ ան-
տէն թիւճու իտէմէգ :

Ս. — Պիր քիմսէ պիրինի իպրա էյլէտիքտէն սօն-
րա պատէհու պիր հագգ տավա իտէպիլուր մը :

Ճ. — Էկէր պիր խուսուսա միւթէալլիգ տավատէն
իպրա էյլէմիշ իտէ , իպրաի խաս օլուպ պատէհու օլ
խուսուսա միւթէալլիգ տավասը տնճագ մէամու օլա-
մագ :

Վէ շայէտ քեաֆֆէի տաավիտէն իպրա էյլէմիշ
իտէ իպրաի տամ օլուպ անտէն մուգատտէմ օլան հու-
գուգընտան հիշ պիրինի տավա իտէմէգ :

Ս. — Թէրէքէսի միւսթաղրագը տիւեուն օլան
քիմէսնէ մարաղի մէվթ ինտէ քէնտի մէտեուն իպրընտան
պիրինի տէյնինտէն իպրա իթ սէ սահիհ վէ նաֆիղ օլուր
մը :

Ճ. — Օլմագ :

Ս. — Իպրանըն մապտաընա շիւմուլի վար մը :

Ճ. — Խայր , եալընըգ մո գապլինէ շիւմուլի վար ,
եանի պիր քիմսէ տիկէր քիմէսնէյի իպրա իթ տիքտէ
իպրատէն մուգատտէմ օլան հուգուգը անճագ սագըթ
օլուպ անտէն սօնրա հատիւ օլան հագգը վար իտէ անը
տավա իտէպիլուր :

ԻՐԱԽԱԽՈՀՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆՊԱՐՏՈՒՄ

Հ. — Իրաւախոհութիւն գոյանալէն յետոյ , կա-
րելի՞ է անկէ ետ կենալ :

Պ. — Մինչեւ որ երկուստեք հաճութիւն չի աըր-
ուի , եթէ երբէք պայմանադրութիւն մ'ալ եղած լինի ,
կարելի չէ : Քանզի ինկած բանը չի գառնար և պահան-
ջատէրը՝ իւր պահանջը պարտակաւին նուիրելէն յետոյ
ալ ևս անկէ չի կրնար հրաժարիլ :

Հ. — Երբ մին՝ զմիւսը անպարտ կացուցանէ , յե-
տոյ կրնա՞յ իրաւունք մը պահանջել :

Պ. — Եթէ ո և է խնդրոյ մը վերաբերեալ դա-
տէն անպարտ կացուցած է , մասնաւոր անպարտու-
թիւն մը տուած կ'ըլլայ , որով այն խնդրոյ վերաբեր-
եալ դատը միայն չի կրնար լսելի ըլլալ : Իսկ եթէ ամէն
տեսակ պահանջումներէ անպարտ կացուցած է , ընդ-
հանուր անպարտութիւն ըսել է որով այն թուականէն
առաջ եղած իրաւունքներէն և ոչ մին կրնայ պահանջել :

Հ. — Ընչատէր մէկը՝ երբ պարտուց ներքեւ
ընկճեալ ըլլալով՝ մահուան անկողնոյն մէջ՝ առ ինքն
պարտական եղողներէն մին իւր պարտէն ազատ կա-
ցուցանէ , վաւերական կրնա՞յ լինել :

Պ. — Ո՛չ :

Հ. — Անպարտումը իրմէ վերջնոյն կը զօրէ՞ :

Պ. — Ո՛չ , միայն իրմէ առաջնոյն կը զօրէ :

Ա. յսինքն երբ մին՝ զմիւսը անպարտ կացուցանէ ,
միայն առաջէն ունեցած իրաւունքէն կը զրկուի :
Եթէ այնուհետեւ յառաջ եկած իրաւունք մը ունե-
նայ անի կրնայ պահանջել :

ԻԳՐԱՐ ՎԷ ԻՆՔԵԱՐ

Ս. — Պիր քիմէսնէ՝ մարազի մէվթիւնտէ վարիսլէ-
րինտէն պիրինէ պիր այն եախօտ պիր տէյն իգրար-
իթաիքտէն սօնրա ֆէվթ օլսա, պու իգրարը մութէպէր
օլուր մը՝ :

Ճ. — Տիկէր վարիսլէր մուճիզ օլուրար խէ եա-
խօտ մուգիրըն հաեաթընտա անը թաստիզ իթմիչէր-
խտէ մութէպէր օլուր :

Ս. — Մէտեուն սէնէաինի ինքեար իթաիքտէ նէ՝
խաիլուր :

Ճ. — Խաթթու խաթթմի մէչհուր վէ մութէարիֆ-
աչիլ խտէ խթիքթապ օլունարագ էչիլ խուպրէյէ
կէօթէրիլուր. անիէր իքիսէտէ պիր շախարն եազուսը
տէյու խապէր Վիրիլէրսէ, տէյնի մէզքիւրի վիրմէք-
իւզէրէ օլ քիմէսնէյէ էմր օլունուր :

Ս. — Պիր քիմէսնէ վուգու պուլան իգրարընտա
քեազիպ օլուզընրիգրար իթսէ, նէ հալ վագը օլուր :

Ճ. — Մուգարուեն լէհ անըն քեազիպ տէյիլ ի-
տուկինէ թահիլիֆ օլունուր :

Մէսէլա պիր քիմէսնէ ֆիլանտան շու գատար զրուչ-
խթիգրապ իթաիմ տէյու պիր գըթա սէնէա վիրաիք-
տէն սօնրա հէնսուզ մէպլազի մէզպուրի անտէն ալմատըմ
ախտէ անըն պու իգրարընտա քեազիպ օլմատըլընա
մուգարուեն լէհ թահիլիֆ օլունուր :

Ս. — Սաքիթէ պիր սէօզ խննատ օլընուր մը՝ .
եանի սիւքիւթ խտէն քիմէսնէյէ շու սէօզի սէօյլէմիչ
օլաըն տէնիլուր մը՝ .

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՒՐԱՑՈՒՄ

Հ. — Երբ մէկը՝ իւր մահառիթ հիւանդութեան
ատեն, իւր ժառանգորդներն միտյն ի նպատա ու է
իր մը և կամ պարագ մը խոստովանելէ յետոյ վախճա-
նի, այն խոստովանութիւնը ընդունելի կ'ըլլայ՝ :

Պ. — Եթէ միւս ժառանգորդները թոյլատրեն, և
կամ խոստովանողին այն է վախճանելոյն կենդանու-
թեանը զայն հաստատած են նէ ընդունելի կ'ըլլայ :

Հ. — Երբ պարտականը իւր մուրհակը ուրանայ,
լինչ գործողութիւն կը կատարուի :

Պ. — Եթէ իւր գիրը և կնիքը ծանօթ չէ, իրեն
գիր գրել տալով զայն հմուտ անձանց ցոյց կուտան.
Երբ սքա ըսեն թէ երկուքն ալ մէկ անձի մը գիրն է,
յայնժամ յիշեալ պարագը տալու համար այն անձը կը
գատնապարտուի :

Հ. — Երբ մէկը՝ առարկէ թէ իւր մուրհակի մէջ
ըրած յայտարարութիւնը ճշմարիտ չէ, լինչ բան կը կա-
տարուի :

Պ. — Անոր յայտարարութիւնը սուտ չըլլալուն
համար հակառակորդին երդում կը տրուի :

Զոր օրինակ երբ մէկը՝ այն ինչին այսքան զրուչ
փոխ առի ըսելով մուրհակ մը տալէ յետոյ, երբ ըսէ
թէ յիշեալ գումարը գեռ չստացայ, անոր հակառա-
կորդը պէտք է որ երդնու թէ պարտականը իւր ը-
րած յայտարարութեանը մէջ սոտած չէ :

Հ. — Լուռ կեցողին խօսք մը կը վերագրուի՝ .
այսինքն լուռ կեցող մարդուն սա խօսքը ըսած եղար
կ'ըսուի՝ .

Ճ. — Տէնիլմէզ, լաքին մարագի հաճէթտէ սիւքիւթ պէտան տըր, եանի սէօյէեհէճէք եհրտէ սիւքիւթ իգրար ու պէյան ատտ օլընուր:

Ս. — Նաթըգ օլան քիմէսնէնին իշարէթլէ օլան իգրարը մութէպէր մի՞:

Ճ. — Խայր, պինաէն ալէյհ պիր քիմսէ նաթըգ օլան քիմէսնէյէ Ֆիլանըն սէնտէ շու գատար զրուշ հագգը վար մը՞ տըր, տէտիքտէ օլ քիմէսնէ պաշընը Լյիէսի իլէ օլ հագգը իգրար իթմիշ օլմաշ:

Ս. — Շարթա թալիգ օլունան իգրար մութէպէր մի՞:

Ճ. — Էլէր շարթ գէմանէ տաիր տէյիլ իսէ մութէպէր տէյիլ տիր մէսէլա պիր քիմէսնէ տիկէր քիմէսնէյէ պէն Ֆիլան մահալլէ վարըրսամ եախօտ Ֆիլան. մասլահաթը տէրուհտէ էյլէրսէմ տանա շու գատար զրուշ տէյնիմ. տիր տիսէ, իշպու իգրար պաթըլ տըր վէ մէպլաղը մէգպուրը թէտիյէսի լազըմ կէլմէզ:

Յ.մնա, բուզի գասըմ կէլուր իսէ սանա շու գատար զրուշ տէյնիմ տիր. տիսէ թէտիյէ իթմէսի լազըմ կէլուր:

Պ. — Ձըտուիր, բայց հարկ եղած ատեն երբ պատասխան չը տրուի խոստովանութիւն կը համարուի. այսինքն խօսելու պարագային մէջ երբ լուսթիւն պահուի, խոստովանութիւն կը համարուի:

Հ. — Խօսուն այսինքն համր չեղող մարդու մը նշաններով խոստովանութիւնը վաւերական է՞:

Պ. — Ո՛չ, ուստի երբ մէկը խօսուն եղող մէկու մը՝ այնինչը քու վրադ այսքան իրաւունք ունի՞ քսելով հարցնէ, ու այն անձն ալ իւր գլուխը ծռէ այն պարտքը խոստովանած չըլլար:

Հ. — Պայմանի կապուած խոստովանութիւնը ընդունելի է՞:

Պ. — Եթէ պայմանը ժամանակի կապուած չէ ընդունելի չէ, զոր օրինակ մարդ մը ուրիշ մարդու մը, ես երբ այն ինչ տեղը հասնիմ կամ այն ինչ գործը եթէ ստանձնեմ, քեզի այսքան դահեկան կը պարտիմ ըսէ, այս յայտարարութիւնը վաւերական չէ որով յիշեալ գուժարը վճարելու պարտաւոր չէ:

Բայց եթէ ըսէ որ երբ Գասըմի առաջին օրը գայ, քեզի սաշափ զրուշ կը պարտիմ, յայնժամ հարկ է որ հատուցանէ:

ԹԵՎՍԻՒ ԼՈՒԳՈՒԳԻ ԻՆԹԻԳԱԼԻՅԵՏ

Ս. — Հուգուգի ինթիգալլիյե է նէ՞ վէճն իւզէրէ
թէ՛վսի պուշուրուլմուշ արը :

Ճ. — Իճարէթէյն սուրէթիլէ թէսարրուֆ օլու-
նան մուսագգաֆաթ ու միւսթաղիլլաթի մէվգուֆէ
էվլաթի զիւքիւր վէ ինասէ միւթէսավիէն ինթիգալ
իթմէք իգթիգա իտէր իսէ տէ պուշուր մէվճուա օլ-
մասըզը հալտէ սանիյեէն անֆատէ, սալիսէն էպէ-
վէյնէ, բասլիան լիէպէվէյն էր վէ գըզ գարընասաշէ
խամիսէն լիէպ էր վէ գըզ գարընասաշէ, սատիսէն լի
ուսմ էր վէ գըզ գարընասաշէ սասլիան զէճէտէն զէվ-
ճէյէ վէ զէվճէտէն զէվճէ միւթէսավիէն ինթիգալ
իթմէսինէ միւսասատէի սէնիյե էրգան պուշուրուլմուշ
արը :

Ս. — Իշպու միւսասատէի սէնիյե ուսմ էվ-
գաֆտէ ճէրէյան իտէր մի՞ :

Ճ. — Խա՛յր, անճագ պիթթէվիէէ թէսարրուֆ
վէ իտարէսի Չաթը շէվքէթսիմաթի հազրէթի իի-
լաֆէթիէնանիյէ ախ օլան սէլաթիինի բզամ հա-
զարաթըլա միւթէսալլիգաթը էվգաֆի ճէլիլիսինէ վէ
միւթէվիլլիլիլի միւնգարըզ օլուպտա էվգաֆի հիւմա-
յուն նէզարէթի մարիֆէթիլէ իտարէ օլունմագտա
պուլընան էվգաֆի մաղպութայէ միւնհասըր օլուպ
էվգաֆի սաիրէտէ եանի միւսթէսնա վաղֆլարտա
ճէրէյան իթմէզ. պինտէն այէյհ պուշուր իչուն
մէճպուրի տէյլ աիր :

Ս. — Հուգուգի ինթիգալլիյեէնին թէ՛վսի օլուն-
մասընա պէտէլ նէ՞ թատին գըլընմըշ արը :

ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ ԻՐԱՒԱՆՑ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒՄ

Հ. — Ժառանգական իրաւունքներն ի՞նչ կերպով
ընդարձակուած են .

Պ. — Երկու վարձի այսինքն վազըֆի դրու-
թեամբ սեպհականութիւն եղած չէնք և կամ գետին՝
թէպէտեւ արու եւ էգի հաւասարապէս անցնիլ պէտք
է, բայց երբ ասնք չկան երկրորդապէս թուներու,
երրորդապէս ճնողներու, չորրորդապէս հարազատ
եղբայրներու եւ քոյրերու, հինգերորդապէս հօր կող-
մանէ հարազատ եղբոր և քրոջ, եօթներորդապէս ա-
մուսինէն իր կնոջ, և կամ կնոջմէն իւր ամուսնոյն հա-
ւասարապէս անցնելու մասին վէհ. Կայսեր կողմէ ար-
տօնութիւն չնորհուած է :

Հ. — Այս Կայսերական արտօնութիւնը ընդհա-
նուր վազֆներու մասին ի գործ կը դրուի՞ .

Պ. — Ո՛չ, մի միայն իւր Հոգաբարձու վարչու-
թիւնը վէհ. Կայսեր անօրինութեան պատկանող վախ-
ճանեալ մեծ Կայսերաց և նոցա առնչութիւն ունեցողաց
վազֆներու և կամ ինամտակալները անհետանալուն պատ-
ճառաւ վարչութիւնը կայսերական վազֆներու նախա-
րարութեան թողուած մասնաւորաց վազֆներու մասին
ի գործ կը դրուի, որով ուրիշները այսինքն բոցառիկ
վազֆները այս արտօնութենէն դուրս են հետեւաբար
Ժառանգական իրաւանց ընդարձակումը այսպիսեաց
համար պարտաւորիչ չէ :

Հ. — Ժառանգական իրաւանց ընդարձակուելուն
փոխարէն ի՞նչ սահմանուած է .

Ճ. — Հուգուգը ինթիգայլյեէնին թէվսի պիր տէրէճէյէ գատար մահլիլաթըն էօնիւնի արմաղլա պու եիւզոնէն մահլիլաթճա վուգու պուլաճագ զանթաթէ մուգապիլ մուսագգաֆաթ ու մուսթաղիլաթի մէվգուֆէնին զըյմէթինէ նագարէն պիր տէֆա իչուն պինտէ օթուզ իճարէի մուտճճէյէ վէ սէնէվի տախի գըրգ փարա իճարէի միւլէճճէյէ թանին գըլընմըջ տըր :

Ս. — Միւշաան վէ միւշթէրէքէն թէսարուֆ օլուենան մուսագգաֆաթ ու միւսթաղիլաթի մէվգուֆէ տոհապընտան պիրի գանունի ճէտիտէ իթթիլգա իթմէք իսթէյուսա տիկէր միւշթէրէքիլէրի միւվաֆագաթ իթմէտիքիլէրի հալտէ գանուենէն նէ մուսմէյէ իտիլուր :

Ճ. — Թէֆրիգ ու թագսիմի գապիլ իսէ անընհըստէսի իֆրապ ու թէֆրիգ տէյիլ իսէ հըստէի շանթաը իչուն գանուենըն ահքեամընա թէվֆիգան սէնէտի ճէտիտ իթա գըլընուր :

ՄՈՒՍԱԳՊԱՅԱԹ ՈՒ ՄԻՒՍԹԱՂԻԼԱԹԸ ՄԷՎԳՈՒՑԷ

Ս. — Պիլա վէլէտ վէֆաթ խտէնլէրին էմվալինտէն գանղըսը մահլիլալ օլուր :

Ճ. — Էմվալի զայրի մէնգուլէսինտէն խայրաթ ու մէպէրրաթա վագֆ օլուսլտա հուգուգի ինթիգայլյեէնլէրի թէվսի խիլմէմիշ օլանլար, եօգսա էմվալի մէնգուլէսի վէ հուգուգի ինթիգայլյեէնլէրի թէվսի

Պ. — Ժառանգական իրաւանց ընդարձակումը՝ աստիճան մը մահլիլալ արգելք ըլլալով, այս կողմանէ մահլիլալ տեղի ունենալիք կորստներու փոխարէն վագֆ շէնքերու արժէքին նայելով մէկ անգամի համար հագարին 30 դրշ. կանխիկ վարձ և իբր տարեկան վարձ հագարին 50 փրյ. տուրք որոշուած է :

Հ. — Անբաժան կերսով և մասնակցութեամբ վագֆ կալուածներու տէր եղողներէն մին երբ կամենայ նոր կանոնի հետեւիլ, իսկ իւր բաժնեկիցները հաւանութիւն չի տան, ըստ օրինի ի՞նչ գործողութիւն կը կատարուի :

Պ. — Եթէ բաժանումը կարելի է անոր բաժինը կը զատուի, իսկ եթէ կարելի չէ, իւր անբաժան մասին համար, կանոնին տրամադրութեանցը համաձայն նոր մաւրհակ կը տրուի :

Վ Ա Գ Ց Կ Ա Լ Ո Ի Ա Մ Ն Ե Ր

Հ. — Առանց զաւկի վախճանողներուն ինչքերէն որո՞նք անժառանգ կը մնան :

Պ. — Այն անչարժ կալուածներն՝ որք բարեգործական հաստատութեանց կտակեալ են և որոնց ժառանգական իրաւունքները ընդարձակուած չեն ապա թէ ոչ ննջեցելոյն շարժուն ինչքերն եւ թէ ժառանգական իրաւունքները ընդարձակուած կտակեալ կալ-

խորմիչ քմաքի մէվգուֆէսի սաիր վերէսէսինէ տէ
ախտ ու բաճի օլուր :

Ս. — Պիլա վէլէա վէֆաթ իտէնին զէվճէսի հա-
միլէ պուլունտուգտա էօհտէսինտէ պուլունտան օ կօլտա
էմաքի մէվգուֆէնին եինէ մահլիւլ օլմասը լաղըմ կէ-
լուր մը :

Ճ. — Սոյր լաղըմ կէլմէզ. պինաէն ալէյհ համիլէ
օլան խաթուն զէվճիինն վէֆաթը ագապլինտէ քէյֆիյ-
եէթի համիլինի ճանիպի հիւքիւմէթի սէնիյիէյէ պիւ-
տիլմէյէ պօրճլու տըր :

Ս. — Էմլաքի մէվգուֆէյի մահլիւլ մահզուրընտան
խէլաօ իչուն նէ՞ կափմագ լաղըմ տըր :

Ճ. Հուգուգի ինթիգալլիյիէսինի թէվսի իթտիրմէլի
տիր :

Թ Ա Գ Ս Ի Մ

Ս. — Հըսէտարարտան պաղըրը գըմմէթ իսթէ-
յուպտէ պաղըրը իմթինա իթտիկինտէ հաքիմ ճէպրէն
թագսիմ իտէպլուր մը :

Ճ. — Էկէր գապլիլի գըմմէթ իսէ, եանի մալտէն
մագսուտ օլան մէնֆաթ գըմմէթ իլէ ֆէվթ օլմազ
իսէ ճէպրէն թագսիմ իտէր, վէ իլլա իտէմէզ :

Ս. — Տէյնի միւլթէրէքին գապլէլ գապզ թագսի-
մի սահիհ օլուր մը :

Ճ. — Սահիհ օլմագ : Մէսէլա՝ միւլթէվէֆֆանըն

ուածներն ուրիչ ժառանգորդներն ալ կը ժա-
ռանդեն :

Հ. — Առանց դաւիլի վախճանողին կինը՝ երբ յղի
ըլլայ, ննջեցելոյն անուանը արձանագրեալ այն տեսակ
կտակեալ կալուածներն դարձեալ պէտք է՞ որ անժա-
ռանգ նկատուին .

Պ. — Ո՛չ, պէտք չէ . ուստի յղի եղող կին մը
պարտ է իւր ամուսնոյն վախճանելէն անմիջապէս
յետայ, իւր յղի լինելը կառավարութեան խնաց տալ :

Հ. — Կտակեալ կալուածները անժառանգ մնալու
վտանգէն ազատելու համար ի՞նչ ընել պէտք է .

Պ. — Ժառանգական իրաւունքները ընդարձա-
կել պէտք է :

Բ Ա Ժ Ա Ն Ո Ի Մ

Հ. — Երբ բաժնետէրերէն ոմանք բաժանում ու-
զեն, եւ ոմանք ալ չուզեն, արդեօք դատաւորը կրնա՞յ
բռնի բաժանում կատարել .

Պ. — Եթէ բաժանելի է նէ, այսինքն ինչքին
որոշեալ օգտակարութիւնը բաժանման սրտճառաւ չի
պիտի փճանայ նէ, բռնի կը բաժնէ, սպա թէ ոչ չի
կրնար բաժնել :

Հ. — Ընկերովի գանձելի պահանջ մը՝ երբ
գանձելէ առաջ բաժնուի, վաւերական կը լինի՞ :

Պ. — Ո՛չ, զոր օրինակ, վախճանեալը երբ բազ-

միւթէատտիտ քիմէսնէլէր գըմմէթինտէ ալաճաղը օլուպ տա , ֆիլանտա օլան ալաճաղը ֆիլան վարիսին օլմագ իւզէրէ թագսլմ օլուեսա սահիհ օլմագ վէ պու սու-
րէթտէ վարիսլէրտէն պիրի նէ թահսիլ իտէր իտէ վարիսի
տիկէր անա միւշարիք օլուր :

Ս . — Միւշթէրէք պիր տէյնին տաինլէրինտէն պիրի
քէնտու հըստէսինի պէճէրտիքտէ , միւշարիքինին անա
միւտախէլէյէ հագգը օլապիլուր մը :

Ճ . — Էլվէթ միւտախէլէ իտէպիլուր վէ մէպլաղի
մագպուզտէն քէնտի հըստէսինի ալուր :

Մէսէլա Յուսուֆ վէ Ապտուլլահ նաման պիրա-
տէրան փէտէրլէրինտէն միւնթագըլ պիր պապ խանէյի
200 լիրայա ֆիւրուլիթ իթսէլէր վէ մէրգուճանտէն
Յուսուֆ հէր նասըլ սա հըստէի մուսիպէսինի պէճէրտէ
վէ Ապտուլլահ տտիսի աճիզ գալուպ ալաճաղը պաթսա ,
պիրատէրինին թահսիլ էլէտիլի փարանըն նըսֆընը
միւթալէպէյէ հագգը օլուր :

Մ Ի Ս Ա Լ Ի Տ Ի Կ Է Ր

Խայրուլլահ վէ Շահպազ՝ միւթէսարրըֆ օլուգլարը
պիր պապ խանը շէհրի օն լիրայա իճար իտուպտէ մէր-
գուճանտան Խայրուլլահ պէհէր մահ հըստէսինէ խա-
պէթ իտէն պէշ լիրայը մունթագալէն ալսա վէ Շահ-
պազ իտէ սէնէլէրճէ տիեարի ախէրտէ պուլընուպ պա-
տէհու կէլտիլինտէ , միւսթէճիրի միւֆիլի վէ զայրը
մուգթէտիր պուլսա շէրիքինին էսնայի զայպուպէթինտէ
թահսիլ իթտիլի հըստէյէ միւշարիք օլուր :

մաթիւ անձանց վրայ պահանջ ունենայ , եւ այնինչին
վրայ ունեցած պահանջը՝ այնինչ ժառանգորդին եւ այն
ինչին վրայինն ալ այն ինչ ժառանգորդին ըլլալու պայ-
մանաւ երբ բաժնուի վաւերական չըլար եւ այս պա-
րագային ժառանգորդներէն մին ինչ որ գանձէ , միւս
ժառանգորդը անոր մասնակից կը լինի :

Հ . — Ընկերովի պահանջի մը պահանջատէրերէն
մին երբ իւր բաժինը յաջողի գանձել , իւր բաժնեկիցը
կրնա՞յ անոր միջամուխ ըլլալ .

Պ . — Այո՛ , կրնայ միջամուխ ըլլալ եւ գանձուած
ստակէն իւր բաժինը կ'առնէ :

Զոր օրինակ . Յովսէփի եւ Ապտուլլահ անուն եղ-
բարք՝ երբ իրենց հօրմէն ինկած մէկ տուը 200 ոսկի
ծախեն , եւ անոնցմէ Յովսէփի իրեն ինկած բաժինը յա-
ջողի գանձելու Ապտուլլահն ալ չկարենայ որով առնե-
լիքը փճանայ , յայնժամ իրաւունք կ'ուրենայ իւր եղ-
բոր գանձած ստակին կէսը պահանջելու :

Ո Ի Ր Ի Շ Օ Ր Ի Ն Ա Կ

Խայրուլլահ եւ Շահպազ երբ իրենց ունեցած տուը
10 ոսկիի վարձու տան եւ յիշեալներէն Խայրուլլահ ա-
մէն սմիս իւր բաժինին ինկած 5 ոսկին կանոնաւոր
կերպով առնէ , իսկ Շահպազն ալ տարիներով ուրիշ եր-
կիր գտնուի ու յետոյ եկած ատենը վարձաւորը սնանկ
եւ անկարող գանէ , իւր բացակայութեան միջոցին ըն-
կերջը գանձած բաժինին մասնակից կ'ըլլայ :

Ս. — Պիր քիմսէ պիր միւլքի միւշթ էրէքի խօտ պէ խօտ թամիր էյլսէ, մէսարիֆի վագըայէ մահսուպէն միւշարիքինտէն պիր շէյ իսթէմէյէ հագգը օլապլուր մը :

Ճ. — Շայէտ միւշարիքինտէն վէ հաքիմտէն խթիզան իթմէքսիզին թամիր իթմիչսէ, միւթէպէրրի օլուպ, միւշարիքինին հըսսէսինէ խապէթ իտէնի անտէն ալամազ :

Ի Ճ Ա Ր Է

Ս. — Միւշթ էրէք պիր մալի սահիպլէրի միւճթէ միան իսթիմալ իտէմէտիքլէրի հալտէ գանուէն նէ ետփոխարը լազըմ կէլուր :

Ճ. — Միւհահաթ իթմէլէրի լազըմ կէլուր :

Ս. — Միւհահաթ նէ՞ տիր :

Ճ. — Թագսիմի մէնաֆիտէն խարէթ տիր. մէսէյա իքի քիչի պէյնինտէ միւշթ էրէք օլան արաղլի պիր սէնէ պիրի վէ տիկեր սէնէ օ պիրի գիրատթ իտէր :

Քէզալիք միւշթ էրէք պիր խանէ սահիպլէրինտէն հէր պիրի պիլ միւնապէպէ օլ խանէտէ պիրէր սէնէ օթուրուր :

Ս. — Պիր քիմէսնէ հըսսէի շիետաընը ախէրէ իճար իտէպիլուր մը :

Ճ. — Կէրէք գապիլի թագսիմ օլտուն վէ կէրէք օլմասուն շէրիքինտէն մաստասընա իճար :

Հ. — Երբ մէկը՝ ընկերովի մէկ կարուածը ինքնաբերարար նորոգէ, եղած ծախսերուն ի հաշիւ իւր բաժնեկիցէն բան մը ուզելու իրաւունք կրնայ ունենալ :

Պ. — Եթէ իւր բաժնեկիցէն եւ կամ դատաւորէն առանց արտօնութիւն ստանալու նորոգած է նէ, ճրիարար բրած կ'ըլլայ և իւր բաժնեկիցին բաժնին ինկած քանակութիւնը անկէ չի կրնար առնուլ :

Վ Ա Ր Ձ Ա Կ Ա Լ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Հ. — Ընկերովի եղող սեպհականութիւն մը՝ երբ տէրերը չի կարենան հաւաքաբար գործածել ինչ ընկու են :

Պ. — Կարգաւ գործածելու են :

Հ. — Կարգաւ գործածելը ինչ է :

Պ. — Շահուց բաժանում է, զոր օրինակ երկու հոգիի սեպհականութիւնը եղող գետինը մէկ տարի մը մին եւ ուրիշ տարի մ'ալ միւսը կը հերկէ :

Նմանապէս քանի մը հոգիի սեպհականութիւնը եղող տան մը տէրերէն ամէն մէկը կարգաւ այն տան մէջ մէյ մէկ տարի կը նստին :

Հ. — Մէկը իւր անբաժան հասը ուրիշի կրնայ վարձել :

Պ. — Թէ բաժանելի ըլլայ և թէ չըլլայ իւր բաժնեկիցէն ի գատ ուրիշին չի կրնար վարձել. միայն :

իտէմէզ. Փառաթ պատէլ մուհաեաթ նէվպէթինի իճար իտէպիլուր:

Ս. — Միւսթէճիր էսասի իճարէյի թէպտիլ վէ եա թէճափուզ իտէպիլուր մը:

Ճ. — Էվէթ միսլինէ վէ եա մատունինէ թէպտիլ իտէպիլուր իտէ տէ Փէվգինէ թէճափուզ իտէմէզ:

Մէսէլա թիմուրճըլըք իթմէք իւզէրէ իսթիճար օլընան տիւքքեանտէ միւսթէճիր մազարրաթտէ թիմուրճիլիյէ միւսափի եախօտ անտէն էհվէն պիր սէնաաթը իճրա իտէպիլուր:

Քէզալիք պիր քիմսէ սաքին օլմագ իւզէրէ իսթիճար էյլէտիկի խանէտէ սաքին օլմայուպտէ էչեա վագ իտէճէք օլսա ճաիզ օլուր. ամմա աթթարլըք իթմէք իւզէրէ իսթիճար էյլէտիկի տիւքքեանտա թիմուրճըլըք իտէմէզ:

Ս. — Իճարէտէ [մէնֆաաթի մագսուտէյի իխլալ իտէն շէյլէրի եախմագ քիմէ^օ ախ տիր:

Ճ. — Մուճիրէ ախ տիր:

Մէսէլա տէյիրմէնին խարգընը այըզլամագ սահիպլինին իւզէրինէ տիր: Քէզալիք, խանէնին սու եօլլարընըն վէ քիւնկլէրինին թամիրու ըսլահի վէ սիւքնայէ մուխիլ օլան շէյլէրին ինչասը վէ պինայէ միւթէալիք սաիր իլէր հէփ սահիպի իւզէրինէ լազըմ տըր:

Ս. — Սահիպի պուշարը եախմագտան իսթիլնա իտէր իտէ, միւսթէճիր օլ խանէտէն չըգապիլուր մը:

Ճ. — Էվէթ, չըգապիլուր, մէկէրքի իսթիճար իթտիլի վագթ օլ խանէ պու հալ իւզէրէ օլուպտա անը կէօրմիւշսէ այալընա բագի օլմուշ տիմէք օլմասըլա սօնրատան պուշը պէհանէ իտէրէք օլ խանէտէն չըգամագ:

թէ երբ կարգաւ գործածել որոշուի, իւր կարգը կրնայ վարձու տալ:

Հ. — Վարձաւորը վարձաւորութեան հիմը կրնայ, փոխել կամ չափն անցնել:

Պ. — Այո՛, իւր նմանին եւ կամ իւր ստորադասին կրնայ փոխել բայց անկէ վերին չի կրնար անցնել:

Ջոր օրինակ երկաթագործութիւն ընելու համար վարձու տրուած խանութին մէջ վարձաւորը վնասի մասին երկաթագործութեան հաւասար և կամ անկէ նըւազ վնասակար արհեստ մը կրնայ ի գործ դնել:

Նմանապէս մարդ մը բնակութեան համար վարձած տան մէջ չի բնակելով կահ կարասիք դնելու ըլլայ, ներելի է. այլ սակայն փերեզակութիւն ընելու համար վարձած խանութին մէջ երկաթագործութիւն չի կըրնար ընել:

Հ. — Վարձու ինդրոյն մէջ նպատակեալ օգուտը խանգարող բաները չինել որո՞ւ կը վերարերի:

Պ. — Վարձատուն կը վերարերի:

Ջոր օրինակ աղօրիքին ջրանցքը մաքրել իւր տէրօջը կը պատկանի: Նմանապէս տան մը ջրի ճամբայները եւ խողովակները նորոգելը եւ բնակութեան արգելք եղող բաները չինելը եւ չէնքի վերարերեալ ուրիշ բաներ ամէնքն ալ տէրօջը կը պատկանին:

Հ. — Երբ աէրը՝ ասոնք ընել շուզէ, վարձաւորը կրնայ տունէն ելնել:

Պ. — Այո՛, կրնայ ելնել. միայն թէ երբ վարձած ատեն տանը այս վիճակը տեսած է նէ, ըսել է թէ անոր պակասութեանը գոհ եզած է որով ի վերջոյ ասի պատրուակ բռնելով այն տունը չի կրնար թողուլ:

Ս. — Մի սթէճիր մուսիլի սիւքնա օլան չէյէրի քէնու թարափընտան ետիտըքտա մասրաֆընը աճիրտէն թալէպ խակլուր մը՞ .

Ճ. — Խո՛յր, թէպէրու գապլիլինտէն օլուպ թալէպ խակլուր . անճագ իթտլի թամիրաթ էկէր տամըն քիրէմիտինի ագթարմագ կիպի մէճուրըն ըլպհընա՛ վէ թէթարուգի խակլտէն սըետնէթինէ ախա խէ թալէպ խակլուր :

Ս. — Իճարէտէ սիւքիւթ նէ՞ ատտ օլունուր .

Ճ. — Բիպա վէ գապուլ ատտ օլունուր : Մէտէլա պիր ատէմ չէհրի 160 դրուչ քիրա իլէ պիր խանէ խթիճար խուուպտէ չէնտ մահտէն սօնրա աճիր կէլուպ էկէր 200 դրուչա բաղի օլուրսան օթուր, եօգոս չըգ, տէտիքտէ, միւսթէճիր անը բէտտ իլէ 200 դրուչա բաղի օլմամ տիտէ, վէ խանէտէ միւսթէմիրրէն օթուրսա քէմա Փիս սապըգ 160 դրուչ քիրա վիրմէսի լազըմ կէլուր :

Ֆէէմիս միւսթէճիր՝ պիր չէյ տէմէյուպ վէ խանէտէն չըգմտյուպ միւսթէմիրրէն իւքեան իթմիլ օլսա չէհրի 200 դրուչ վիրմէսի լազըմ կէլուր :

Ս. — Իճարէտէ մէնֆաաթ մալիւմ օլմագ խէ, իճարէ սահին օլուր մը՞ .

Ճ. — Խո՛յր, օլմագ, չիւնքի պատիի միւննագաա օլուր . նիթէքիմ արագի խթիճարընտա նէ իչ իչուն օլտըղը պէյան խիլիէզ խէ վէ զիրաաթ իչուն խէ, նէ զէր խիլէճէյի թանին վէ եախօտ միւսթէճիր հէր նէ տիլէրսէ էքիէք իւզէրէ տէյու թամիմ գըլընմագաա իճարէ ֆաախ օլուր :

Հ. — Վարձաւորը բնակութեան վնասակար եղող բաները երբ իւր կողմանէ չինէ, ծախսը վարձատուէն կրնա՞յ պահանջել :

Պ. — Ո՛չ, նու էր ըրած կըլլայ : որով չի կրնար պահանջել, միայն թէ երբ ըրած նորագութիւնները տանիքին կղմինարը կարգաւորելու պէս բաներ են, որք վարձուած բանին բարելաւութեանը և վնասէ պահպանուելուն կը ծառայեն, յայնժամ կրնայ պահանջել :

Հ. — Վարձակալութեան մէջ լուսթիւնը ի՞նչ կը համարուի .

Պ. — Հաճութիւն և ընդունելութիւն, ինչպէս երբ մէկը 160 դրուչ վարձքով տուն մը վարձէ, եւ քանի մը ամիս յետոյ վարձատուն գալով ըսէ թէ «եթէ 200 դրուչի կը հաւանիս նէ նստէ՛, ապա թէ ոչ ելի՛ր» իսկ վարձաւորն ալ զայն մերժելով ըսէ թէ 200 դրուչի չեմ հաւանիր, եւ շարունակէ նստիլ այդ տան մէջ ըստ առաջնոյն 160 դրուչ կրնայ տալ :

Բայց եթէ վարձաւորը բան մը չըսէ, ու տունէն չեկելով շարունակ բնակի, պարտի ամսական 200 դրուչ վճարել :

Հ. — Վարձեալին ինչ բանի գործածուելիքը՝ երբ ծանուցեալ չըլլայ վարձակալութիւնը վաւերական կը լինի՞ .

Պ. — Ո՛չ, չլինիր, որովհետեւ վէճի պատճառ կ'ըլլայ, քանի որ գետին մը վարձուած ատեն ինչ բանի ծառայելիքը եթէ չի ծանուցուի, և եթէ մշակութեան համար է ինչ ցանուելիքը եթէ չորոշուի եւ կամ թէ վարձակալը ինչ որ կամի նէ ցանելու համար ընդհանուր կերպիւ չի ծանուցուի նէ, վարձակալութիւնը անվաւեր կը լինի :

Քէզալիք հայվան խոթիճար օլունտուգտա եիւք իչուն մի՞ տըր, վէ քլ՞մ պինէճէք տիր միւտտէթի վէ մէսաֆէսի նէ՞ օլաճագ տըր. սլուրալարընըն թաեինի եախօտ թամիսի լազըմ տըր:

Ս. — Էճիրի խասսըն իւճրէթէ խոթիճագազը եալընըզ ամէլ իլէ մի՞ տիր.

Ճ. — Խա՛յր, էկէր միւտտէթ պէյան օլունմուչ իտէ, ամէլէ հազըր սլուլունմասը իլէ տէ իւճրէթէ միւտթահիգգ օլուր:

Մէսէլա սլիր շահիրտին թալիմիչուն մէճուր օլան սլիր խօճա՛ շահիրտի օգոււմաղա կէլմէսէ պլլէ, թալիմէ հազըր ու ամատէ օլմասը իլէ տալի իւճրէթէ միւտթահիգգ օլուր:

Քէզալիք սլիր խօճանըն էօհտէի թէտրիս ու թալիմինէ վիրլլէն սլիր շահիրտ՝ թէալլիւմ իթմէտլյի սուրէթտէ, շաեէտ պէյնէհիւմատէ միւտտէթ՝ շարթ խտիլմիչ իտէ, խաճէ իւճրէթէ միւտթահիգգ օլամաղ, աքսի թագալիրինտէ՛ շահիրտ խոթէր թէալլիւմ իթտուն խոթէր իթմէտուն, իւտթատ թալիմէ միւհէյեա վէ պէրտէվամ սլուլունմաղա իւճրէթէ միւտթահիգգ օլուր:

Ս. — Պիր իլտէ պլրի տիկէրէ խըտմէթ իթտիքտէ իւճրէթ տամա խտէպլուր մը՞.

Ճ. — Էկէր իւճրէթ իլէ խըտմէթ խտէր մագուլէտէն իտէ, էճրի միւս ալուր. վէ էկէր տէյիլ իտէ վէ իւճրէթ տալի մուգապէլէ խտլմէմիչ իտէ միւթէպէրրի օլուս սլիր շէյ տամա խտէմէզ:

Նմանապէս երբ տնասուն մը վարճուի, պէտք է որոշել թէ բեռի համար է՞ չէ թէ հեճնելու համար, թէ ո՞վ պլտի հեճնէ և թէ ո՞րքան ատենի եւ տեղւոյ համար պլտի գործածուի:

Հ. — Մասնաւոր վարճիան մը մի միայն պաշտօնը կատարելով թոշակի իրաւունք կ'ստանայ:

Պ. — Ո՛չ, եթէ պայմանաժամ որոշուած է, պաշտօնի կազմ եւ պատրաստ գտնուելովն ալ իրաւունք կ'ունենայ թոշակի:

Չոր օրինակ, աշակերտ դաստիարակելու համար վարճեալ ուսուցիչ մը՝ նոյն խօս աշակերտը դասի չի գայ ալ նէ, ինքը իրաւունք կ'ունենայ թոշակ առնելու՝ քանի որ կազմ եւ պատրաստ գտնուած է դաս տալու:

Նմանապէս ուսուցչի մը՝ երբ իւր խնամօցը յանձնուած աշակերտը չի սովորի, եթէ իրենց մէջ որոշեալ պայմանաժամ մը կայ նէ, ուսուցիչը իրաւունք չունենար թոշակի. հակառակ սարագային այսինքն եթէ պայմանաժամ որոշուած չէ նէ, աշակերտը կ'ուզէ սովորիլուզէ չի սովորի, ուսուցիչը դաս տալու պատրաստ լինելովը իրաւունք կ'ունենայ իւր թոշակին:

Հ. — Երբ մէկը ուրիշի մը ծառայութիւն մատուցանէ փոխարէն վարձ մը կրնա՞յ սահանջել.

Պ. — Եթէ վարձը ծառայող մէկն է, կ'ստանայ, եթէ չէ նէ եւ այդ մասին պայմանագրութիւն մ'ալ չկայ նէ, շնորհ ըրած կ'ըլլայ, որով չի կրնար բան մը պահանջել:

Բ Օ Ս Թ Ա

Ս. — Գանդը մէքեաթիս պոսթախանէճէ մէճճանէն նազլ օլունսր :

Ճ. — Նէֆէրտէն պաշ չափուշա վարընճա էֆրատի ասաքիրի շահանէ թարաֆընտան բոսթա իշէյէն մէվգըլարտան Փամիլեարընա կէօնտէրիէն վէ Փամիլեարընտան քէնտուլէրիէն կէլէն մէքեաթիս :

Ս. — Թէահհիւալի պիր մէքթուպ զտեի օլուր իսէ, բոսթախանէճէ թազմին վիրիուր մը :

Ճ. — Էկէր վուգուրի գըեա էվվէլա բոսթախանէնին մուհթէրիգ վէ եախօա բոսթայը համիլ օլան կէմինին գարգ օլմասը :

Սանիեէն, մուհարէպէ վէ սաիրէ կիպի թէտապիրի մանիաի մահալլիյեէ ֆէվգիւնտէ պիր հարէքէթ վուգուպուլմասը :

Սալիսէն, տէֆի գապիլ օլմաեան աֆաթի սէմալլիյեէտէն պիր հալըն գուհուրա կէլմէսի էսպապընտան օլուր տէյլիսէ միւրսիլէ վէ եա միւրսէլուն իշէյէն պիր օսմանըլը լիրասընա գատար թազմին վիրիուր :

Ս. — Մէքթուպաթտէն գանդըլաթը Տէվլէթի ալլիյեէ բոսթա ինհիսարընտան միւսթէնա աթըր :

Ճ. — Ֆէրամինի ալլիյեէ վէ մէսալիէն տաիր մուհարրէրաթի ըէմիլիյեէ վէ թապըեէնամէլէր վէ հավալէ մէքթուպարը վէ տաալլիյէ միւթէպլիգ էվրագ :

Ս. — Աջըգտան վիրիլմէյուպ տէ մէքթուպ իշինէ տէվլէթ էսհամը վէ պանգա գալմէլէրի վէ սէնէտաթ վէ մէքըլեքեաթ վէ միւճէվհէրաթ վագ իթմէք միւճագ մը ալը :

Ն Ա Մ Ա Կ Ա Տ Ո Ի Ն

Հ. — Ո՞ր տեսակ նամակները նամակատունը ձրի վը փոխադրէ :

Պ. — Պարզ գինուորէն մինչ չափուշի ասալճան ունեցող օսմ. զօրաց կողմանէ թղթատարին բանած տեղերէն իրենց ընտանեաց եւ կամ ասոնցմէ իրենց զըրկուած նամակները :

Հ. — Յանձնարարեալ նամակ մը երբ կորսուի, նամակատունը կը առժէ :

Պ. — Եթէ կորսուիլը՝ նախ նամակատան սյրեղէն եւ կամ նամակածրարը կրող նաւուն ընկղմելէն :

Բ. Տեղական արգելիչ միջոցներէն գեր ի վեր բանի մը տեղի ունենալէն ինչպէս սլատերագմ եւ սյլն :

Գ. Անխուսափելի երկնային պատուհասի մը հետեւանօք եղած չէ նէ, նամակը զրկողին եւ կամ զըրկուողին մէկէն մինչ 5 օսմանեան սակի աւագանք կը տրուի :

Հ. — Ո՞ր տեսակ նամակները օսմ. պետութեան մենաշնորհէն բացառութիւն են :

Պ. — Կայսերական հրովարտակները՝ հանրային գործոց վերարեբեալ սլաշտօնական հրամանագրեր՝ յանձնարարագրեր, եւ զատաստանական գրեր :

Հ. — Նամակի մէջ ներելի է՞ պետական արժէթուղթ, գրամատուս, մուրհակ, դրամ, եւ գոհարեղէն գնել :

Ճ. — Խա՛յր, միւճազ տէյլ տիր. պու մագուէլէր է մանէթ օլարազ կէօնտէրիլմէլի տիր :

Ս. — Էմանէթ գանի վէ ետ զաիպ օլտու գաս պէ- տէլլէրի բօսթախանէճէ թազմին օլունուր մը՞ :

Ճ. — Բօսթախանէճէ սիկուրթալը իսէ մութլագա թազմին օլունուր : Շտեէտ սիկուրթալը իսէ, պալա- տէ մէպտուզ ահվալի միւպրիմէ օլմայարազ գանի օլ- տուգաս անճագ թազմին օլունուր :

Մ Ի Ի Ր Ո Ի Ր Ի Զ Է Մ Ա Ն

Ս. — Տէյն վէ միրաս տավարը՝ նէ՞ վագթա գասար մէամու օլտալիուր :

Ճ. — Հուլուլի վատէտէն նիհայէթ 15 սէնէյէ գա- տար, ֆէէմնա տէյն փօլիչա վէ պօնօ վէ հավայէ մի- սիլը սէնէտաթլէ օլուր իսէ, 5 սէնէ միւրուրինտէ մէս- մու օլամազ :

Ս. — Միւրուրի զէման պուլունան պիր տավատէ միւրատէան այէյհ հուզուրի հաքիմտէ տէյնինի իզարա էյլէսէ միւրուրի զէմանէ իթիպար օլունուր մը՞ :

Ճ. — Խա՛յր, օլունագ, վէ իզարալը մուճէ- պինճէ հիւքմ օլընուր :

Ս. — Միւֆլիտտէ օլան ալաճագ տավալը միւ- րուրի զէմանէ թազմին մի տիր :

Ճ. — Խա՛յր, իֆլտալըն զէվալը թարիլինտէն իթիպարէն իգամէ օլունապիլուր :

Պ. — Ո՛չ, ներելի չէ. ալտալիսիներն իրր աւանդ զրկելու է :

Հ. — Երբ աւանդ մը կորուր նամակատուը պար- տաւոր է՞ արժէքը տուժիլ :

Պ. — Եթէ նամակատան կողմանէ տալահովա- գրեալ է, անպատճառ կը տուժէ, իսկ եթէ տալահո- վագրեալ չէ, եւ կորուտան ալ վերը ծանուցուած հար- կեցուցիչ պարագաներու պատճառաւ չէ նէ միայն այն ատեն կը տուժէ :

Օ Ր Ա Ն Ց

Հ. — Պարաքի եւ ժառանգութեան դատերը մին- չեւ ե՞րբ լսելի կրնան լինիլ :

Պ. — Պայմանաժամին հասնելէն առ առաւելն մինչ 15 տարի : Այլ սակայն եթէ պարտքը մուրհակաւ է որպէս պօնօ հավայէի գիր եւ այլն 5 տարի անցնելէ յետոյ լսելի չի կրնար ըլլալ :

Հ. — Երբ դատի մը մէջ օրանց գտնուի եւ պար- տականը իւր պարտքը խոտտովանի, կարեւորութիւն կը տրուի՞ :

Պ. — Ո՛չ, չի տրուիր այլ իւր խոտտովանութեան համաձայն կը դատապարտուի :

Հ. — Սնանկի դէմ մինչ ե՞րբ ներելի է առնելիքի դատ բանալ :

Պ. — Սնանկութեան վիճակին անցնելէն յետոյ ամէն ատեն ներելի է :

Մէսէլա 15 սէնէտէն պէրու միւթէմատիւնէն միւֆիլիս օլուպ, հէնուզ քէսպի եէսար էյլէտիյի միւթէհագգուզ օլան պիր քիմսէտէն աիկէր քիմսէ «15 սէնէ մուգատտէմ», զըմոկթիւնտէ ֆիլան ճի- հէթաէն տօլայը շու գատար լիրա մոթլուպըմ վար, օլ թարիխտէն պէրու միւֆիլիս օլուպը ճիհէթլէ տավա խտէմէտիմ, շիմտի էտայի տէյնէ իգթիտարը օլմուլէ, տավա խտէրիմ» աիսէ լա- թիմա օլունուր :

Ս. — Օն սէնէ պիլա նիզա թէսարրուֆ օ- լունան թաիօլը արաղլյէ միւթէպլիգ տավալար խոթիմա օլունուր մը^օ.

Ճ. — Միւտտաի ֆիւզալի գապթ ու զիրտաթ էյլէմիշ օլուպընը իգրար վէ իթիրաֆ էյլէմէ- տիքճէ վէ սըզար իլէ ճիւնուէն վէ թէզալլիւպ վէ միւտաթի սէֆէր պաիա օլան աիտարտէ պու- լունմագ կիպի ազարի շէրլյէէի մութէպէրէտէն պիրի շէրան թէհագգուզ իթմէտիքճէ խոթիմա օ- լունմագ :

Մագալիք օլ ազարի մութէպէրէնին գէվալ ու ինտիֆաի թարիխիւնտէն իթիպարէն 10 սէնէ պի- լա շէքվա միւրուր խտէր խտէ եինէ խոթիմա օ- լունմագ :

Ս. — Ճէրալիմտէ նէ^օ վագթա գատար իգա- մէի տավա օլընապիլուր :

Ճ. — Գապահաթ նէվիւնտէն օլան ճէրալիմտէ պիր սէնէ, ճիւնհատտէ իւշ սէնէ վէ ճիւնայէթաէ խտէ օն սէնէ գարֆընաա իգամէի տավա օլընա-

Չոր օրինակ մէկը 15 տարի շարունակ սնանկ ըլլայ յետոյ սաուգիւ ընջատէր լինի եւ իւր պահանջատէր դատ բանայ, ըսելով թէ «15 տարի առաջ իւր վրայ այս ինչ խնդրոյ առթիւ այսքան սակի պահանջ մը ունէի բայց այն թուականէն ի վեր սնանկ ըլլալուն համար չի կրցայ պահանջել ուստի հիմայ կը պահանջեմ» այս դատ լսելի կը լինի :

Հ. — Երբ մէկը տաօը տարի առանց ո եւ է վէճի տէր լինի թափույով գետինի մը, այլ ես սորա նկատ- մամբ ո ե է գատ լսելի կը լինի^օ.

Պ. — Սմրատտանեալը՝ մինչև որ չի խոտտովանի թէ անիրաւի գրաւած եւ սերմանած է եւ կամ մինչև որ օրինապէս չի հատատաուել թէ խնդրոյն մէջ կայ օրինական ընդունելի պատճառներէն մին որպէս անչա- վահատութիւն, յիմարութիւն, բռնութիւն եւ հեռի երկիր գտնուիլ եւ այլն՝ լսելի չի լինիր :

Այսու հանդերձ այն վաւերական պատճառներուն վերջած թուականէն սկսեալ 10 տարի թէ որ առանց գանգատելու անցնելու ըլլայ, դարձեալ լսելի չի լինիր :

Հ. — Յանցանաց մտտին մինչև ս^օրչափ տուենէն ներելի է դատ բանալ :

Պ. — Եթէ օրինազանցութեան անտակէն է մինչ 1 տարի, եթէ յանցանք է մինչ 3 տարի եւ եթէ սճիր է մինչ 10 տարի լրանալուն կարելի է դատ բանալ եւ թէ

պիւրը վէ սրու միւտակթլէր ինքզնորնտա ար-
թըգ մէսմու օրամագ :

Ս. — Ֆիրարինին միւճաղաթը միւրուրի գէ-
մանլա սագըթ: օլուր մը:

Ճ. — Ճինայէթտէն տօլայը մահքիւմ օլան թա-
րիխի հիւքմտէն իթիպարէն 20 սէնէ, ճիւնհատէն
տօլայը մահքիւմ օլան 5 սէնէ վէ գապահաթ-
տան տօլայը մահքիւմ օլան 2 սէնէ սօնրա միւ-
ճաղաթտէն պէրի օլուր :

Ա Ր Ա Ձ Ի Ի Է Մ Ի Ր Ի Յ Ե Է

Ս. — Արաղիի էմիրիյեէտէն օլան պիր թարլա
գաճ սէնէ հարս ա. գէր խտիրմէզ իսէ մահլիւլ
օլուր :

Ճ. — Իւչ սէնէ միւթէվալիեէն հարս ու գէր
խտիրմէզ իսէ, միւթէսարրըֆը էօհտէսինտէն միւն-
հալլ օլուպ միւսթահիգգի թափու օլուր :

Ս. — Պու պապտէ մագուր թութուրան էսպա-
պի գանուէնիյեէ գանդըլաճ արը :

Ճ. — Էվիլէրա տիտարի տիէրտէ պիլֆիլի վէ
պիզգաթ խըտմէթի սաքէրիյեէտէ պուլունմագ :

Սանիէն՝ սաղիր վէ մէճնուն վէ մաթուհ օլ-
մագ :

Սալիսէն՝ արաղինին գուվիլէ ինպաթիյեէսինի

Երբ սոյն սոյմանաժամերն աւարտին, այլ եւս լսելի չի
գինիր :

Հ. — Փախտտականի մը պատիժը անցմամբ ժա-
մանակի կրնայ թողուիլ :

Պ. — Երբ դատապարտեալը ոճիրի առթիւ է,
դատաւճուոյն թուականէն մինչ 20 տարի եթէ յանցան-
քի առթիւ է 5 տարի եւ եթէ օրինազանցութեան առ-
թիւ է 2 տարի անցնելուն, այլ եւս պատիժէ զերծ կը
մնայ :

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳԵՏՈՒՆՆԵՐ

Հ. — Պետական գետիններէն արտ մը մինչ քա-
նի՞ տարի չի մշակուի նէ, ժառանգական իրաւունքէ կը
զրկուի :

Պ. — Եթէ 3 տարի շարունակ չի մշակուի իւր
տիրոջ սեպհականութենէն կ'ելնէ եւ թափուլի կ'են-
թարկի :

Հ. — Այս մտաին ներքի համարուած կանոնական
պատճառներն որոնք են :

Պ. — Ա. Ուրիչ երկրի մէջ էապէս եւ անձամբ
գինուորական ծառայութեան մէջ գտնուիլ :

Բ. — Անշտափահաս կամ յիմար եւ կամ ցնորած
ըլլալ :

Թէզեւիտ զըմբընաա արնիչնտիրմէք իչուն պիր վէ
եա իքի սէնէ վէ հասպէլ մէվիբ շապլ օլտրաք
աահա զիետտաէճէ Թաթիլտէ մուզթարր գալմագ :

Բապիան , Թարլայը սու պասուպ պիր միւա-
աէթթէն սօնրա սու չէքիլէրէք զիրտաթէ սաղա-
հիյեէթ քէսպ իտինճէյէ աէք օլ Թարլայը իտալի
պրադմաղա իւզոււմ կէօլմէք :

Խամիտէն՝ էսիր օլմագ :

Ստախտէն՝ էօզրի սահրհէ մէպնի Թէրքի վա-
թան իթմէք :

Ս. — Թէպալիյեէթի Տէվէթի ալլիյեէյի թէրք ի-
տէն քիմէսնէ էօհաէսինաէ արազիլի միրիյեէէն
պուլունաուգտա նէօ օլուր :

Ճ. — Էլիէր Տէվէթի ալլիյեէէն մէզուենիյեէթ
իթիհասլ իթմէքսիլին թէպալիլ թասպիլլիյեէթ իթ-
միլ իտէ , Ֆիլ հալ մահլիւլ օլուր :

ԻՃԱՐԻ ԱԳԱՐ ԳՕՆԹՐԱԹՕԼԱՐԸ

Ս. — Իճարի ազար գօնթրաթօլտը աճքեամը-
նըն իճրատը միւթէհաթթիմ միօ աըր :

Ճ. — Բէսմէն թասալգ օլունմուչ իտէ , միւ-
թէհաթթիմ աըր : Շէօյլէ քի գօնթրաթօլտը ազը-
տէյնաէն պիլի հիւքմիինն իճրատը իչուն ազարըն
պուլունաուզը պիտայէթ մահքէմէսի բէլինն : միւ-
րաճաաթլէ գօնթրաթօլտընը իպրազ էյլէտիքաէ :

Գ. — Երկրին բուսողական զօրութիւնը աւելցնելու
նպատակու գաղար տալու համար մէկ կամ երկու տա-
րի եւ ըստ անզւոյն բացառութիւն ըլլալով ալ աւելի
ժամանակ գատարի թողելու ստիպուած մնալ :

Գ. — Երբ արտը ջուր կոխէ ու ժամանակէ մը
յետոյ ջուրը քաշուելով մինչեւ որ մշակելու յարմարու-
թիւնը վերստանայ զայն գատարի թողելու պէտք անս-
նել :

Ե. — Գերի՞ ըլլալ :

Ձ. — Իրաւացի պատճառաւ հայրենիքէ հեռա-
նալ :

Հ. — Օտմանեան պետութեան հպատակութենէն
ելած մէկու մը վրան եթէ պետական հողեր գտնուի-
ն՞չ կ'ըլլայ :

Պ. — Եթէ օտմ. պետութենէն առանց արտօնու-
թիւն ստանալու հպատակութիւնը փոխած է նէ իս-
կոյն ժառանգական իրաւունքներէ կը զրկուի :

ՎԱՐՁՈՒ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐ

Հ. — Վարձու պայմանագրերուն արամագրութիւն-
քը ի գործ դնել անհրաժեշտ է :

Պ. — Եթէ պաշտօնագրէս վաւերացուած է նէ
անհրաժեշտ է , սապէս որ երբ պայմանագրի ստորա-
գրողներէն մին՝ նորա արամագրութիւնը ի գործ դնե-
լու համար կալուածին գտնուած անզւոյն նախագաա-
տանի նախագահին զիմելով պայմանագիրը շրջ տայ :

միւտտէան ալէյհէ 15 կիւն զարֆընտա ահքեամի միւնտէրիճէսինէ իթթիպա իթմէսի թէնպլիհ խոխուր . իճրա իթմէտլի հալտէ իչպու միւտտէթի մուսայիէնէնին միւրուրինի միւթէագիպ իճպար օլունուր :

Ս. — Միւտտէան ալէյհին հիւքմի գօնթրաթօնըն իճրասընա թէալլիւ վէ մուխալէֆէթի գապուլ օլընամաղ մը .

Ճ. — Պէտէլի իճարը սուրէթի սաիրէ իլէ թէսվիեէ իթտլիինի հալլի մութէպէր պիր սէնէա իպրազ իթմէզսէ սալա գապուլ օլընամաղ :

Ս. — Բէսէն թաստիգ օլընմայան պիր գօնթրաթօ ահքեամընըն իճրասը նէ՞ վագթ միւթէհաթթիմ օլուր .

Ճ. — Ահատի թարաֆէյնին միւրաճաթը վուգուինտէ լազըմ կէլէն ճէզայի նագաթի իսթիֆա օլընտուգտան սօնրա .

ԹԷՄԷՐՐԻԻՏ ԻՏԷՆ ՄԻՒՍԹԷՃԻՐ

Ս. — Պիր ագարըն իսթամի միւտտէթի գօնթրաթօսընտա միւսթէճիր թարաֆընտան թէմէրրիւա վուգուինտէ նիզամէն նէ՞ եախմագ լազըմ կէլուր .

Ճ. — Էկէր գօնթրաթօ րէսմի խէ միւսթէճիրին նիհայէթ 15 կիւն զարֆընտա օլ ագարը թախլիյէ վէ թէսլիմ իթմէսինէ տաիր քէնտիսինէ միւճիր թարաֆընտան մուգավէլաթ մուհարրիլի վասըթասը իլէ պիր իիւթարնամէ կէօնտէրլմէք լազըմ կէլուր :

ամբաստանեալին կ'ազդարարուի որ 15 օրուան միջոցին պայմանագրի պայմաններուն համակերպի , եթէ չի կատարէ , սոյն պայմանաժամը վերջանալուն պէս լռնութիւն ի գործ կը դրուի :

Հ. — Երբ ամբաստանեալը՝ պայմանագրին արամադրութիւնը ի գործ դրուելուն դէմ առարկէ և ընդդիմանայ , լսելի կ'ըլլայ .

Պ. — Եթէ վարձքը կերպիւ իւրք վճարած ըլլալուն վաւերական գիր մը ցոյց չի տայ լսելի չըլլար .

Հ. — Պաշտօնապէս չի վաւերացուած պայմանագրի մը տրամադրութիւնը երբ գործադրելի կ'ըլլայ .

Պ. — Երկու կողմանէ մին դիմելով հարկ եղած սուգանքը առնուելէ յետոյ :

ՅԱՄՍՈՂ ՎԱՐՉԱՒՈՐ

Հ. — Երբ կտրուածի մը պայմանաժամը վերջանայ ու վարձաւորը յամառի ըստ օրինի լինչ ընել պէտք է .

Պ. — Եթէ պայմանագիրը՝ պաշտօնական է , հարկ է որ տէրը նօտարի միջոցաւ ծանուցագիր մը զրկէ վարձաւորին յայանելով որ մինչ 15 օր պարտի կալուածը պարպել :

Շահէա միւսթէճիր պունը իճրա իթմէզ իսէ, օլ միւստէթին ինգըզտընտա ագարըն պուլունտուզը տաիրէնին Պրտանէթ մահքէմէսի բէխի թարաֆընտան վիրիլէճէք էմր իւզէրինէ իճրա մէմուրը մարիֆէթի իլէ վէ լէտէլ հաճէ զտպըթանըն մուսվէնէթիլէ օլ ագար հէման միւսթէճիր եէտինտէն ալընարագ մուճիրէ թէս- լիմ գըլընուր:

ԲՈՒՍՈՒՄՏԷՆ ՄՈՒՍՖԻՅԵԻԹ

Ս. — Գաճնզը շէյլէր կէօրիւք բէսմինտէն մուաֆ թութուլուր:

Ճ. — Էվվէյա 15 սէնէ զարֆընտա սահապը թա- րաֆընտան ետփըլաճագ ֆապրիգալարըն պիրինճի աէ- ֆա թէսիսինէ մարտուս օրնաք իւզէրէ, խարիճտէն ճէլլ իտիլէն վէ պուխար վէ սաիր վէսաիթլէ թահրիք օլը- նան մաքինա վէ ալաթ վէ կտէվաթի սաիրէ:

Սանիւէն, Մէմալիքի էճնէպիլիէ մամուլաթընտան թիճարէթ իչուն օրնայուպ իսթիմալի զաթիլէ մարտուս օլան զիրատթէ միւսթէսպլիգ հէր նէվ ալաթ ու կտէվա- թի գիրալիլիէ:

Սալիսէն, Մէքիլէպ վէ իպտաէթ իսանէ վէ իսա- թախանէ միսիլու միւէստէսաթի իսայրիլիէ իլէ սէֆա- րէթ վէ շէհալնաէր իսանէլէրէ մարտուս պազը լէվա- գիմաթ վէ կշեայի մուգարրէրէ:

Ս. — Բիւտուսի տատալիտէն քիմէսնէ մուաֆ թու- թուլապիլուր մը:

Եթէ վարձուորը սաի չի գործադրէ, սոյն պայ- մանաթամը լրանալուն կալուածին գանուած տեղւոյն նախադատ տտենի նախագահին համանու գործադիր պաշտօնէին միջոցաւ և ի պահանջել հարկին ոստիկա- նութեան օգնութեամբ սոյն կալուածը իսկոյն վարձա- կալին ձեռքէն առնու ելով վարձատուին կը յանձնուի:

ՏՈՒՐԻԷ ԱԶՍՏ ԼԻՆԻԼ

Հ. — Ո՞ր բաները մաքսէ ազատ կը նկատուին:

Պ. — Նախ 15 տարուան միջոցին, իրենց տէրե- րուն կաղմանէ շինուած գործարաններուն առաջին ան- գամ հաստատութեանը յատուկ ըլլալու պայմանաւ դուրսէն բերուած եւ շոգիով և կամ սերիշ միջոցներով բանող մեքենայ, գործիք և այլն:

Բ. — Օտար երկիրներու արտադրութիւն եղող այլ սակայն ոչ թէ առեւտուրի ալ անձնական գործա- ծութեան յատուկ եղող հողագործութեան վերաբերեալ տալէն առտակ գործիքներ և մասեր:

Գ. — Դպրոց, ազօթատեղի, հիւանդանոց և այլ նման բարեգործական հաստատութեանց և դեռսպանա- տանց ու հիւպատոսարանայ յատուկ կարգ մը պիտայք- ներ և նիւթեղէններ:

Հ. — Դատական տուրքերէն ո՞վ ազատ կը կա- ցուցուի:

Ճ. — Մէհաքիմնէ պիր մուսմէլէ իճրասընը իսթիտա իտէն շախս մահքէմէճէ ալընմասը մութատ օլան խարճ վէ բէսի իֆայէ իգթրասըը օյմասըղընը պէյան էլէտիկի հարտէ մէմուրինտէն իտէ, մէնսուպ օլտըղը տալրէնին բէիսի վէ ահատտէն իտէ վիւսուգ ու իթիպարլէրի մուստտագ օլան իւզ գաթ թարաֆընտան թահիլրէն շէհատէթ օլուստըղը թագտիրտէ վարագաի սահիհա պէհասը իլէ խատէմէ մէսարիֆինտէն վէ իլամ խարճը իլէ բէսի թահսիլտէն մաստա խարճ վէ բիւսուսի սաիրէտէն մուսֆ թութուլուր :

ԹԱՀՐԻՐԻ ԹԷՐԷՔԷ ԻԼԷ ՄԻԻԹԷՑԷՐՐԻԱԹԸ

Ս. — Պիր քիմէսնէնին ֆէվթիլէ վէրէսէսի սուլունտուգտա, թահրիր ու թագսիմի թէրէքէսիչուն գասսամ թարաֆընտան խօտ պէ խօտ միւտախէլէ օլընապիլուր մը՞ .

Ճ. — Խա՛յր, միւթէվէֆֆանըն վէրէսէսի ճիւմէթէն քիպարտէն օլուպ իչէրինտէ զաիպ վէ մէճնուն սուլունմատըգտա, թահրիր ու գըմէթի թէրէքէյի քէնտուլէրի վէ եախօտ իչէրինտէն պիրի թալէպ ու իսթիտա իթմէտիքճէ, Գասսամ թարաֆընտան պիվէճհին աղա վէ գաթան միւտախէլէ օլընամագ :

Հալ սու քի միւթէվէֆֆանըն վէրէսէսի միւսնընտա սըղարտէն եանի նա պալիզ վէ զայրի բէշիտ, զաիպ վէ մէճնուն վէ մաթուհ սուլունտըգտա, սու մագու-

Պ. — Գատարանի կողմանէ գործողութեան մը կատարումը խնդրող մէկը՝ երբ ծանուցանէ թէ տնկարող է հատուցանել դատաստանական սովորական տուրքը, եթէ տէրութեան սաշտօնեայ է իւր սլաականած սաշտօնատան պետին կողմանէ, եւ եթէ պարզ անհատ մ'է արժանահաւատ և վստահելի երեք անձի կողմանէ գրաւոր վկայութիւն արուելով՝ ազատ կը կացուցուի ամէն տուրքէ բացի թղթագրօյմի գինէն և փարսպանի ու դատավճուի ծախքէն և գանձման տուրքէն :

ՆՆՁՆՑՆԵԼՈՅՆ ԹՈՂԱԾ ԻՆՉՔԻՆ Ի ԳԻՐ ԱՌՆՈՒԻԼԸ ԵՒ ՅՍՐԱԿԻՑ ՊԱՐՍԳԱՆԵՐԸ

Հ. — Երբ մէկը մեռնի եւ ժառանգորդ ունենայ իւր թողած ինչքը գրելու եւ բաժնելու համար պետական սաշտօնեան կրնա՞յ ինքնարեւարար միջամտել .

Պ. — Ո՛չ, քանզի երբ մեռնողին բոլոր ժառանգորդները չափահաս ըլլան եւ իրենց մէջ բացակայ եւ խելագար չի գտնուի, մինչև որ իրենք կամ իրենցմէ մին ժառանգութեան բաժանումը չի պահանջէ ու չի խնդրէ, բաժանարար սաշտօնեան բնաւ չի կրնար միջամտել :

Իսկ եթէ ժառանգորդաց մէջ անչափահաս եւ անխելահաս կամ բացակայ եւ կամ խելագար եւ յնորած մէկը գտնուի, այսպիսեաց գոյքը սլահպանել

լէլէրին էմվալինի մուհափազա իթմէք, աէվլթի ալյ-
եհնին շանի ալիի հիւքիւմէթի իգթիդասընաան օլմադ-
լէ, միւթէվէֆֆանըն թէրէքէսի քէթմ ու իզաա խալ-
մէմէք իւզէրէ, հիւքիւմէթ ճէ աէրհալ թահթի մլօհրէ
ալընարագ, մու թլագա թահրիթ խալուպ թահթի թէ-
մինէ ալընուր:

Ս. — Սըղարըն հըստէի իրսիյեէսի մարիֆէթի Շէրի
իլէ պատթ թմահրիթ քիմիէրէ՞ թէպիմ օլունուր:

Ճ. — Միւթէվէֆֆանըն մէսարիֆի թէճհիզլյեէ
վէ աէֆնիյեէսիլէ քեաֆիֆէի աիւեու նի վէ վասըյեէթի
մու թէպէրէսի թէմամն իֆա օլուստուգաան սօնրա նէ
գատար մալ վէ ազչէ գալուր խէ, էյթամըն վէլի վէ
վասիսի եէաինէ պա հէօճճթ թէպիմ օլունուր:

Ս. — Վէլի վէ վասիլէր նէ՞ մագուլէ աատէվէր
օլմագ կէրէք տիր:

Ճ. — Վէլի վէ վասիլէր կէրէք ագլըպատէն վէ
կէրէք ալեարաէն օլապիուր խէ աէ էյլէ ույ-
զընսուզ վէ միւսրիֆ վէ միւպլիթ թագըմընտան
օլմայուպ էմին վէ մալթէմէա օլմալը:

Ս. — Էմվալի էյթամ նէ՞ վագթ վէ նէ շէրաթլէ
վէլի վէ եա վասիլէրէ թէրք ու թէպիմ օլունուր:

Ճ. — Էմվալի էյթամի թէլէֆ իթմէյուպ թէմամիլէ
էյթամըն նափագասընր վէ թալիմ ու թէրպլյեէթիլի
խարթէ խտճէքիլրինէ միւթէքէֆիլի քէզալիք մու թէ-
պէր վէ միւթէմէվիլի իւ չ քէֆիլ իրաէ իթ աիքլէրինաէ:

Ս. — Յէվթ օլանդարըն վէրէսէսի միւսընտա
զալպ վէ զալպէ վէ մէճնուռն վէ մէճնուռնէ պուլուռն-
տուլը թագաթիրաէ թէրէքէլէրինէ Գասսամ թարա-
ֆընտան միւ տալիլէ օլընուր մը՞:

Օամ. տէրութեան փառքերէն է որով ննջեցելոյն թո-
ղած ինչքը յափշտակութենէ եւ կորուստէ պահպանե-
լու համար կառավարութիւնը խալոյն կը կնքէ եւ գրի
աւանելով ապահովութեան մէջ կը դնէ:

Հ. — Անչափահասին ժառանգական բաժինը շէրի
միջոցաւ գրուելէ յետոյ որո՞նց կը յանձնուի:

Պ. — Ննջեցելոյն յուղարկաւորութեան և թաղ-
ման ծախսերը ու համայն պարտքը եւ օրինական կտա-
կը ամբողջովին հատուցուելէ յետոյ անդին որքան ինչք
եւ գրամ մնայ նէ, սրբոց խնամակալ կտակակատարին
ձեռքը մուրհակով մը կը յանձնուի:

Հ. — Խնամակալ եւ կտակակատար որո՞նք եւ ի՞նչ
տեսակ մարդիկ կրնան լինիլ:

Պ. — Թէ ազգականներէն և թէ օտարներէ կըր-
նան լինիլ, բայց պէտք է որ անպարկեշտ շուսլ եւ մըս-
խող չըլլան այլ վստահելի անձեր ըլլան:

Հ. — Որքոց ստացուածքը ո՞ր ատեն եւ ինչ պայ-
մաններով խնամակալ եւ կամ կտակակատարին կը յանձ-
նուի:

Պ. — Նրբ իրարու երաշխաւոր երեւելի եւ ընչա-
տէր երեք անձ ցոյց տայ որք երաշխաւորեն թէ որքին
ինչքը եւ ստացուածքը չի պիտի փճացնեն այլ լիովին
պիտի մատակարարեն նորա ապրուստը եւ դաստիարա-
կութիւնը:

Հ. — Եթէ մեռնողին ժառանգորդացը մէջ բացա-
կայ խեղազար այր կամ կին գտնուի, նորա թողած
ընչիցը կառավարութիւնը կրնա՞յ միջամտել:

ձ. — Էվէթ, այնի էյթամ միսկլու միւտախէլէ օլունուպ թահթի թէմինէ պլընուր:

Ս. — Մարիֆէթի Շէրլէ թահրի օլունան թէրէքէ վէ միւթէֆէրրիաթընտան նէ մըգտար խարճ պլընուր:

Ճ. — Թէրէքէլէրին էամանընտան մէսարիֆի թէճհիզլյեէ վէ տէֆնիյեէ վէ տիւեուների միւսպէթէ վէ սիւլիւս վասըյեէթի իխրաճ օլունուգտան սօնրա պագըսընտան եանի պէյնէլ վէրէսէ թագսիմ օլունաճագ ագչէնին եէքիւնինատէն ըէամի գըամէթ օլարագ զրուշաա պիր փարա վէ գայտիյեէի տէֆթէր նամըլա տախի պին զրուշաա 60 փարա պլընուր:

Ս. — Էյթամի սըղար նէ՞ վագըթ խթիրտատը էմվալ իտէպիլուր:

Ճ. — Իսպաթի ըիւշտու պիւլուղ իտէր իսէ:

Ս. — Խրիաթիյան թէպատտէն պիրի գապլէլ վէֆաթ պիլ ճիւմիէ էմվալ ու էմլաքինի վէրէսէի սահիւհասընտան հէր պիրինէ վէ եա սաիր էշխասէ այրը այրը թագսիմ իթմիշ վէ հէր պիրինին հըստէսինի իֆրազ ու թէպլիմ իթմիշ պուլունուր իսէ, մագպուլ ու մութէպէր օլապիլո՞ւր մը:

Ճ. — Էկէր հալի սըհհաթինտէ վէ ագլի քէմալինտէ իքէն, միլլէթին մութէմէտ ատէմէրինտէն շահիտէր միւվաճէհէսինտէ եախմըշ, վէ փաթրիգ վէ եա մէթրէփօլիա վէ եա պունարըն վէքիլլէրի թարաֆրարընտան թաստիգ գըլընմըշ օլան պիր սէնէտի մութէպէր իլէ թէրթիպ իթմիշ իսէ, պու մագուլէ սէնէտլրէ պատէս սիւպուլ վէթ թէհագգուգ հիւքքեամի շէրի վէ մէմուրինի սաիրէ թարաֆրարընտան իթիպար օլընարագ

Պ. — Այո՞, ճիշդ որբոց եղածին պէս կը միջամտէ եւ ասպահովութեան ներքեւ կ'առնու:

Հ. — Շէրի միջոցաւ գրուած վախճանելոյն ինչքերէն եւ յարակից բաներէն որքան տուրք կ'առնուի:

Պ. — Ինչքերուն արժէքէն յուղարկաւորութեան և թաղման ծախքերը՝ ստուգուած պարտքը՝ և իւր հարուստութեան մինչ մէկ երկրորդը չանցնելու չափ կտակը հանուելէ յետոյ, մնացեալէն այսինքն ժառանգորդաց մէջ բաժնուելիք ստակին գումարէն իբր բաժանման տուրք դուրուշին մէկ բարա և իբր տետրի մէջ արձանագրութեան իրաւունք 1000 դահեկանին 60 բարա կ'առնուի:

Հ. — Անչափահաս որբերն ե՞րբ իրենց ստացուածքը եա կրնան առնուլ:

Պ. — Երբ խելահասութիւննին հաստատուի նէ:

Հ. — Օսմանեան հպատակ քրիստոնեայ մը երբ վախճանելէն առաջ իւր բոլոր ինչքը և կալուածները իւր ճշմարիտ ժառանգորդներէն իւրաքանչիւրին եւ կամ ուրիշ անձանց զատ զատ բաժնած եւ իւրաքանչիւրին բաժինը զատած ու յանձնած ըլլայ նէ ընդունելի կըրնա՞յ նկատուիլ:

Պ. — Եթէ մարմնով առողջ եւ մտօք սթամի եղած ատեն, եւ ազգին վստահելիներէն քանի մը վկայից ներկայութեանը ըրած է եւ թէ պատրիարքի եւ կամ առաջնորդի եւ կամ ասոնց փոխանորդներուն կողմանէ վաւերացուած ընդունելի գրով մը բրած է նէ, այս տեսակ գրուածներն յետ հաստատութեան շէրիի դատարոց եւ այլ պաշտօնէից կողմանէ ընդունելի նըկատուելով նորէն գրելու օւ բաժնելու հարկ չի մնար:

եէնիտէն թահրիր ու թագսիմէ հաճէթ օլմազ . վէ էմ-
վալի մէնգուլէ վէ զայրի մէնգուլէսի մուսագգաֆաթ
ու միւսթաղլլաթի վազֆիլյեէ վէ արագլի էմիրիյեէտէն
տէյլլաէ մուճէպինճէ լազըմ կէլէնլէր եէտլէրինտէ թէրք
ու խպա օլունուր :

Մ Ի Խ Թ Է Ն Է Վ Վ Ի Ա

Ս . — Պիրինին մալի տիկէրինին պինասընա գարար
վիրիր խէ , եանի պինասընա վէհն կէօթիւրիւր վէ ին-
հիտամընա սէպէպ օլուր վէ եախօտ հապարիճի ապլյեէյի
եանի սիւքնա կիպի պինատէն մագսուտ օլան մէնֆոսա-
աթի ապլյեէյի մէն խտէն շէյլէր եափըլուր խէ մէն
իթտիրիլէպիլուր մը .

Ճ . — Էվէթ , մէսէլա պիր խանէնին իթթիսալին-
տէ թիմուրճը տիւքքեանը եախօտ տէյիրմէն եափըլուպ
տէ , թիմուր տարալընտան վէ եա տէյիրմէն տէվէրանըն-
տան օլ խանէնին պինասընա վէհն կէլուր վէ եախօտ ֆրուն
իհտասըլա թիւթիւնին քէսրէթինտէն վէ եա պէզիր-
խանէ իհտասըլա , բախհաթի քէրիհէսինտէն օլ խանէտէ
օթուրուլաւայաճագ մէրթէպէ սահիպի միւթէէզզի օ-
լուր խէ , պու գարարի ֆահիլլէր պիէյեի վէճհին քեան
տէֆ ու իզպէ իթտիրիլուր :

Ս . — Իւճրէթ իչուն էճիրին միւսթէճէրուն Փիհի
հապսէ սալահլյեէթի վար մը տըր .

Ճ . — Թէրզի , պօյաճը վէ ճամէշույ կիպի ամէլին-
տէն էսէր օլան էճիրին վիրէսլյէ մուգավլէ օլունմա-
մըլ խէ , իւճրէթ իչուն եէտինտէ միւսթէճէրուն Փիհի
հապսէ սալահլյեէթի վար տըր : Վէ էկէր համնալ վէ

եւ եթէ շարթուն եւ անչարթ սեպհականութիւնները
վազֆ եւ կամ պետական շեն նէ , ըստ այնմ պէտք
եղածներուն ձեռքը կը թողուի :

Ա Յ Լ Ե Ի Ա Յ Լ Ք

Հ . — Երբ մէկու մը ստացուածքը ուրիշի մը շէն-
քին վնաս հասցնէ , այսինքն այնպիսի բաներ շինէ որով
շէնքին խախտելուն կամ իլչելուն պատճառ ըլլայ եւ
կամ թէ բնական պէտքը այսինքն շէնքի մը նպատա-
կակէտը եղող բնակութեան խնդիրը արգելու , այդ
արգելքը բառնալ կարելի է .

Պ . — Այս' , օրինակի աղագաւ երբ տան մը կիցը
երկաթագործի մը խանութ կամ աղօրիք շինուի , եւ
թէ երբ երկաթ ծեծուելէն եւ կամ աղօրիքին դառ-
նալէն այդ տան ցնցում պատճառէ , եւ կամ երբ վուռ
մը հաստատուի , որով ծուխին շատութեան եւ կամ
գործարան մը հաստատուելով նորա գարշելի հոտէն
կարելի չըլլայ այդ տունը նստիլ , այսպիսի չափազանց
վնասներն կերպիւ խիք կը բարձուին :

Հ . — Վարձկան մը իրաւունք ունի իւր վարձքին
փոխարէն վարձու առարկան վար դնելու .

Պ . — Եթէ վարձկանը այնպիսի անձ մ'է որոյ
գործողութեան հետք մը կը մնայ սոյն առարկայի
վրայ , որպէս դերձակ ներկարար եւ լուսցարար , եւ

մէլահ կիպի ամէլինտէն էսէր եօդ իսէ ապա սալահի-
յէթի եօդ տուր :

Ս. — Մսւթէլիֆ տիւեռունի օլան քիմէսնէ տախ-
նինէ պիր մըգտար շէյ վիրսէ, հէր գանդը տէյնինէ
խթէրսէ մահաուել իթտիրէպիլուր մը .

Ճ. — Էկէր հինի թէտիեէտէ թասրիհ իթմէմիշ
խսէ քէյֆէ մէթթէֆադ մահաուել իթտիրլէպիլուր :

Ս. — Մէմալիքի շահանէտէ փիւսնգօ քէշիտէսի
միւճազ մը տըր .

Ճ. — Սա'յր, միւճազ տէյիլ տըր, անճազ հասը-
լաթը ումուր ու միւէստէսաթը խայրիյեէյէ միւնհասըր
օլմագ իւղէրէ ճէմասաթի միլլիյեէճէ թէրթիպ գըլընան
փիւսնգօլարա մէսազ վար իսէ տէ օլ պապտէ ճանիպի
հիւքիւմէթի սէնիյեէտէն պա իսթիտա բու խասթի մախ-
սուսա իսթիհսալի վտճիպէտէն աիր :

Ս. — Էթիխաի մահմուլէ խէսարտիտէ օլուպ տէ
պիլա փրօթէսթօ վէ իթիրազ թէսէլլում իտիլուր իսէ
գարուտան վէ սիկուրթաճը ալէյնիտէ պատէհու տա-
վա օլընապիլուր մը .

Ճ. — Սա'յր, օլընամագ :

Ս. — Պիլա վէլէտ մէտեռուէն վէֆաթ իտէնիյերին
էօհտէսինտէն միւնհալլ օլան էմլաքի մէվգուֆէտէն իս-
թիֆայի մաթլուպէ մէսազ վա'ր մը տըր .

Ճ. — Սա'յր, եալընըզ միւթէվէֆֆանըն մէսարի-
ֆի տէֆնիյեէ վէ թէճհիլիյեէսի ճանիպի վագֆէ ախտ
օլուպ տիւեռունի սաիրէսինի վագֆ թանըեամագ :

Ս. — Մէհրու նաֆագատան տօլալը մահպուս օ-
լան իչուն տախի տախն թարաֆընտան եէվմի 5 դրուշ
ալընուր մը .

Ճ. — Սա'յր, ալընամագ :

եթէ վարձքին յետոյ արուիլը պայման դրուած չէ, ի-
բաւուելք ունի :

Հ. — Չանագան պարաքեր ունեցող մէկը՝ երբ իւր
պահանջատէրին վճարում մը ընէ, ուզած պարաքին
կրնայ հաշուել :

Պ. — Եթէ վճարումը ըրած ատեն, սրոչակի բան
մը չէ ըսած նէ, ուզածին պէս կրնայ հաշուել տալ :

Հ. — Օսմանեան երկիրներու մէջ վիճակահանու-
թիւնը ներելի՞ է .

Պ. — Ո՛չ, ներելի չէ, միայն թէ հասոյթը բարե-
գործական ձեռնարկներու եւ հաստատութիւններու
սեպհական ըլլալու պայմանու հասարակութեանց կող-
մանէ կազմակերպուած վիճակահանութեանց ներելու-
թիւն կայ, բայց ասոնց համար ալ դարձեալ կայս .
կառավարութենէ խնդրագրով մասնաւոր արտօնութիւն
ստանալ հարկ անհրաժեշտ է :

Հ. — Բեռցուած ապրանքը երբ փաստուած ըլլա-
լով՝ յանձնուած ատեն ո եւ է բողոք եւ դիտողութիւն
չի կատարուի, տալա կարելի՞ է նաւապետին եւ տալահո-
վագրողին դէմ դատ բանալ .

Պ. — Ո՛չ, կարելի չէ :

Հ. — Առանց դաւի վախճանողներէն վագֆին
ինկած կալուածներէն ո եւ է պահանջ մը կարելի՞ է
գանձել :

Պ. — Ո՛չ, միայն վախճանելոյն թաղման եւ յու-
ղարկաւորութեան ծախսը կրնայ գանձուիլ որով ուրիշ
պարաքերը չեն ընդունուիր վագֆին կողմանէ :

Հ. — Կապալի եւ օրապահիկի առթիւ բանտարկ-
եալի մը համար ալ օրական 5 դրշ. վճարել հա'րկ է :

Պ. — Ո՛չ .

Ս. — Արիւնքի տախտիկ մէմարիքի մահրուսէտէ կէշթ ու կիւղար խտէճէք օյան, էֆրասաի արիւնքինտէն հէր պիրի իչուն միւրուր թէգքէրէսինի տրմաղա մէճպուր մը տըր.

Ճ. — Խա՛յր, զէվճէսիլէ 15 եաչընտան աշաղը պուլունան էրքէք վէ գըզ էվլատընըն պիլա խարճ պիր թէգքէրէյէ տէրճ օլունմասը միւճաղ տըր:

Ս. — Միւրուր թէգքէրէսինին միւտտէթի նէ՞ դատար տըր.

Ճ. — Պիր օէնէի քեամիլէ տիր:

Ս. — Փասափօրթ խարճը դա՞ջ զրուշ տըր.

Ճ. — Էլլի զրուշ տըր, Փագաթ սաքին օլտուգլա-րը մահալլերտէն կէթիրէճէքլէրի իլմուխապէր իլէ Փագ-րի հալլէրի սապիթ օլանլարա մէճճանէն փասափօրթ իթա օլունուր:

Հ. — Մէկը որ իւր ընտանեօքը օսմ. երկիրներու մէջ պիտի ճանապարհորդէ, պարտաւոր է իւր ընտանիքի անհատներէն ամէն մէկուն համար անցագիր առնել.

Պ. — Ո՛չ, իւր կնոջ եւ 15 տարեկանէ վար եղող մանչ եւ աղջիկ զաւակներն կրնան միեւնոյն անցագրին մէջ նշանակուիլ:

Հ. — Անցագրին պայմանաժամը որքա՞ն է.

Պ. — Ամբողջ մէկ տարի:

Հ. — Փասաթօրթի գինը որքա՞ն է.

Պ. — Յիսուն զրուշ է, բայց երբ մին իւր թաղէն վկայականով մը կարենայ ապացուցանել իւր աղքատ ըլլալը այն ատեն ճրիարար կը տրուի:

